

ЗАКОН ЗА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Глава прва

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Предмет на уредување

Член 1

(1) Со овој закон се уредуваат основните начела за вршење на дејностите на високото образование, автономијата на универзитетот и академската слобода, условите и постапката за основање, статусни промени и престанок на високообразовните установи, нивната дејност, основите за организација, управување, развој и финансирање на високообразовната дејност, правата и обврските на студентите и надзорот над работата на високообразовните установи.

(2) Термините што се користат во овој закон во граматички машки род се неутрални и се однесуваат на лицата подеднакво на машкиот и женскиот пол.

Поимник

Член 2

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1. „Автономија на универзитет и на другите високообразовни установи“ е академска слобода, право на независно и самостојно одлучување и управување за организациски, финансиски и кадровски прашања како и за управувањето и неповредливоста на универзитетскиот простор;

2. „Акт за основање на приватна високообразовна установа“ е одлука, договор или друг основачки акт согласно закон;

3. „Високо образование“ е образование кое се остварува преку студиски програми на универзитети и самостојните високи стручни школи;

4. „Високообразовна квалификација“ е формален резултат од процесот на оценување и потврдување дека се постигнати резултатите од учење согласно утврдени стандарди по завршена студиска програма од прв, втор, или трет циклус на високо образование, стекната на високообразовна установа во Република Северна Македонија или во друга земја, која е акредитирана и има дозвола за вршење на високообразовна дејност;

5. „Документ за делумно завршена студиска програма“ е сертификат или друг документ за стекнати студиски кредити, завршени години, семестри, испити, модули, делови од студиска програма, односно за завршени обврски по студиска програма за стекнување на високо образование, кој го издава високообразовната установа според прописите на соодветната држава;

6. „Диплома“ е јавен документ издаден од високообразовна установа со кој се докажува стекнато високо образование од прв, втор или трет циклус, потребно за продолжување на образованието или за започнување со вршење на соодветна професија;

7. „Додаток на диплома (Diploma Supplement)“ е составен дел на дипломата која содржи податоци за имателот на дипломата, информации кои поблиску ја определуваат квалификацијата, нивото на квалификацијата (стручниот, односно научниот назив) системот и содржината на студиите и постигнатите резултати, како и податоци за академските и професионалните можности кои ги дава квалификацијата за натамошни студии и професионален статус, дополнителни информации според природата на студиската програма и нивниот извор, датум и потпис и информации за националниот високообразовен систем;

8. „Доживотно учење (Lifelong Learning)“ е облик на континуирано учење во текот на целиот живот заради усовршување, дополнување, продлабочување и осовременување на знаењето;

9. „Дуално образование во високото образование” е модел на студирање во кој се интегрира академската настава на високообразовната установа со практична обука во јавниот или приватниот сектор, со цел студентите да стекнат знаења и професионални вештини потребни на пазарот на трудот.

10. „Евалуација” е проценка на квалитетот на високото образование која опфаќа процедури за проценување на квалитетот во институциите за високо образование, на академскиот кадар и на нивните студиски програми според стандардите и насоките за обезбедување квалитет во Европскиот простор на високото образование (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)) усвоени од европските институции за обезбедување на квалитет во високото образование и други организации и асоцијации кои имаат улога да ги воспоставуваат и применуваат европските стандарди и упатства за обезбедување на квалитет на европскиот простор за високо образование;

11. „Единица на универзитет” е факултет, уметничка академија и висока стручна школа како високообразовна установа во состав на универзитет, со права и обврски определени со овој закон и статутот на универзитетот. Единици на универзитет се и научни институти со права и обврски определени со Законот за научно-истражувачка дејност, овој закон и статутот на универзитетот;

12. „Заедничка диплома (Joint Degree)” е диплома која се стекнува со завршување на студиска програма која заедно ја прифаќаат и изведуваат два или повеќе универзитети во земјата или универзитет од земјата и акредитирана високообразовна установа од странство, според условите определени со овој закон и Законот за квалитет во високото образование и науката. Заедничката диплома е документ заеднички издаден со потписи и печати од високообразовните установи кои ја спроведуваат студиската програма. Програмата мора да биде акредитирана како заедничка студиска програма според законите на секоја држава;

13. „Двојна диплома (Double degree)” е диплома која се стекнува со завршување на две посебни студиски програми кои се изведуваат на два или повеќе универзитети во земјата или универзитет од земјата и акредитирана високообразовна установа од странство, според условите определени со овој закон;

14. „Кредит систем” е систем за акумулирање и трансфер на кредити врз основа на транспарентноста на резултатите од учењето и процесите на учење во високото образование;

15. „Кредит трансфер систем” е заедничка процедура што се воспоставува според Европскиот кредит трансфер систем - ЕКТС или Европски систем на пренос и акумулација на поени (European Credit Transfer and Accumulation System) и претставува нумерички систем за квалитативно вреднување на работата на студентите што била вложена за стекнување знаења, вештини и компетенции што се предвидени со програмата за студирање, односно со конкретниот предмет во рамките на таа програма, ги опфаќа поените за совладување на предметот во целина, сите предмети во еден семестар, академската година и целокупното студирање и нивен пренос од една на друга високообразовна установа;

16. „Кредит” е квантитативна мерка за изразување на обемот на учењето врз основа на обемот на работата која студентот во просек ја врши, односно оптоварувањето на студентот во кое се сметаат предавањата, семинарите, вежбите, другите облици на организирана студиска работа и самостојно учење со цел да ги постигне очекуваните резултати од процесот на учење. Кредитот му се доделува на студентот и се регистрира во неговото досие кога ќе ја исполни студиската обврска;

17. „Микропотврда” - (microcredential) е запис за резултатите од учење, односно потврда дефинирана во Законот за националната рамка на квалификации добиена од акредитирана високообразовна установа;

18. „Модул” е функционална целина на наставни компоненти во рамки на една студиска програма со која се стекнуваат специфични знаења и вештини;

19. „Научен труд” е пишан труд со нови и изворни и/или прегледни научноистражувачки резултати, а е објавен или прифатен за објавување во научно списание со меѓународна рецензија;

20. „Научно списание” е периодична научна публикација во која се објавуваат трудови со резултати од научноистражувачка работа на меѓународните бази на научни трудови на

Clarivate индексирани во Web of Science Master Journal List - WoS MJL и/или Elsevier индексирани во SJR (SCImago Journal Rank indicator) за Scopus.

21. „Националната класификација на научните полиња, потполиња и области на Република Северна Македонија“ (во натамошниот текст: Националната класификација) се заснова на научните подрачја содржани во Фраскатијевиот прирачник и содржи поделба на научни полиња, потполиња и области.

22. „Неформално учење“ се организирани активности и програми за учење и оспособување, кои не се дел од студиските програми за стекнување на високо образование со цел унапредување на знаењето, вештините и компетенциите за лични, општествени и професионални потреби и за кои не се издава диплома;

23. „Партиципација“ е износ на парични средства што го определува Владата на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Владата), кој се наплатува од студентите запишани на јавна високообразовна установа, чие образование се финансира од Буџетот на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Буџетот);

24. „Придружна членка на универзитет“ е установа чија основна дејност е функционално поврзана со високообразовната дејност;

25. „Применувачка дејност“ е примена на научните резултати, стручното знаење и вршење на други високостручни професионални работи на наставниците, научните работници и соработниците од научната, уметничката и стручната област за која е акредитирана високообразовна установа;

26. „Резултати од учењето“ се изјави за тоа што знае, што разбира и што е оспособен да примени студентот, како резултат на процесот на учење;

27. „Референтна научна публикација“, во смисла на овој закон е:

а) списание во кое трудовите кои се објавуваат подлежат на меѓународна рецензија, кое има меѓународен уредувачки одбор во кој учествуваат членови од најмалку пет земји при што бројот на членови од една земја не може да надминува половина од вкупниот број на членови, а е индексирани во најмалку една електронска база на списанија утврдена од Националниот совет за високо образование и научно-истражувачка дејност или

б) книга или дел од книга која е рецензирана и објавена со ИСБН број (ISBN – International Standard Book Number) и/или ЦИП – запис (CIP – Cataloguing In Publication) пред нејзиното печатење или производство вградени во самата публикација.

в) зборник на објавени и рецензирани целосни трудови презентирани на меѓународни академски собири каде што членовите на програмскиот или научниот комитет се од најмалку пет земји и е издаден признаен научен или академски издавач, евидентиран во релевантни меѓународни научни бази на податоци или

г) преводи на капитални дела во области кои ги утврдува Националниот совет за високо образование и научно-истражувачка дејност.

д) други релевантни публикации утврдени од Националниот совет за високо образование и научно-истражувачка дејност.

28. „Самостојна високообразовна установа“ е универзитет или висока стручна школа;

29. „Студиска програма“, е збир на наставни компоненти од едно или повеќе студиски подрачја, засновани на резултати од учењето, кои се признаваат за доделување на конкретна квалификација, која му дава можност на лицето кое ја завршило истата да врши некоја професионална дејност или да ги продолжи студиите;

30. „Студиско подрачје“ е едно од подрачјата дефинирани во Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED)

31. „Универзитетски учебник“ претставува рецензиран труд одобрен од високообразовната установа, како основен материјал за реализација на предметна програма

32. „Учебно помагало“ преставува труд во вид на скрипта, практикум, хрестоматија/одбрани текстови, збирка на задачи, речник и сл., во функција на реализација на предметна програма.

33. „Фактор на влијание (Impact Factor - IF)“ е метрика која определува квалитет и влијание на научно списание според цитираноста утврдена во JCR (Journal Citation Report) за списанија на Clarivate's Web of Science Core Collection а кои се индексирани во базите на Science Citation Index Expanded (SCIE), Social Sciences Citation Index (SSCI), Arts & Humanities Citation Index (AHCI) и Emerging Sources Citation Index (ESCI).

34. „Фраскатиев прирачник“ е Прирачникот со упатства за прибирање и објавување на податоци за истражување и експериментален развој на Организацијата за економска соработка и развој (ОЕЦД) од 2015 година;

35. „Циклуси на високо образование“ се трите последователни циклуси на високото образование идентификувани со Болоњскиот процес (првиот циклус – додипломски студии, вториот циклус – постдипломски студии и третиот циклус – докторски студии) во кои се распоредени сите квалификации на високото образование кои се стекнуваат на единствениот европски простор на високо образование и

36. „Школарина“ е износ на парични средства за покривање на трошоците за запишани кредити кој студентот, чие образование не се финансира од Буџетот на, има обврска да го плати на приватна или јавна високообразовна установа.

Основни начела на високото образование

Член 3

(1) Дејноста на високото образование е од јавен интерес и има посебно значење за Република Северна Македонија како дел од меѓународниот и од единствениот европски образовен, научен и уметнички простор.

(2) Дејноста на високото образование се заснова на следниве начела:

1. Автономија и академска слобода,
2. Академски интегритет,
3. Етичност на наставниот и научниот кадар,
4. Единство на наставата и на научно-истражувачката односно уметничката работа,
5. Отвореност кон јавноста и граѓаните,
6. Уважување на хуманистичките и демократските вредности на националната и европската традиција и вредностите на културното наследство,
7. Усогласување со меѓународните стандарди за квалитет,
8. Почитување на човековите права и слободи и гарантирање на принципот на еднаквост и заштита од дискриминација,
9. Унапредување на академската мобилност на наставниот кадар и студентите,
10. Учество на студентите во управувањето и одлучувањето, посебно во врска со прашањата што се од значење за квалитетот на наставата и студентскиот стандард,
11. Стремеж кон универзално знаење чиј императив се науката, слободата и вистината,
12. Истражувања во насока на целите на иновациите и развојот на технологијата во Европската истражувачка област,
13. Поврзаност со целокупниот образовен систем,
14. Обезбедување на систем за доживотно учење,
15. Обезбедување на квалитет и ефикасност на студирањето и
16. Унапредување и прифаќање на специфичноста на националниот контекст.

Цели на високото образование

Член 4

(1) Цели на високото образование се:

1. подигнување на општото образовно, научноистражувачко и применувачко ниво, како и нивото на уметничко творештво во Република Северна Македонија,

2. создавање, заштита и пренесување на научни, стручни и уметнички знаења и вештини и нивна примена,
 3. развој на науката, поттикнување на технолошкиот развој и унапредување на уметничкото творештво и примена на научните сознанија во развојот на општеството,
 4. обезбедување научен, стручен и уметнички подмладок,
 5. овозможување секој поединец под еднакви услови да се здобие со високо образование и да се образува во текот на целиот живот,
 6. развивање на слободни, критички и креативни личности,
 7. зајакнување на вработливоста, компетитивноста и конкурентноста на младите и возрасните и
 8. развивање граѓанска одговорност кај академската заедница.
- (2) Целите на високото образование се остваруваат преку:
1. организирање студии според акредитирани студиски програми,
 2. изведување базични, развојни и применети истражувања и вршење применувачка дејност и уметничко творештво,
 3. заштита на автономијата на универзитетот и академската слобода,
 4. континуирано подобрување на квалитетот и релевантноста на наставата и учењето,
 5. обезбедување доволна и одржлива финансиска поддршка за сигурно и непречено одвивање на образовниот, научно-истражувачкиот и уметничкиот процес,
 6. демократски, инклузивен процес на одлучување кој оневозможува концентрација на моќ,
 7. почитување на човековите права и слободи и гарантирање на принципот на еднаквост, недискриминација и инклузија,
 8. обезбедување учество на студентите во управувањето и одлучувањето,
 9. овозможување и промовирање на мобилност на членовите на академската заедница на странски високообразовни установи и развивање меѓународна соработка со странски високообразовни институции,
 10. развивање меѓународна научна соработка,
 11. афирмација на конкуренцијата во образованието и научните истражувања,
 12. учество во планирањето, утврдувањето и развојот на вкупниот образовен систем,
 13. зголемување на интелектуалниот капитал во Република Северна Македонија,
 14. промоција на национална и глобална одговорност и
 15. остварување на концептот на доживотно учење.

Академска заедница

Член 5

(1) Академската заедница ја сочинуваат лицата избрани во наставно-научни, научни, наставни, наставно-стручни и соработнички звања и студентите.

(2) Редовните професори остануваат членови на академската заедница и по нивното пензионирање.

Достапност на високото образование

Член 6

(1) Државјаните на Република Северна Македонија имаат под еднакви услови право на образование на високообразовните установи во Република Северна Македонија.

(2) Странските државјани можат, со примената на начелото на заемност, да се образуваат на високообразовните установи во Република Северна Македонија под еднакви услови како и државјаните на Република Северна Македонија.

(3) Странските државјани, без примена на начелото на заемност, можат да се образуваат на високообразовните установи во Република Северна Македонија, под услови кои поблиску ги утврдува високообразовната установа.

(4) Лицата без државјанство имаат право на високо образование под еднакви услови како и државјаните на Република Северна Македонија.

Глава втора

АВТОНОМИЈА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ И ДРУГИТЕ ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ

Содржина и заштита на автономијата

Член 7

(1) Високото образование во Република Северна Македонија се темели на автономија, во согласност со Уставот на Република Северна Македонија, со ратификуваните меѓународни договори и со овој закон.

(2) Високообразовните установи ја вршат својата дејност врз начелото на академската автономија.

(3) Автономијата на високообразовните установи ја вклучува и одговорноста на членовите на академската заедница кон општествената заедница во којашто дејствуваат.

(4) Со академската автономија се гарантира интелектуалната слобода на членовите на академската заедница и творечката природа на истражувачкиот и образовниот процес, како врвни вредности и способности.

(5) Автономијата на високообразовните установи вклучува академска слобода, автономија на управувањето, финансиска автономија, кадровска автономија, неповредливост на просторот, неприкосновеност на автономијата и академски интегритет.

(6) Автономијата на високообразовните установи ужива судска заштита и високообразовната установа има право да покрене постапка пред надлежен суд во случај на нејзина повреда.

Академска слобода

Член 8

Академската слобода им припаѓа на сите членови на академската заедница и опфаќа:

1. слобода на изразување, негување и поттикнување на критичка мисла и свест кај членовите на академската заедница;

2. слобода во научноистражувачката работа, во уметничкото создавање, во примената и посредување на знаењето;

3. самостојно уредување на внатрешната организација и работењето со статут, донесен во согласност со закон;

4. слобода на изведување на наставата, спроведувањето на научните истражувања, уметничката дејност, односно творештво и применувачка дејност, вклучувајќи ја слободата на објавување и јавно претставување на научните резултати и уметничките достигнуања;

5. слобода на студирањето, утврдувањето на правилата на студирање, облиците и видовите на наставно-образовните дејности и на проверката на знаењата на студентите;

6. слобода на избор на студиските програми, во утврдувањето на содржината и на соодносот на задолжителните и на изборните наставни предмети, содржината на наставните предмети и во подготвувањето и избор на учебници и други учебни помагала;

7. слобода на изборот на методот на интерпретирање на наставните содржини;

8. утврдување услови и критериуми за студии од прв, втор и трет циклус, како и други видови на образование;

9. подготвување, усвојување и остварување на научноистражувачки програми и уметнички проекти и применувачка работа;

10. доделување стручни, академски и научни звања согласно со закон, како и доделување на почесни академски титули и звања;

11. определување посебни услови и постапка за избор во наставно-научни, наставностручни, наставни и соработнички звања и

12. избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања на единиците на универзитетот.

13.слобода во финансиското работење во согласност со принципот на јавна одговорност и во согласност со закон.

Автономија на управувањето

Член 9

Автономијата во управувањето со високообразовни установи се изразува во:

1. планирањето, остварувањето и развојот на високообразовната дејност;
2. воспоставувањето и уредувањето на внатрешната организација;
3. донесувањето на статутот и другите општи акти на високообразовните установи;
4. изборот, именувањето и отповикувањето на органите согласно со законот, статутот и другите општи акти;
5. управувањето и користењето на имотот во согласност со намената за кој е добиен;
6. одлучување за формите на соработка со други организации;
7. здружувањето во соодветни организации и форуми во земјата и во странство;
8. остварувањето на меѓународна соработка, склучувањето договори и учеството во меѓународни организации и асоцијации и
9. одлучувањето за други прашања утврдени со закон, статут и другите општи акти.

Финансиска автономија

Член 10

(1) Јавните високообразовните установи самостојно располагаат и управуваат со средствата добиени од партиципација од студентите и/или школарина од студентите, како и со другите сопствени приходи.

(2) Располагањето со средствата од ставот (1) на овој член, се уредува со општ акт на јавната високообразовна установа и/или на единицата на високообразовната установа.

(3) Приватните високообразовни установи самостојно располагаат со сопствените приходи на начин утврден со статутот на високообразовните установи.

(4) Високообразовните установи можат да формираат фондови и да основаат други форми на организирање од сопствени приходи, од донации и други извори заради вршење на научно-истражувачка, уметничка, издавачка и применувачката дејност.

(5) Високообразовните установи самостојно одлучуваат за акумулацијата на финансиските средства.

Кадровска автономија

Член 11

(1) Високообразовните установи се автономни во одлучувањето за потребата од вработување или ангажирање лица во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, во изборот на лица и дефинирањето на условите за вработување и ангажман во согласност со закон.

(2) Во јавните високообразовни установи може да се ангажираат лица од наставен и ненаставен кадар за што единицата и лицето склучуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски согласно закон, а исплатата на надоместоците се врши од сметките на самофинсирачки активности и донации врз основа на општ акт на установата, за што не се бара согласност од Министерството за финансии.

(3) Во јавните високообразовни установи, за реализација на проекти финансирани од сопствени, проектни или донаторски средства, може да се ангажира или вработи наставен и ненаставен кадар на определено време, исклучиво за времетраење на проектот, во согласност со закон. Начинот и условите за ангажирање се уредуваат со општ акт на установата, при што не се користат буџетски средства и се почитуваат прописите за јавни финансии и работни односи.

Неповредливост на академскиот простор

Член 12

- (1) Просторот на високообразовните установи е неповредлив.
- (2) Полицијата и другите државни органи на безбедност не можат без согласност на ректорот, деканот, односно директорот или на лице овластено од нив, да влегуваат во овој простор, освен за спречување на извршување кривично дело што непосредно претстои или на започнато кривично дело, за задржување на неговиот сторител, како и во случај на природни и други непогоди.
- (3) Дејствијата на органите на прогонот што се преземаат со одлука на судот може да се спроведуваат само во присуство на овластено лице на високообразовната установа.

Неприкосновеност на автономијата

Член 13

- (1) Автономијата на високообразовната установа не може да се нарушува со:
 - неповикано учество во дејноста на високообразовната установа и
 - извршување на високообразовна и друга дејност што ги загрозува правата на членовите на академската заедница.
- (2) На високообразовните установи се забранува партиско организирање и дејствување, како и истакнување на партиски обележја.
- (3) На високообразовните установи се забранува верско организирање и дејствување, како и истакнување на верски обележја, освен на високообразовните установи на верските заедници основани со закон.
- (4) Автономијата не смее да се толкува на начин којшто вклучува повреда на човековите права.

Академски интегритет

Член 14

- (1) Академскиот интегритет на високообразовната установа се заснова на: зачувување на достоинството на професијата, придржување кон етичките вредности, заштита на вредностите поврзани со креирање и пренесување на знаењето, подигање на свеста за одговорноста на сите членови на академската заедница и унапредување на човековите права и слободи.
- (2) Правилата за академски интегритет на високообразовните установи се дел од системот за обезбедување на квалитет.

Мирно решавање на спорите

Член 15

- (1) Спорите меѓу членовите на академската заедница, како и спорите меѓу самостојните високообразовни установи и нивните единици се решаваат спогодбено, во заедничките органи, арбитражно и на друг начин на разбирање согласно статутот на самостојната високообразовна установа.
- (2) При решавањето на спорите од ставот (1) на овој член, не може да се попречува редовното одвивање на дејноста определна со статутот.
- (3) Доколку спорот од ставот (1) на овој член, не може да се реши на некој од начините предвидени во ставот (1) на овој член, спорот се решава по судски пат.

Глава трета

ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ, ВИДОВИ И НИВНАТА ДЕЈНОСТ

Видови на високообразовни установи

Член 16

- (1) Дејноста на високото образование ја извршуваат следните високообразовни установи:
1. универзитет;
 2. факултет, уметничка академија и висока стручна школа кои се во состав на универзитет (во натамошниот текст: единици на универзитет)
 3. висока стручна школа и
- (2) Универзитетот, приватно-јавна непрофитна установа и високата стручна школа се самостојни високообразовни установи.
- (3) Високообразовните установи можат да бидат јавни, приватно-јавни непрофитни установи и приватни непрофитни установи.
- (4) Под називот универзитет, факултет, уметничка академија, висока стручна школа може да работат само високообразовни установи што се основани согласно со овој закон.
- (5) Универзитетот и висока стручна школа имаат својство на правно лице.
- (6) Единиците на универзитетот имаат права и обврски, определени со овој закон, актот за основање на универзитетот и статутот на универзитетот.
- (7) По исклучок од ставот (5) на овој член, единиците на универзитетот можат да имаат својство на правно лице доколку тоа е утврдено со статутот на универзитетот во чиј состав се основани и со нивниот статут.
- (8) Единиците на универзитетот кои немаат својство на правно лице настапуваат во правниот сообраќај под називот на универзитетот во чијшто состав се и под својот назив, според овластувањата определени во статутот на универзитетот.
- (9) Единиците на универзитетот кои имаат својство на правно лице настапуваат во правниот сообраќај под називот на универзитетот во чијшто состав се и под својот назив, од свое име и за своја сметка со права и обврски утврдени со закон, статутот на универзитетот и со нивниот статут.
- (10) Единиците на универзитетот, кои имаат својство на правно лице, истото не можат да го остваруваат спротивно на овој закон и на интересите на универзитетот во чиј состав се основани.
- (11) Единиците на јавните универзитети кои имаат својство на правно лице имаат сметка преку која располагаат со буџетските средства, како и една или повеќе посебни сметки преку кои слободно располагаат со средствата стекнати од други извори. Со статут или друг општ акт на јавниот универзитет не може да им се ограничи слободата на единиците да располагаат со средствата од посебните сметки.
- (12) Единиците на јавните универзитети кои немаат својство на правно лице имаат сметка преку која располагаат со буџетските средства, како и една или повеќе посебни сметки преку кои слободно располагаат со средствата стекнати од сопствени извори. Со статут или друг општ акт на јавниот универзитет не може да им се ограничи слободата на единиците да располагаат со средствата од посебните сметки.
- (13) Единиците на универзитетите кои имаат една или повеќе посебни сметки, како и правните лица кои тие ги основале, учествуваат во финансирањето на дејностите од заеднички интерес на универзитетот согласно статутот на универзитетот.
- (14) Организационите единици во состав на универзитет можат да имаат определени права во правниот промет и во поглед на управувањето и раководењето, во обем и под услови определени од основачот. За обврските на организационите единици неограничено одговара универзитетот кој ги основал.
- (15) Во состав на универзитетот може да има и придружни членки. Условите за пристапување и правата и обврските на придружните членки се уредуваат со закон и/или со статутот на универзитетот.

(16) Во состав на универзитетот може да има и научни институти, како единици или како придружни членки на универзитетот.

Статут на високообразовната установа

Член 17

- (1) Основен акт на високообразовната установа е статутот.
- (2) Со статутот поблиску се уредуваат внатрешната организација, начинот на вршење на високообразовната дејност, овластувањата и начинот на работа и одлучување и други прашања од значење за вршење на високообразовната дејност.
- (3) На статутот на универзитет и на висока стручна школа согласност дава Собранието на Република Северна Македонија, по претходно позитивно мислење од Владата.

Печат, знаци и други обележја на високообразовната установа

Член 18

- (1) Универзитетот, односно високата стручна школа има печат.
- (2) Печатот го содржи називот и седиштето на универзитетот, односно на самостојната високообразовна установа.
- (3) Печатот на единица на универзитет, покрај својот назив, задолжително го содржи и името на универзитетот во чиј состав е.
- (4) Во печатот на секоја високообразовна установа е содржано името Република Северна Македонија и називот на високообразовната установа.
- (5) Во средината на печатот на високообразовните установи е и грбот на Република Северна Македонија.
- (6) Формата и содржината на печатот, како и изгледот на знаците и другите обележја и начинот на нивното користење, се утврдуваат со статутот на високообразовната установа.

Универзитет

Член 19

Универзитетот е самостојна високообразовна установа која го обезбедува единството во вршењето и развојот на високото образование, науката, уметноста и стручноста и непосредно и преку своите единици од различни студиски подрачја, пренесува сознанија од повеќе научни, односно уметнички подрачја и дисциплини.

Дејност на универзитетот

Член 20

- (1) Основна дејност на универзитетот е да образува студенти и да ја развива науката и уметноста.
- (2) Универзитетот ги интегрира функциите на своите единици (функционална интеграција) и со своите органи го обезбедува нивното усогласено дејствување преку:
 1. остварување на единствен стратегиски развој,
 2. донесување на стандарди, нормативи и правила за организација и за вршење на високообразовната, научно-истражувачката и уметничката дејност,
 3. реализација на Европскиот кредитен трансфер систем (ЕКТС),
 4. остварување на применувачка и високостручна дејност,
 5. усогласено дејствување во финансискиот сектор, во инвестициите и во развојните планови,
 6. профилирање на научните истражувања и уметничкото творештво и нивна финансиска поддршка,
 7. организирање на постдокторски истражувања

8. определување на дополнителни услови за избор и за напредување во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања,
 9. соработка со универзитетите во земјата и во странство,
 10. водење на политика за мобилност на студентите, на наставниците, на соработниците и на административниот кадар,
 11. организирање на студентите и развој на нивните вон-наставни активности,
 12. создавање на систем за обезбедување и контрола на квалитетот,
 13. воспоставување на стандарди во наставата,
 14. воспоставување на информациски систем,
 15. воспоставување на библиотечен систем,
 16. остварување на издавачка дејност,
 17. издавање на дипломи,
 18. организирање на научни и уметнички собири,
 19. трансферирање на средства до единиците на универзитетот и обратно, како и до универзитетските студентски организации согласно актите на универзитетот,
 20. издавање на обрасци и други документи за потребите на студентите, во дигитална или печатена форма
 21. организирање на стручна, односно административно – техничка служба,
 22. водење и чување на универзитетска документација,
 23. грижа за заштитата и унапредувањето на стандардот на студентите и вработените,
 24. создавање на програма за размена на научни и стручни услуги и производи со домашни и странски физички и правни лица,
 25. осигурување на имотот на универзитетот и неговите единици,
 26. применувачка дејност и
 27. вршење на други дејности и работи определени со закон и статутот на универзитетот.
- (3) Интегрираните дејности, обврските и надлежностите на универзитетот се утврдуваат со Статутот на универзитетот.

Факултет, уметничка академија и висока стручна школа

Член 21

(1) Факултет е високообразовна установа која врши високообразовна, научноистражувачка и применувачка високостручна дејност во студиско и научно-истражувачко подрачје, според студиска програма на една или повеќе сродни и меѓусебно поврзани наставно-научни, односно уметнички или стручни области од прв, втор и трет циклус на студии.

(2) Уметничка академија како факултет е високообразовна установа која врши високообразовна и уметничка дејност и научно-истражувачка работа во една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани наставни и уметнички области и се грижи за нивниот развој. Ако уметничка академија го носи називот „факултет“ се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на факултет.

(3) Високата стручна школа како единица на универзитет и високата стручна школа која не е во состав на универзитет (во натамошниот текст: високата стручна школа) е високообразовна установа која врши високообразовна или уметничка дејност на прв и втор циклус стручни студии и применувачка дејност од подрачјето на една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани струки (стручни области).

Дејност на единиците на универзитетот

Член 22

(1) Единицата на универзитет во рамките на својата дејност:

1. го планира остварувањето и развојот на дејностите за кои е основана во рамките на буџетските средства, самофинансирачките активности, донации и слично,

2. врши високообразовна, научно-истражувачка, применувачка, односно уметничка дејност во една или повеќе сродни, односно меѓусебно поврзани научни области или дисциплини, стручни дисциплини и уметнички области,

3. остварува меѓународна соработка со сродни високообразовни и научни установи согласно со статутот на универзитетот и на единицата,

4. организира научни и уметнички собири, симпозиуми, семинари, советувања и други видови на собири,

5. во рамките на единствениот библиотечно-информациски систем утврден од универзитетот, ја организира работата на библиотеката и организира библиотечноинформациска и документациона дејност,

6. издава уверенија и други исправи за завршени студии и други видови на образование, според условите утврдени во статутот на универзитетот, во дигитална или печатена форма,

7. предлага и презема мерки за унапредување и заштита на стандардот на студентите и вработените,

8. остварува различни програми за надоградување, продлабочување или проширување на знаењата и континуирано образование,

9. разменува научни, уметнички и стручни услуги и производи со домашни и странски физички и правни лица,

10. остварува издавачка дејност,

11. трансферирање на средства до универзитетот и студентските организации согласно актите на факултетот и

12. врши и други работи утврдени со овој закон и статутот на универзитетот.

(2) Факултетот може да врши и високообразовна дејност за стручни студии, кои согласно овој закон, ги врши високата стручна школа, согласно со статутот на универзитетот.

(3) Единиците на универзитетот имаат интернет страница на која задолжително се објавуваат:

1. Статутот на единицата (со сите измени и дополнувања) и другите акти со кои се уредуваат внатрешните односи,

2. Решенијата за институционална и програмска акредитација/реакредитација, како и дозволата за вршење високообразовна дејност,

3. Актот за систематизација,

4. Деловникот за работа на наставно-научниот, односно научниот совет,

5. Општ акт за плати и надоместоци на единицата,

6. Извештај и одлука за последен избор во звање за секој наставник и соработник објавен во Билтенот,

7. Распоредот на работни задачи за тековната учебна година, најдоцна 10 дена пред почетокот на учебната година,

8. Завршна сметка, најдоцна во рок од 10 дена од денот на усвојувањето,

9. Годишен извештај, најдоцна во рок од 10 дена од денот на усвојувањето,

10. Прифатени теми за изработка на магистерски трудови, најдоцна во рок од 10 дена од денот на прифаќањето,

11. Прифатени теми за изработка на докторски трудови, најдоцна во рок од 10 дена од денот на прифаќањето,

12. Акти кои ги носи единицата согласно други закони и

13. Етичкиот кодекс.

(4) Високата стручна школа и научниот институт кој врши високообразовна дејност, на својата интернет страница ги објавува актите, документите и известувањата од ставот (3) на овој член.

Дејност на самостојната висока стручна школа

Член 23

(1) Високата стручна школа може да врши високообразовна дејност како стручни студии од прв циклус на образование во траење од најмалку три години на студии како висока стручна

школа или уметничка академија, образование од втор циклус специјалистички стручни студии во траење од најмалку една, односно две години од подрачјето за кое е акредитирана студиската програма.

(2) Висока стручна школа може да организира и кратки стручни студии

(3) На високата стручна школа од ставот (1) на овој член, која не е во состав на универзитет, соодветно се применуваат одредбите од овој закон што се однесуваат на универзитетот, односно на неговите единици.

Научен институт како вршител на високообразовна дејност

Член 24

(1) Јавна научна установа може самостојно да врши високообразовна дејност за студии од втор и трет циклус студии, по спроведена постапка за институционална и програмска акредитација, согласно одредбите на Законот за квалитет во високото образование и науката и со овој закон.

(2) Научен институт во состав на јавен универзитет како негова единица, може да врши високообразовна дејност на втор циклус студии по спроведена постапка за институционална и програмска акредитација, согласно одредбите на Законот за квалитет во високото образование и науката и со овој закон.

(3) Научен институт во состав на јавен универзитет како негова единица, може да врши високообразовна дејност на трет циклус на студии како и во соработка со факултет на универзитетот во чиј состав е, за студиски програми по правило од исто или сродно научно поле или потполе, односно од научно поле/потполе од различни подрачја за поттикнување на интердисциплинарност, по спроведена постапка за институционална и програмска акредитација, согласно одредбите на Законот за квалитет во високото образование и науката и со овој закон.

(4) Мешовит научен институт и приватен научен институт можат да вршат високообразовна дејност на студии од втор и трет циклус по спроведена постапка за институционална и програмска акредитација, согласно одредбите на Законот за квалитет во високото образование и науката и со овој закон, само во соработка со универзитет кој е рангиран меѓу првите три во Република Северна Македонија, или во соработка со странски универзитет кој е рангиран меѓу првите двеста рангирани универзитети на листата Academic Ranking of World Universities Shanghai Xiao Tong (ARWU), при што правата и обврските за вршење на дејноста се уредуваат договорно.

Високообразовна установа на верска заедница

Член 25

(1) Факултети кои се основани од верските заедници можат да ги имаат правата и обврските на високообразовна установа определена со овој закон, ако ги исполнуваат условите од овој закон за основање на високообразовна установа и за вршење на високообразовна дејност (во натамошниот текст: високообразовна установа на верска заедница).

(2) Високообразовна установа на верска заедница може да биде во состав на универзитет како единица на универзитетот или како придружна членка.

(3) Положбата на високообразовна установа на верска заедница како придружна членка во составот на универзитет се определува и уредува со договор склучен во писмена форма меѓу универзитетот и основачот на високообразовната установа на верска заедница.

(4) Пристапување на високообразовна установа на верска заедница како единица на универзитетот се врши по постапката утврдена во овој закон и статутот на универзитетот.

(5) Условите за пристапување на високообразовна установа на верска заедница кон универзитетот, како и нивните права и обврски, се уредуваат со статутот на универзитетот.

Странска високообразовна установа

Член 26

(1) Странска високообразовна установа која во последните десет години се наоѓала меѓу првите 500 рангирани универзитети на листата Academic Ranking of World Universities Shanghai Xiao Tong (ARWU), на која и е признато правото да врши високообразовна дејност, односно е акредитирана за вршење на високообразовна дејност во земјата во која и е седиштето, може на некој од светските јазици да врши високообразовна дејност на територијата на Република Северна Македонија, без постапка на иницијална институционална акредитација и без примена на одредбите од членот 52, 53, 54 и 55 од овој закон, по претходно позитивно мислење од Советот за квалитет на Агенцијата за квалитет во високото образование и наука и одобрение од Владата.

(2) По добивањето на одобрението од ставот (1) на овој член, странската високообразовна установа се запишува во Централниот регистар на Република Северна Македонија (во натамошниот текст: Централниот регистар) како установа, као и во Регистарот на високообразовни установи во согласност со членот 57 од овој закон.

Глава четврта

СТУДЕНТИ И СТУДЕНТСКИ ОРГАНИЗАЦИИ

Оддел 1

ПРАВА И ОБВРСКИ НА СТУДЕНТОТ

Статус на студент

Член 27

(1) Статусот на студент, а со тоа и член на академската заедница се стекнува со запишувањето на прв, втор и трет циклус на студии на универзитет, односно на самостојната висока стручна школа.

(2) Статусот на студент се докажува со студентска легитимација или со индекс во хартиена и/или во електронска форма.

(3) Редовен студент е студент кој е запишан на студии и ги исполнува обврските во согласност со студиската програма.

(4) Во текот на студирањето, доколку со студиската програма е утврдена можност за вонредно студирање, редовниот студент има право да го продолжи студирањето како вонреден студент, со плаќање школарина.

(5) Условите за вонредно студирање се уредуваат со статутот на високообразовната установа.

(6) На студиските програми од подрачјето на медицинските и здравствени науки и останатите студиски програми за регулирани професии, како и на студиските програми за образование на наставници, студентот може да е само со статус на редовен студент.

Права и обврски на студентот

Член 28

(1) Студентот има право на:

1. квалитетни студии и образовен процес како што е предвидено со студиските програми,

2. слободно искажување на мислење и ставови во текот на наставата и другите активности на високообразовната установа,

3. право на изјаснување за квалитетот (оценување) на наставата и наставниците,

4. редовно студирање и статус на редовен студент и право на вонредно студирање и статус на вонреден студент, согласно овој закон и статутот на високообразовната установа,

5. редовно да напредува, да се образува и да го заврши студирањето под услови кои важеле при неговиот упис,

6. запишување и образование под еднакви услови утврдени со закон, статут и студиска програма,

7. учество во управувањето со високообразовната установа согласно со овој закон и статутот на високообразовната установа,

8. заштита на своите права и должности пред органите на високообразовната установа и

9. заштита на личноста на студентот од злоупотреба и на неговото достоинство.

10. бесплатна и професионална поддршка за физичко и ментално здравје, вклучително и бесплатни курсеви за здравствена поддршка,

11. признание на компетенциите стекнати во странство за академски или професионални цели и

12. автономно учество во раководните и академски процеси, како и слобода да изрази мислење за образовниот процес.

(2) Студентот има право и да:

1. студира истовремено на повеќе студиски програми од различни студиски подрачја, поле или специјалности и да изучува дополнителни курсеви, согласно правилата за студирање.

2. ги продолжи студиите на друга високообразовна установа ако високообразовната установа на која е запишан престане со работа,

3. ги користи библиотеката и базите на податоци, просторот, опремата (учебните помагала), софтверот и друга научна и стручна инфраструктура на универзитетот и неговите единици, односно на самостојната високообразовна установа,

4. учествува во научно-истражувачката, уметничката и стручната дејност при што му се гарантираат авторски, пронаоѓачки и слични права и награди,

5. избира и да биде избран како претставник на студентите во органите на високообразовните установи,

6. користи услуги на студентскиот стандард според условите утврдени со закон,

7. ги користи универзитетските објекти за спортска и културна дејност,

8. преминува од една на друга високообразовна установа, односно од едни на други студии и при тоа да ги користи погодностите на кредит системот,

9. учествува на работата на студентските организации,

10. учествува во формите на организирање на студентските организации утврдени со статутот на универзитетот,

11. ги продолжи студиите што ги прекинал под услови определени со статутот на високообразовната установа,

12. добива државни или други стипендии,

13. остварува соработка со студентите во земјата и во странство,

14. остварува и други права согласно со закон и со статутот на високообразовната установа.

15. заштита од секаков вид на дискриминација согласно прописите од областа на спречување дискриминација и

16. учествува во академски, општествени или културни активности.

(3) Студентот има обврска да:

1. ги исполнува задачите пропишани во студиските програми,

2. ги почитува одредбите од овој закон, статутот и другите правни акти на внатрешното уредување на високообразовната установа,

3. се придржува кон решенијата и одлуките на органите на самостојната високообразовна установа и на нејзината единица,

4. да ги почитува авторските права на авторите на учебниците, монографиите и учебните помагала,

5. да дејствува во согласност со студентскиот етички кодекс кој го подготвува и одобрува високообразовната установа во согласност со студентското претставување и

6. да ги почитува личните права на сите членови на академската заедница.

(4) Студентите на сите степени на високо образование кои се без родители, од еднородителски семејства, со траен/привремен губиток на слух, губиток на вид, инвалиди од

прва и втора група, мајки со деца до шест годишна возраст и хоспитализираните имаат право на посебни погодности утврдени со статутот на високообразовната установа.

(5) Правата од ставовите (1) и (2) на овој член, и обврските од ставот (3) на овој член, студентот на високообразовната установа ги остварува во обем и според условите утврдени со закон и статутот на високообразовната установа.

(6) Владата може да донесе одлука за посебни погодности за студентите, како што се студентска картичка за попусти, бесплатен градски превоз и друго, при што средствата се обезбедуваат од Буџетот.

Правила на студирање

Член 29

Со општ акт на универзитетот или на високата стручна школа, а поблиску со општ акт на единицата на универзитетот, се регулираат постапките и правилата за студирање, а особено за:

1. студентскиот календар,
2. уписните постапки,
3. испитниот режим,
4. напредувањето, вклучително условите за побрзо напредување,
5. завршување на образованието,
6. преминувањата помеѓу студиските програми,
7. презапишувањето на предмети, односно условното напредување,
8. продолжувањето на студиите по прекинувањето,
9. паралелно, интердисциплинарно и индивидуално студирање,
10. признавање на испитите и другите студиски обврски положени на различни високообразовни установи,
11. видот на исправите кои му се издаваат на студентот врз основ на евиденцијата определена со овој закон,
12. постапката за заштитата на правата на студентите,
13. органите надлежни за водење на постапките и одлучувањето,
14. дисциплинската одговорност и права и должностите на студентите во дисциплинската постапка и
15. други правила поврзани со правата и должностите на студентите.

Престанок на статусот на студент

Член 30

(1) На студентот му престанува статусот на студент во високообразовната установа според условите и постапката утврдени со статутот на високообразовната установа.

(2) Статусот на студент престанува, ако студентот:

- дипломира,
- не ги заврши студиите во рокот утврден со закон, статутот или правилата за студирање на високообразовната установа,
- се испише,
- е исклучен и
- во други случаи утврдени со правилата за студирање на универзитетот и на единицата на универзитетот, односно со статутот на висока стручна школа.

(3) Статусот на студент може да биде обновен според постапката утврдена со статутот на високообразовната установа, освен ако статусот на студентот не престанал со дипломирање или со трајно исклучување. Трошоците за обновување на статусот ги поднесува студентот, а истите се определуваат со општ акт на универзитетот, односно високата стручна школа.

Дисциплински мерки

Член 31

(1) За повреда на должностите и за неисполнување на обврските, на студент може да му се изрече дисциплинска мерка: опомена, јавна опомена и исклучување.

(2) Дисциплинската мерка исклучување се применува за учебната година во која е изречена.

(3) Дисциплинските мерки ги изрекува комисијата за дисциплински мерки на единицата на универзитетот, односно на самостојната стручна школа.

(4) Во составот на комисијата за дисциплински мерки, по предлог на студентската организација, еден член делегираат студентите на високообразовната установа на која е запишан студентот.

(5) Со статутот на универзитетот односно статутот на високата стручна школа се определува составот на дисциплинската комисија, начинот и постапката за утврдување на дисциплинската одговорност, мерките и условите под кои дисциплинската мерка се изрекува и правото на заштита на студентот.

(6) Постапката за дисциплинската одговорност се спроведува врз начелото на праведност и сослушување од страна на комисијата за дисциплински мерки.

Студентски правобранител

Член 32

(1) Заради заштита на правата на студентите на секој универзитет, односно висока стручна школа се избира студентски правобранител, од редот на редовните студенти на универзитетот.

(2) Студентскиот правобранител го избира и разрешува универзитетската студентска организација, со мнозинство гласови на членовите.

(3) На секоја единица на универзитетот, се избира заменик студентски правобранител, кој го избира факултетската студентска организација од редот на редовните студенти.

(4) Мандатот на студентскиот правобранител и на замениците студентски правобранители е две години, без можност за реизбор.

(5) Постапката за избор и разрешување на студентскиот правобранител и неговите заменици се утврдува со статутот на универзитетската студентска организација.

Надлежности на студентскиот правобранител

Член 33

(1) Студентскиот правобранител постапува по поднесок од страна на студент или по сопствена иницијатива доколку увидел дека е повредено право на студент од страна на органите на универзитетот, односно високата стручна школа или друг член на академската заедница на универзитетот, односно висока стручна школа. Органите на високообразовната установа се должни да постапат по укажувањата на студентскиот правобранител.

(2) Заменик студентскиот правобранител постапува по поднесок од страна на студент и по сопствена иницијатива доколку увидел дека е прекршено право на студент од страна на органите на факултетот или друг член на академската заедница на факултетот. Органите на факултетот се должни да постапат по укажувањата на заменикот студентски правобранител.

(3) За својата работа, студентскиот правобранител поднесува годишен извештај до Сенатот на универзитетот, односно до наставничкиот совет на високата стручна школа.

(4) За својата работа заменикот студентски правобранител поднесува годишен извештај до студентскиот правобранител и до наставно-научниот совет на единицата.

(5) Надлежноста, условите за избор, постапката за избор и разрешување и работата на студентскиот правобранител и замениците студентски правобранители се утврдуваат со акти на универзитетот, неговите единици и студентското собрание.

Оддел 2

УЧЕСТВО НА СТУДЕНТИТЕ ВО УПРАВУВАЊЕТО

Студентско организирање

Член 34

(1) Студентските собранија се тела на високообразовните установи во кои членуваат претставници на студентите.

(2) Високообразовните установи се должни на студентските собранија, на студентскиот правобранител и на заменикот студентски правобранител да им обезбедат простории за работа и да им пружат административно-техничка помош.

(3) Високообразовните установи се должни, според своите можности, да ги поддржуваат студентските собранија кои се организирани во нивните рамки.

Финансирање на студентските собранија

Член 35

(1) Работата на студентското собрание се финансира од средства на високообразовната установа, во висина и на начин утврдени со статутот и општите акти на установата, како и од легати, подароци, завештанија, прилози и други извори, во согласност со закон.

(2) Студентските собранија располагаат со средствата на начин утврден со нивниот правилник.

(3) Високообразовните установи се должни да им овозможат на студентските собранија автономно располагање со средства за нивната работа согласно со овој закон и општите акти на високообразовните установи.

(4) Студентските собранија настапуваат во правниот сообраќај под називот на универзитетот во чиј состав се и под својот назив, според овластувањата определени во статутот на универзитетот, односно високата стручна школа и имаат странкарска способност.

(5) Студентските собранија на јавните универзитети имаат сметка во рамките на универзитет или единиците во состав на универзитетот, преку кои слободно располагаат со средствата стекнати од самофинсирачки активности и други извори и самостојно одговараат за обврските преземени во правниот сообраќај.

(6) За студентските собранија на приватните универзитети, односно високата стручна школа се применуваат одредбите од овој член.

Универзитетско студентско собрание

Член 36

(1) Универзитетското студентско собрание е тело на универзитетот во кое членуваат претставници на студентите од факултетските студентски собранија.

(2) Универзитетското студентско собрание ги штити интересите на студентите, учествува преку свои претставници во одлучувањето во органите и телата на универзитетот и ги претставува студентите во рамки на високото образование како членови на академската заедница.

Надлежност на универзитетско студентско собрание

Член 37

(1) Универзитетското студентско собрание има надлежност да:

- избира студентски претставници во Сенатот и другите органи и тела на универзитетот,
- донесува план и програма за својата работа,
- избира и разрешува студентски правобранител,

- се грижи за квалитетот на животот на студентот и квалитетот на процесот на студирање, студентскиот стандард, остварувањето на студентските права и интереси и за студентската културна, социјална и интелектуална наоградба,

- им предлага на органите на управување план за финансирање на студентските активности,

- донесува општи акти на студентското собрание согласно законот и статутот на универзитетот и

- врши други активности од интерес на студентите.

(2) Универзитетското студентско собрание е составено од претставници на студентите именувани од редот на претставниците избрани во факултетското студентско собрание.

(3) Факултетските студентски собранија и студентските собранија на високите стручни школи именуваат по двајца претставници во универзитетското студентско собрание на универзитетот во чиј состав се.

(4) Претседател на универзитетското студентско собрание се избира од редот на претставниците именувани во универзитетското студентско собрание.

(5) Мандатот на членовите и на претседателот на универзитетското студентско собрание трае две години, со право на уште еден избор.

(6) Бројот на членовите на универзитетското студентско собрание, како и органите на универзитетското студентско собрание и начинот на нивниот избор се уредуваат со статутот на универзитетот.

(7) Работата на универзитетското студентско собрание се уредува со правилник, кој се донесува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

(8) Работата на универзитетското студентско собрание се финансира со средства на универзитетот во рамките на кој делува универзитетското студентско собрание.

Факултетско студентско собрание

Член 38

(1) Факултетското студентско собрание е тело на факултетот во кое членуваат претставници на студентите.

(2) Претставниците во факултетското студентско собрание се избираат на непосредни, фер и демократски избори со тајно гласање.

(3) Право да избираат и да бидат избрани за членови на факултетското студентско собрание имаат сите студенти на факултетот, кои се запишани на студии во учебната година во која се избира факултетското студентско собрание.

(4) Мандатот на членовите и на претседателот на факултетското студентско собрание трае две години, со право на уште еден избор.

(5) Изборот на членовите и на претседателот на факултетското студентско собрание се одржува 30 дена пред истекот на мандатот на членовите и претседателот од ставот (4) на овој член.

(6) Изборите за членовите на факултетското студентско собрание ги распишува претседателот на универзитетското студентско собрание во рок од 30 дена пред нивното одржување. Во одлуката за распишување на избори претседателот на универзитетското студентско собрание именува изборна комисија составена од студенти предложени од факултетското студентско собрание која ги спроведува изборите за членови на факултетското студентско собрание.

(7) Доколку претседателот на универзитетското студентско собрание не ги распише изборите за факултетското студентско собрание во рокот определен во ставот (6) на овој член, изборите ги распишува деканот на факултетот во рок од три дена од истекот на рокот од ставот (6) на овој член.

(8) Постапката за избор и бројот на членовите на факултетското студентско собрание, како и органите на факултетското студентско собрание и начинот на нивниот избор се уредуваат со правилник на факултетското студентско собрание кој се донесува со мнозинство гласови од вкупниот број на членови.

(9) Заради остварување на правата и заштита на интересите на студентите, факултетското студентско собрание ги избира и разрешува претставниците на студентите во органите на факултетот, во согласност со закон, со статутот на универзитетот и статутот на факултетот.

(10) Работата на факултетското студентско собрание се финансира со средства на факултетот во рамките на кој делува факултетското студентско собрание.

(11) Со факултетското студентско собрание претседава претседател кој се избира на непосредни и тајни избори. Претседателот на факултетското студентско собрание ги извршува одлуките на факултетското студентско собрание, ги застапува студентите и факултетското студентско собрание и е одговорен за неговата работа.

Студентско собрание на висока стручна школа

Член 39

(1) Студентското собрание на висока стручна школа е тело на високата стручна школа во кое членуваат претставници на студентите.

(2) Одредбите од член 38 од овој закон, соодветно се применуваат и за студентското собрание на високата стручна школа.

Учеството на студентите во управувањето

Член 40

(1) Студентите учествуваат во управувањето со високообразовните установи преку претставниците кои ги избираат во:

- универзитетското студентско собрание, факултетското студентско собрание и студентското собрание на високата стручна школа,
- во органите на високообразовните установи во согласност со закон,
- преку формите на самоорганизирање или
- на друг начин според условите утврдени со закон и статутот на високообразовната установа.

(2) Универзитетското студентско собрание, факултетското студентско собрание и студентското собрание на високата стручна школа им овозможуваат на студентите остварување на заедничките интереси како партнери во процесот на високото образование.

(3) Учеството на студентите во органите на универзитетот и на единиците на универзитетот, односно на висока стручна школа, прашањата за кои рамноправно одлучуваат, бројот, начинот на избор и другите прашања од значење за остварување на нивните права поблиску се уредуваат со статутот на универзитетот и статутот на единиците на универзитетот, односно со статутот на високата стручна школа, а во согласност со одредбите на овој закон.

Мандатот на членовите на факултетското студентско собрание и на студентското собрание

Член 41

Мандатот на членовите на факултетското студентско собрание и на студентското собрание на високата стручна школа престанува и пред истекот на две години доколку студентот дипломира, ги стави студиите во мирување, ги прекине студиите, му престанал статусот на студент и во други случаи определени со закон, односно статут на универзитетот, односно на високата стручна школа.

НАЦИОНАЛЕН СОВЕТ ЗА ВИСОКО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Оддел 1

Национален совет за високо образование и научноистражувачка дејност

Член 42

(1) Националниот совет за високото образование и научноистражувачката дејност (во натамошниот текст: Националниот совет) е самостоен стручен орган со седиште во Скопје.

(2) Националниот совет има:

- печат кој содржи натпис: Република Северна Македонија - Национален совет за високо образование и научно-истражувачка дејност-Скопје. Во средината на печатот е грбот на Република Северна Македонија,
- посебна жиро сметка.

(3) Средствата за работа на Националниот совет се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

Состав на Националниот совет

Член 43

(1) Националниот совет е составен од 15 члена кои ги избира Собранието на Република Северна Македонија и тоа:

- шест членови од редот на професорите на универзитетите во Република Северна Македонија, со искуство во процесите за обезбедување, оценување, развој и унапредување на квалитет, кои се избираат на предлог на Интеруниверзитетската конференција со тајно гласање, при што секој од нив е од различно научно подрачје според Националната класификација,

- шест членови од редот на професорите во работен однос на универзитетите во Република Северна Македонија, со искуство во процесите за обезбедување, оценување, развој и унапредување на квалитет, кои се избираат на предлог на Владата, при што секој од нив е од различно научно подрачје според Националната класификација,

- еден член на предлог на Македонската академија на науките и уметностите од редот на членовите на Македонската академија на науките и уметностите,

- еден член именуван од стопанските комори и

- еден член од редот на студентите на предлог на студентите членови во Интеруниверзитетската конференција, согласно статутот на Интеруниверзитетската конференција.

(2) За членови на Националниот совет не може да бидат лица избрани за ректор, проректор или претседател на сенат на универзитет, декан или продекан на факултет, односно директор на висока стручна школа, директор на научен институт кој изведува високообразовна дејност, член на Советот за обезбедување на квалитет.

(3) Мандатот на членовите на Националниот совет е четири години со право на уште еден последователен избор.

(4) По исклучок од ставот (3) на овој член, членот кој се избира од редот на студентите, се избира за период од две години без право на повторен избор.

(5) Мандатот на членовите на Националниот совет им мирува во периодот од нивниот избор до одржување на конститутивната седница, како и во периодот помеѓу две конститутивни седници на оние седници кои се во мандат.

(6) При изборот на членовите на Националниот совет се применува принципот на соодветна и правична застапеност на граѓаните кои припаѓаат на сите заедници со почитување на критериумите на стручност и компетентност согласно одредбите на овој закон.

(7) Мандатот на членот на Националниот совет престанува по сила на закон, што се констатира на седница на Националниот совет, во следните случаи:

- смрт на членот на Националниот совет или трајна неспособност за вршење на неговата функција,
- оставка на членот на Националниот совет,
- ако членот на Националниот совет го изгуби звањето професор или настапил предвремен престанок на изборот односно ако повеќе не е член на Македонската академија на науките и уметностите, односно му престане статусот на студент или
- ако членот на Националниот совет стапи на должност или функција која е неспојлива со функцијата член на Националниот совет, согласно закон.

(8) Во случаите од ставот (7) на овој член, Претседателот на Собранието на Република Северна Македонија го констатира настапувањето на престанокот на функцијата на членот на Националниот совет на првата наредна седница на Собранието.

(9) Собранието на Република Северна Македонија го разрешува членот на Националниот совет, на предлог на Националниот совет, доколку истиот подолго од три месеци не ги извршува обврските утврдени со закон и со другите прописи.

Надлежност на Националниот совет

Член 44

(1) Националниот совет е самостоен во својата работа и одлучува во рамките на својата надлежност врз основа на принципот на стручност и компетентност.

(2) Националниот совет:

1. го следи развојот на високото образование и неговата усогласеност со европските и меѓународните стандарди и остварувањето на Националната програма за високо образование, за што еднаш годишно поднесува извештај до Собранието на Република Северна Македонија и Владата, со предлог мерки, решенија и препораки за подобрување на високообразовната дејност;

2. ја изготвува и со согласност на министерот надлежен за работите на високото образование ја предлага за усвојување Националната програма за високото образование до Собранието на Република Северна Македонија;

3. предлага до министерот правилник за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност во согласност со овој закон;

4. донесува правилник за содржината на студиските програми во согласност со овој закон;

5. предлага уредба за мерила и критериуми за финансирање на високото образование, која ја донесува Владата;

6. дава мислење согласно Законот за квалитет во високото образование и науката;

7. на предлог на Советот за квалитет донесува правилник за методологијата, стандардите и постапката за акредитација на високообразовните установи и за акредитација на студиските програми;

8. на предлог на Советот за квалитет донесува правилник за стандардите и постапката за надворешна евалуација и самоевалуација;

9. на предлог на Советот за квалитет донесува правилник за методологија, стандарди и постапка за евалуација на субјектите за вршење на научно-истражувачка дејност;

10. предлага на министерот надлежен за работите на високото образование членови на матична комисија за основање на високообразовна установа;

11. донесува правилник за содржина на основачкиот акт на приватна високообразовна установа;

12. предлага уредба со која се уредува правото на лицата со инвалидност и други лица да бидат ослободени од партиципација за студирање, која ја донесува Владата;

13. предлага на министерот надлежен за работите на високото образование правилник со кој се утврдуваат стручните и научните називи, во согласност со закон;

14. донесува правилник за содржината и формата на извештајот за работата на ректорот;

15. донесува четиригодишна и годишна програма за својата работа;
16. донесува деловник за работа;
17. предлага до Собранието на Република Северна Македонија разрешување на член на Националниот совет кој подолго од шест месеци не ги извршува надлежностите утврдени со закон и со другите пропис;
18. утврдува електронски бази на списанија, покрај базите наведени во членот 2 точка 20 од овој закон, и области во кои преводите на капитални дела ќе се сметаат за референтни научни публикации согласно членот 2 точка 27 од овој закон;
19. Националната класификација на научните полиња, потполиња и области на Република Северна Македонија ја донесува Националниот совет, при што министерот надлежен за работите на високото образование обезбедува координација и усогласеност со националните политики, без да навлегува во научната содржина.
20. го следи развојот на научноистражувачката дејност и нејзината усогласеност со европските и меѓународните трендови и остварувањето на Националната програма за научноистражувачка дејност, за што еднаш годишно поднесува извештај до Собранието и Владата со предлог мерки, решенија и препораки за подобрување на научно-истражувачката дејност;
21. му предлага на министерот надлежен за работите на високото образование Националната програма за научно-истражувачка дејност;
22. предлага до Владата приоритетни области и програми за научно истражување и технолошки развој;
23. дава предлози и мислења за иницијативи во врска со програмите и проектите за меѓународна соработка;
24. предлага до министерот надлежен за работите на високото образование правилник за нормативите и стандардите за основање на научни институти и за вршење научно-истражувачка дејност;
25. предлага уредба за мерила и критериуми за финансирање на научно-истражувачката дејност, која ја донесува Владата;
26. донесува упатство за имплементација на Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ – ISCED), за потребите на статистичко и административно усогласување. Донесува правилник за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, како и нормативи и стандарди за раководен академски кадар, по претходно позитивно мислење од министерот надлежен за работите на високото образование;
27. донесува правилник за начинот и постапката на изготвување и примена на стандард на високообразовна квалификација од ниво VA до ниво VIII од Македонската рамка на квалификации и
28. извршува други работи согласно закон.

Организација и работа на Националниот совет

Член 45

- (1) Националниот совет работи и одлучува на седници.
- (2) Националниот совет може да одлучува доколку на седницата се присутни повеќе од половината од вкупниот број членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.
- (3) Работата на Националниот совет е јавна.
- (4) Начинот на работа на Националниот совет поблиску се уредува со деловник за работа.
- (5) Националниот совет избира претседател со тајно гласање од редот на членовите за време од две години, со право на повторен избор.
- (6) Претседателот на Националниот совет го застапува и претставува Националниот совет.

(7) Националниот совет може да формира стручни работни тела/комисии за потребите на својата работа.

(8) Надоместокот за работа и за трошоци на членовите на Националниот совет и за работните тела/комисии, го утврдува Собранието на Република Македонија, врз основа на присуство на седници и/или обем и сложеност на извршени работи.

(9) Националниот совет еднаш годишно поднесува извештај за својата работа до Собранието на Република Северна Македонија.

(10) Стручните, административните и помошно-техничките работи за потребите на Националниот совет ги врши министерството надлежно за работите на високото образование.

Оддел 2

РАНГИРАЊЕ НА УНИВЕРЗИТЕТИТЕ

Член 46

(1) За развивање и одржување на квалитетот на високото образование на секои пет години задолжително се спроведува национално рангирање на сите универзитети запишани во регистарот на високообразовни установи.

(2) За развивање и одржување на квалитетот на високото образование, покрај рангирањето од ставот (1) на овој член, на секои пет години задолжително се спроведува и посебно рангирање на сите самостојни научни установи кои вршат високообразовна дејност согласно со овој закон.

(3) Националното рангирање од ставот (1) на овој член може да го спроведе министерството надлежно за работите на високото образование или странска организација членка на Меѓународната експертска група за рангирање (International Ranking Expert Group - IREG), со експертиза во областа на високото образование, избрана по транспарентна постапка.

(4) Универзитетите и единиците на универзитетите, како и самостојните научни установи кои вршат високообразовна дејност имаат обврска да ги доставуваат сите податоци потребни за рангирањата, во рок од 30 дена од добивањето на барањето.

(5) Средствата потребни за спроведувањето на рангирањето на универзитетите и рангирањето на самостојните научни установи се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

(6) Резултатите од рангирањата од ставовите (1) и (2) на овој член, и критериумите по кои се изведени рангирањата се достапни на јавноста во рок од осум дена по изготвувањето на извештајот за резултатите од рангирањата со ранг-листите, преку објавување на интернет страницата на министерството надлежно за работите на високото образование.

(7) Министерството надлежно за работите на високото образование е должно во рок од осум дена по приемот на извештајот за резултатите од рангирањата со ранг-листите да го достави до сите универзитети и самостојни научни установи.

(8) Критериумите за рангирањето се определуваат согласно Берлинските принципи за рангирање на високообразовните установи на Меѓународната експертска група за рангирање.

(9) Подеталните критериуми, постапката и начинот на рангирањето на универзитетите ќе се уреди со посебен акт кој го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(10) Министерството надлежно за работите на високото образование ги користи резултатите и податоците од рангирањето при креирањето на политики и спроведување на активностите и мерките од областа на високото образование и науката.

Глава шеста

ОСНОВАЊЕ И ПРЕСТАНОК НА ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ

Оддел 1

Основање на високообразовна установа

Член 47

- (1) Високообразовната установа се основа како јавна или приватна.
- (2) Јавна високообразовна установа основа Собранието на Република Северна Македонија со закон.
- (3) Приватна високообразовна установа основа физичко или правно лице.
- (4) Приватно-јавна непрофитна високообразовна установа е високообразовна установа основана од непрофитна фондација, со јавни средства од странски и домашни извори, која остварува јавен интерес. Средствата стекнати во оваа установа се користат само и исклучиво за вршење на високообразовна дејност. Оваа установа не создава и не распоредува профит.
- (4) Единица на локална самоуправа не може да основа високообразовна установа.

Услови за основање на високообразовна установа

Член 48

- (1) Високообразовна установа може да се основа ако:
 - е утврдено студиско и научно-истражувачко подрачје, односно уметничка дисциплина за кои високообразовната установа се основа, при што за определувањето на студиското подрачје, односно уметничката дисциплина се користи Меѓународната стандардна класификација на образованието на УНЕСКО (МСКОБ, ISCED), а при определување на научно-истражувачкото подрачје се користи Националната класификација.
 - се обезбедени соодветни простории и опрема во сопственост на основачот, за остварување на високообразовна, научно-истражувачка и уметничка, односно стручна дејност,
 - со финансиски план е обезбедено одржливо ниво на финансирање најмалку за еден циклус на студии,
 - е обезбеден потребен број лица кои ги исполнуваат условите утврдени за избор во наставно-научни, научни и наставни звања кои дале нотарски заверена изјава дека ќе се пријават на конкурсот и дека ќе засноваат работен однос, ако на конкурс бидат избрани и
 - се исполнети и другите услови кои се утврдени со нормативите и стандардите за вршење на високообразовна дејност.
- (2) Условите од ставот (1) на овој член, како нормативи и стандарди за основање на високообразовна установа и вршење на високообразовна дејност поблиску се утврдуваат со Правилник за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност (во натамошниот текст: Правилник за нормативи и стандарди), кој го донесува Националниот совет за високо образование.

Услови за основање на универзитет

Член 49

- (1) Универзитет може да се основа ако согласно со условите утврдени со овој закон и Законот за квалитет во високото образование и науката, ако во својот состав има најмалку пет акредитирани факултети.
- (2) За исполнување на условот од ставот (1) на овој член, универзитетот треба да има вработени лица избрани во наставно-научни, научни и наставни звања во работен однос со полно работно време за изведување на најмалку 50% од часовите на настава на студиските програми за кои се бара иницијалната програмска акредитација, а најмалку 10 лица во наставно-научни звања во работен однос со полно работно време на секоја од единиците на универзитетот.
- (3) При основање на универзитет треба да бидат исполнети условите за изведување на студиски програми најмалку на првиот циклус на високо образование.

Услови за основање на висока стручна школа

Член 50

(1) За основање на висока стручна школа треба да бидат исполнети условите за изведување на студиски програми најмалку на првиот циклус на високо образование со траење од три години.

(2) За исполнување на условот од ставот (1) на овој член, високата стручна школа треба да има вработени лица избрани во наставни звања во работен однос со полно работно време за изведување на најмалку 50% од часовите на настава на студиските програми за кои се бара иницијалната програмска акредитација, а најмалку 10 наставници во работен однос со полно работно време на високата стручна школа.

Банкарска гаранција

Член 51

Покрај условите утврдени во членовите 48 и 50 од овој закон, за основање на приватна високообразовна установа потребно е основачот да приложи неотповиклива банкарска гаранција на прв повик во износ од 100% од школарината за вкупното времетраење на студиите за секој циклус на студии, со која ќе им се надоместат средствата на студентите, заради префрлување на студии на иста или слична високообразовна установа во земјата.

Оддел 3

ПОСТАПКА ЗА ОСНОВАЊЕ НА ВИСОКООБРАЗОВНА УСТАНОВА

Почеток на постапката за основање на високообразовна установа

Член 52

(1) Постапката за основање на високообразовната установа започнува со изработка на проект за основање високообразовна установа.

(2) Проектот за основање на јавна високообразовна установа го подготвува Владата, односно министерството надлежно за работите во високото образование и наука.

3) Проектот за основање на приватна високообразовна установа го подготвува основачот.

Проект за основање високообразовна установа

Член 53

(1) Проектот за основање на високообразовна установа содржи:

1. Назив на високообразовната установа, при што:

– називот на универзитетот не смее да содржи збор „академија“, ниту да создава заблуда во однос на неговиот правен статус;

– називот на факултетот не смее да содржи збор „универзитет“ или „академија“;

– називот на високата стручна школа не смее да содржи збор „факултет“, „институт“, „академија“ или „универзитет“;

– називот на научниот институт не смее да содржи збор „факултет“ или „универзитет“;

– користењето на географски поими во називот е дозволено доколку не создава заблуда за седиштето, правниот статус или јавниот карактер на установата, согласно критериуми утврдени со подзаконски акт;

– јавна научна установа може во својот назив да го содржи зборот „академија“ доколку врши и уметничка дејност, под услови утврдени со закон и со актот за основање.

2. образложение на причините и општествена оправданост за основање,

3. студиските подрачја согласно ISCED и студиски програми,

4. просторните услови и опрема за остварување на високообразовната, научната, односно уметничката и стручната дејност во соодветните студиски подрачја, односно научноистражувачки подрачја, полиња/потполиња,

5. изворот на финансиските средства за вршење на високообразовна дејност,

6. можноста за обезбедување на потребен број лица кои можат да бидат избрани во наставно-научни, научни и наставни звања и

7. план за начинот на кој ќе бидат исполнети другите услови кои се утврдени во Правилникот за стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност.

(2) Проектот за основање универзитет ги содржи податоците од ставот (1) на овој член, за сите единици на универзитетот.

(3) Кон проектот за основање на високообразовна установа се доставуваат прилози утврдени со Правилникот за нормативите и стандардите за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност.

(4) Проектот за основање на приватната високообразовна установа со прилозите се доставува на мислење до Националниот совет, кое го изготвува во рок од 30 дена од денот на добивањето на проектот

(5) Проектот за основање јавна високообразовна установа со прилозите, министерството надлежно за работите на високото образование го доставува до Владата, за добивање на согласност.

(6) Проектот за основање приватна високообразовна установа со прилозите, основачот на приватната високообразовна установа преку министерството надлежно за работите на високото образование го доставува до Владата, за добивање на согласност.

(7) Владата на проектот за основање на приватна високообразовна установа, може да даде согласност на проектот со што продолжува постапката за основање, може да го врати проектот на дополнување или да не даде согласност на проектот со што постапката се запира. Одлуката на Владата е конечна и против неа може да се поведе управен спор.

(8) Ако е дадена согласност на проектот за јавна високообразовна установа, се поднесува предлог за донесување на закон за основање јавна високообразовна установа до Собранието на Република Северна Македонија.

(9) По дадената согласност на проектот за основање на приватна високообразовна установа, основачот на приватната високообразовна установа носи акт за основање приватна високообразовна установа. Содржината на основачкиот акт се уредува со правилник кој го донесува Националниот совет.

Матична комисија

Член 54

(1) По донесувањето на закон за основање јавна високообразовна установа, односно основачкиот акт за основање приватна високообразовна установа, министерот надлежен за работите на високото образование именува матична комисија.

(2) Матичната комисија за основање на универзитет ја сочинуваат по пет члена за секоја единица на универзитетот. Членовите на матичната комисија се именуваат од редот на редовните професори избрани на соодветната научна, односно уметничката област, во подрачјето за кое се основа единицата, а кои се вработени на постојните високообразовни установи во Република Северна Македонија. Доколку во Република Северна Македонија не е избран редовен професор во одредена област за која се формира матична комисија, членови на матичната комисија може да бидат професори избрани во сродна научна, односно уметничка област во Република Северна Македонија или професори избрани во иста или сродна научна област во земјите членки на Европската Унија.

(3) Матичната комисија за основање на висока стручна школа ја сочинуваат пет члена со наставно-научни и/или научни звања во научната област, односно уметничката област или

струката за која се основа, а кои се вработени на постојните високообразовни установи во Република Северна Македонија.

(4) Матична комисија за основање на единица на универзитет којшто веќе има дозвола за вршење високообразовна дејност ја сочинуваат три члена со наставно-научни и/или научни звања во научното подрачје, односно уметничко подрачје или структурата за која се основа кои се вработени на постојните високообразовни установи во Република Северна Македонија

(5) Матичната комисија ги врши подготвителните работи со кои се создаваат услови за почеток со работа на акредитираната високообразовна установа и во тие рамки врши:

- избор на наставници
- склучува договори за вработување на лица во стручната и административната служба и помошно-технички лица и
- други работи што и ги доверил основачот, што се од значење за почеток со работа на високообразовната установа.

(6) Матичната комисија при изборот на наставниците не може да врши избор во повисоки наставно-научни звања на кандидатите.

(7) Надоместокот на членовите на матичната комисија за основање на јавна високообразовна установа се исплаќа со одлука на министерот надлежен за високото образование, а за приватните високообразовни установи надоместокот го сноси основачот.

(8) Висината на надоместокот од ставот (7) на овој член, изнесува две просечни месечни исплатени нето плати по вработен во Републиката во претходната година.

(9) По завршувањето на работата матичната комисија доставува извештај до министерот надлежен за работите на високото образование.

Иницијална институционална акредитација

Член 55

Постапката на иницијална институционална акредитација на високообразовна установа се спроведува согласно Законот за квалитет во високото образование и науката.

Упис во регистер на високообразовни установи

Член 56

По спроведувањето на постапката од членот 55 од овој закон, и по добивањето на решението за давање дозвола за вршење на високо образовна дејност, високообразовната установа се запишува во регистрот на високообразовни установи и започнува да ја врши дејноста.

Регистар на високообразовните установи

Член 57

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование води регистар на високообразовни установи.

(2) Во регистарот на високообразовните установи од ставот (1) на овој член се води евиденција на:

1. самостојните високообразовните установи,
2. единиците на универзитетите,
3. научните установи кои се акредитирани за вршење високообразовна дејност,
4. други податоци предвидени со правилникот за регистарот на високообразовните установи.

(3) Регистарот од ставот (1) на овој член, се води под условите утврдени со овој закон и правилник за регистарот на високообразовни установи, кој го донесува министерот надлежен за работите на високото образование.

(4) Со правилникот од ставот (3) на овој член, се уредува начинот на запишување, содржината, формата на збирката на обрасци за запишување, начинот на објавување на

запишувањата, исправите и доказите што се приложуваат кон барањето, информатичкото водење на регистарот, поврзаноста со Централниот регистар и други прашања од значење за уредно водење на регистарот.

Конституирање на органите на самостојните високообразовни установи

Член 58

По извршеното запишување на самостојната високообразовна установа во регистарот на високообразовните установи се конституира сенат и се избира ректор на универзитетот, односно се конституира наставнички совет и се избира директор на самостојната висока стручна школа.

Конституирање на органите на единица на универзитетот

Член 59

(1) По извршеното запишување на единицата на универзитетот во регистарот на високообразовните установи се конституира наставно-научен совет и се избира декан на факултетот, односно се конституира наставнички совет и се избира директор на високата стручна школа.

(2) Во случај кога со закон се основа единица на универзитетот до изборот на декан, односно директор согласно со ставот (1) на овој член, веднаш по влегувањето во сила на законот со кој се основа единицата на универзитетот, ректорот именува вршител на должноста декан, односно вршител на должноста директор кој ја врши должноста најмногу шест месеци од денот на неговото именување.

Упис во Централниот регистар на Република Северна Македонија

Член 60

(1) По конституирањето и изборот на органите на универзитетот и на неговите единици, односно на високата стручна школа, се врши запишување на универзитетот, единиците на универзитетот и висока стручна школа во Централниот регистар.

(2) По запишувањето на високообразовната установа во Централниот регистар, високообразовната установа може да врши запишување на студенти во прва година на студии.

(3) Централниот регистар нема да изврши упис на високообразовна установа ако називот е во спротивност со одредбата од член (53) став (1) точка 1 од овој закон.

Статусни промени на високообразовни установи

Член 61

(1) Универзитетите, единиците на универзитетите, односно самостојните високообразовни установи, можат да се спојат, поделат или припојат, со почитување на универзитетската автономија и правата на студентите и вработените, и тоа:

- со закон доколку се јавни, односно
- со изменување и дополнување на основачкиот акт доколку се приватни.

(2) Предлогот за статусна промена на јавни високообразовни установи од ставот (1) на овој член, до основачот, дава министерството надлежно за работите на високото образование по претходна консултација и мислење на засегнатите установи. Предлог може да даде и самиот јавен универзитет, односно јавната самостојна високообразовна установа.

(3) При статусна промена од ставот (1) на овој член, студентот има право да ги заврши студиите на студиските програми според кои ги започнал студиите.

(4) При статусни измени на јавна високообразовна установа се формира матична комисија за статусни промени. За прашањата на именувањето и работата на матичната комисија за статусни измени се применуваат одредбите кои се однесуваат на матична комисија за основање на високообразовна установа.

(5) Матичната комисија донесува одлука за распределувањето на наставно-научниот, научниот и соработничкиот кадар согласно исполнетоста на општите и посебните услови за избор во звања согласно овој закон, како и потребите на универзитетите.

(6) Матичната комисија донесува одлука и за ненаставниот кадар, односно за тоа каде кадарот продолжува со работа и за студентите, како и за останатите прашања кои произлегуваат од статусните промени.

(7) Во актот за статусните промени се уредуваат последиците од статусните промени.

Запишување на статусните промени во Регистарот на високообразовни установи и во Централниот регистар

Член 62

Статусните промени се запишуваат во Регистарот на високообразовни установи и во Централниот регистар.

Оддел 3

ПРЕСТАНОК НА ВИСОКООБРАЗОВНА УСТАНОВА

Член 63

(1) Високообразовната установа престанува, ако:

- основачот утврдил дека престанала потребата од постоење на високообразовната установа,
- министерот донел решение за престанок на приватна високообразовната установа согласно член 198 ставовите (1) и (2) од овој закон,
- министерот донел решение за одземање на дозволата за вршење на високообразовна дејност на приватна високообразовна установа врз основа на одредбите од Законот за квалитет во високото образование и науката,
- стечај на приватна високообразовна установа и
- постојат други основи за престанок.

(2) Јавна високообразовна установа престанува со закон.

(3) Со законот за престанок на јавен универзитет се определува дали некои единици на универзитетот ќе продолжат со работа и ќе се припојат/спојат кон друг универзитет или ќе продолжат да работат како самостојни високообразовни установи.

(4) Во случај на престанок на приватна високообразовна установа министерот надлежен за работите на високото образование ќе донесе решение со кое ќе обезбеди продолжување на студиите или префрлување на студентите на друга високообразовна установа во земјата која има исти или слични студиски програми, при што целокупната документација и евиденција за студентот се презема од високообразовната установа на која се префрлил студентот. Со решението ќе се активира и банкарската гаранција која ја дал основачот за да можат да се надоместат средствата кои студентите ги уплатиле на високообразовната установа која престанала со работа и другите трошоци кои ќе ги имаат студентите заради продолжување на студиите.

(5) Во случај на престанок на јавна високообразовна установа со законот за престанок се уредува начинот на кој студентите ќе ги продолжат студиите како и статусот на вработените во установата која престанува.

Стечај на високообразовна установа

Член 64

- (1) Над самостојна јавна високообразовна установа не се спроведува стечај.
- (2) Самостојна приватна високообразовна установа може да престане со стечај согласно со Законот за установите и Законот за стечај.
- (3) Банкарската гаранција што согласно со овој закон ја дава основачот на приватната високообразовна установа не влегува во стечајната маса и се користи исклучиво за намената за која е дадена согласно со овој закон.
- (4) Ако средствата од банкарската гаранција што согласно со овој закон ја дал основачот на самостојната приватна високообразовна установа и средствата од стечајната маса не се доволни за надомест за средствата што студентите ги уплатиле на високообразовната установа која престанала со работа и на другите трошоци што ќе ги имаат студентите заради префрлувањето на студии на иста или слична високообразовна установа во земјата, основачот одговара неограничено со целиот свој имот согласно со Законот за стечај и Законот за установите.

Бришење од регистарот на високообразовни установи и од Централен регистар

Член 65

- (1) Високообразовната установа на која и е одземена дозволата за вршење високообразовна дејност, односно е донесен акт за престанок, се брише од регистарот на високообразовни установи во рок од 10 дена од донесувањето на актите од овој став.
- (2) Во случаите од став (1) на овој член, министерот надлежен за работите на високото образование во рок од три дена поднесува барање за бришење од Централен регистар.

Глава седма

ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВИСОКООБРАЗОВНИТЕ УСТАНОВИ И ФОРМИ НА СОРАБОТКА

Оддел 1

ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА НА ВИСОКООБРАЗОВНИ УСТАНОВИ

Внатрешна организација на високообразовните установи

Член 66

- (1) Внатрешната организација на високообразовните установи се уредува со овој закон и со статутот на високообразовната установа.
- (2) Единицата на универзитетот за вршење на својата дејност може да организира институт, центар, катедра, оддел и други внатрешни организациски единици, под услови утврдени со статутот на универзитетот, односно статутот на единицата.
- (3) Универзитетот, под условите утврдени со закон и со статутот, покрај единиците во негов состав, може да има и други внатрешни организациски единици со кои се поврзува праксата, знаењето, уметноста и високото образование и во чие работење може да учествуваат студентите (студентски културни центри, инженерски бироа, работилници, центри за правни и бизнис совети, центри за социјална работа и друга помош на граѓаните, производни пробни центри, галерии, радио и ТВ станици и друго), технолошки паркови и други организациски единици утврдени со статутот на универзитетот.
- (4) Универзитетот може под условите утврдени со закон и со статутот на универзитетот за вршење на својата дејност да организира универзитетски клинички центар, универзитетска поликлиника, универзитетски спортски центар, универзитетски ветеринарен

клинички центар, аграрни универзитетски институти, центри за истражување и континуирано образование како доживотно учење и други форми, по добиена согласност од министерството надлежно за работите на високото образование.

(5) Заради вршење на својата дејност универзитетот може да склучува договори со универзитетски клиника и други установи кога е тоа потребно за вршење на високообразовната дејност или со други установи и трговски друштва чија дејност е од значење за вршење на дејноста на универзитетот и за вршење на врвна применувачка дејност.

(6) Доколку договорот од ставот (5) на овој член, универзитетот го склучува со здравствена установа одобрение дава министерството надлежно за работите на високото образование, по предлог на универзитетот согласно Правилникот за основање на високообразовни установи и вршење високообразовна дејност.

Центар за кариера

Член 67

(1) Универзитетот основа најмалку еден центар за кариера. Центрите за кариера се формираат заради организирање на практична настава за студентите со цел поврзување на студентите со приватниот и јавниот сектор, за подготовка на стручен кадар кој ќе применува современи иновативни техники и технологии во наставата.

(2) Центарот за кариера води посебна евиденција за поранешни студенти (алумни) и организира саеми за кариера на секој факултет/универзитет каде што има центар за кариера.

(3) Центрите за кариера се состојат од профил на советници кои имаат познавања од областа на образованието.

(4) Центрите за кариера имаат обврска да формираат работни групи (од претставници од технички факултети и стопански комори) и да организираат месечни средби со присуство и на претставници од Агенцијата за СДИ за потребите од кадар на пазарот на трудот и намалување на јазот меѓу побарувачката и понудувачката на работна сила.

(5) Работата на центарот за кариера се уредува со општ акт што го донесува сенатот на универзитетот, во согласност со статутот на универзитетот.

(6) Универзитетите се должни да имаат алумни платформа достапна на нивните интернет страници, до која има пристап министерството надлежно за работите на високото образование.

Основање на друга организација

Член 68

(1) Универзитетот, единицата на универзитет односно високата стручна школа, може под услови утврдени со закон и со статут заради пренос на правата од интелектуална сопственост коишто произлегуваат од нејзината дејност, а особено од научноистражувачка работа и создавање авторски дела, заради вршење други услуги од јавни овластувања, пренос на научно и стручно знаење, и други остварувања во вршењето на применувачка работа, за вршење на издавачка дејност, за здравствена заштита на студентите, за сместување и исхрана, за културни потреби, спорт и рекреација на студентите и вработените во високообразовните установи и за други потреби, самостојно или со друг соосновач да основа трговско друштво, установа, здруженија, фондации и други правни лица под условите утврдени со закон и статутот.

(2) Овие потреби универзитетот, единица на универзитет односно висока стручна школа, можат да ги остваруваат договорно со правни и физички лица.

(3) Добивката на трговското друштво која и припаѓа на високообразовната установа по основ на влогот, односно приходот на установата од ставот (1) на овој член може да се користи исклучиво за унапредување на дејноста на високообразовната установа која учествувала во нејзиното создавање.

Стручна и административна служба

Член 69

(1) За вршење на стручните и административните работи на високообразовната установа се формира стручна и административна служба, со која раководи генерален секретар на универзитетот.

(2) Внатрешната организација на стручната и административната служба се уредува со статутот на високообразовната установа.

Оддел 2

ФОРМИ НА СОРАБОТКА

Форми на соработка на високообразовните установи

Член 70

(1) Заради разгледување и усогласување на прашањата од заедничко значење, се формира Интеруниверзитетска конференција како јавно правно тело со права и обврски определени со овој закон.

(2) Членки на Интеруниверзитетската конференција се сите акредитирани универзитети.

(3) Организацијата и работата на Интеруниверзитетската конференција се уредуваат со статутот на Интеруниверзитетската конференција.

(4) Интеруниверзитетската конференција е составена од:

- 1) ректорите на јавните универзитети,
- 2) ректорите на јавно-приватните универзитети,
- 3) претставници од два приватни универзитети процентуално застапени според нивното учество во вкупниот број на редовни студенти првпат запишани во студиска година,
- 4) претседателите на студентските собранија на универзитетите од точките 1, 2 и 3 на овој став,

5) до 20 члена од редот на редовните професори избрани од сенатите на универзитетите со тајно гласање, процентуално застапени според нивното учество во вкупниот број на редовни студенти првпат запишани во студиска година и еден член избран од редот на директорите на високи стручни школи.

(5) Во работата на Интеруниверзитетската конференција учествува министерот надлежен за работите на високото образование без право на одлучување.

(6) Интеруниверзитетската конференција донесува деловник со кој се уредува начинот на работа и одлучување.

(7) Одлуките на Интеруниверзитетската конференција се објавуваат на интернет страницата на Интеруниверзитетската конференција, а записниците од седниците и одлуките задолжително им се доставуваат на сите универзитети кои членуваат во интеруниверзитетската конференција во рок не подолг од 10 дена.

(8) Седниците на Интеруниверзитетската конференција се отворени за јавноста.

(9) Интеруниверзитетската конференција за својата работа поднесува годишен извештај до сенатите на универзитетите кои се нејзини членки. Извештајот се поднесува најдоцна до први март следната година и се објавува на интернет страницата на Интеруниверзитетската конференција.

(10) Средствата за работа на Интеруниверзитетската конференција се обезбедуваат од членките на Интеруниверзитетската конференција, согласно со статутот на Интеруниверзитетската конференција.

Надлежност на Интеруниверзитетската конференција

Член 71

Интеруниверзитетската конференција ги има следните надлежности:

1. предлага до Собранието на Република Северна Македонија шест члена на Националниот совет, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,
2. избира шест членови на Советот за квалитет, од редот на професорите, соодветно на застапеноста на универзитетите според нивното учество во вкупниот број на прв пат запишани студенти во студиска година, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,
3. избира и предлага членови на органи и тела согласно овој или друг закон, по претходно спроведена постапка за избор по пат на јавен повик,
4. утврдува ставови и мислења за прашања од заеднички интерес во високото образование,
5. донесува статут со кој ја уредува сопствената организација и работа,
6. донесува деловник со кој се уредува нејзиниот начин на работа и одлучување,
7. донесува општ акт со кој ја уредува содржината и начинот на водење на интернет страницата согласно со овој закон и
8. врши други работи утврдени со овој или со друг закон.

Други облици на заедничка соработка

Член 72

(1) Заради остварување и на други интереси, универзитетите, односно високите стручните школи можат со спогодба да организираат и други облици на заедничка соработка и вршење на одделни работи.

(2) Универзитетот или единица во негов состав имаат обврска да склучат најмалку два договора за соработка со универзитет од првите 500 високо рангирани универзитети согласно со Академското рангирање на светски универзитети (Шангајско рангирање –ARWU).

(3) Универзитетот или единица во негов состав, имаат обврска да склучат најмалку два договора за двојна диплома (double degree) или заедничка студиска програма (joint degree) со Универзитет од првите 500 високо рангирани универзитети согласно со Академското рангирање на светски универзитети (Шангајско рангирање –ARWU).

Глава осма

ОРГАНИ И ТЕЛА НА ВИСОКООБРАЗОВНИТЕ УСТАНОВИ

Оддел 1

ОРГАНИ И ТЕЛА НА УНИВЕРЗИТЕТОТ

Органи и тела на универзитетот

Член 73

(1) Органи на универзитетот се универзитетски сенат, ректор и ректорска управа и универзитетски совет.

(2) Приватен, односно приватно-јавен универзитет наместо универзитетски совет, може да има орган на основачот, со права и обврски утврдени со актот за основање и статутот на универзитетот, во согласност со овој закон.

(3) На универзитетот се формира универзитетско студентско собрание како тело на универзитетот.

(4) Заради заштита на правата на студентите на универзитетот, се формира студентски правобранител како независно тело.

Универзитетски сенат

Член 74

(1) Универзитетскиот сенат (во натамошниот текст: Сенатот) е орган на управување и стручен орган кој го сочинуваат претставници од единиците на универзитетот, придружните членки и од универзитетскиот студентско собрание.

(2) Член на Сенатот може да биде лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, научно или наставно звање и редовен студент на универзитетот во моментот на изборот.

(3) За член на Сенатот не може да биде избрано лице кое е избрано за декан, продекан или директор на единица на универзитетот.

(4) Членовите на Сенатот од единиците на универзитетот и од придружните членки се избираат со тајно гласање од страна на членовите на наставно-научниот, односно наставничкиот или научниот совет за време од четири години, со право на уште еден избор. Членовите на сенатот се бираат истовремено со изборот на декан, односно директор.

(5) По исклучок од ставот (4) на овој член, универзитетското студентско собрание ги избира претставниците на студентите во Сенатот со тајно гласање, за време од две години, согласно со статутот на универзитетот.

(6) Во Сенатот секоја единица на универзитетот има најмалку по еден, а најмногу два претставници, пропорционално на бројот на членовите на наставно-научниот, односно наставничкиот или научниот совет

(7) Ректорот и проректорите учествуваат во работата на Сенатот, без право на глас

(8) Придружните членки на универзитетот избираат по еден член на Сенатот.

(9) Претставниците на студентите сочинуваат најмалку 10%, но не повеќе од 15% од членовите на Сенатот.

(10) Бројот на членовите на Сенатот, постапката за нивниот избор, основите и постапката за нивно разрешување, како и свикувањето и водењето на седниците на сенатот, се уредуваат со статутот на универзитетот во согласност со овој закон.

(11) Свикувањето и работата на Сенатот поблиску се уредува со деловник на Сенатот во согласност со овој закон и со статутот на универзитетот.

Надлежност на сенатот

Член 75

Сенатот на универзитетот:

1. донесува статут на универзитетот и дава согласност на статутите на единиците во неговиот состав,

2. одлучува за наставната, научната, уметничката и високостручната (применувачка) дејност,

3. ги усвојува студиските програми на факултетите, односно на високите стручни школи и на научните институти во негов состав кои вршат високообразовна дејност согласно со овој закон,

4. одлучува за основање и престанок на внатрешни организациони единици, организации и трговски друштва,

5. донесува годишна и четиригодишна програма за развој и работа на универзитетот,

6. дава предлози на Програмата за високообразовна дејност и дава мислење по годишната програма за развој на единиците во неговиот состав,

7. дава предлози на Националната програма за научноистражувачката дејност на Република Северна Македонија,

8. го усвојува годишниот извештај за работа на универзитетот, поднесен од ректорот,

9. усвојува годишен финансиски план на универзитетот,

10. донесува годишна финансиска пресметка и годишен завршен финансиски извештај на универзитетот,

11. предлага програма за инвестиции на универзитетот,
12. одлучува по жалба против одлуката по приговор од лицето кое не е избрано ниту во постојното звање, согласно член 178 од овој закон,
13. одлучува за доделувањето на титула почесен доктор на науки (doctor honoris causa), звањето почесен професор на универзитетот (profesor honoris causa) и звањето професор емеритус,
14. избира универзитетска изборна комисија,
15. решава за потврдување на суспензијата на декан, односно директор на единицата на универзитетот,
16. донесува правилници за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трите циклуси на студии,
17. донесува правилник за единствениот кредит трансфер систем и преминот од една на друга студиска програма, односно од една на друга единица на универзитетот,
18. донесува правилник за издавањето на дипломи, додаток на дипломи, и за условите и постапката за одземање на издадената диплома,
19. донесува правилници за начинот на кој се вршат стручно-административните работи од заеднички интерес на единиците на универзитетот,
20. донесува правилник за организирање на издавачката дејност,
21. донесува програма за меѓународна соработка,
22. на предлог на ректорот избира и разрешува генерален секретар на универзитетот,
23. донесува Упатство за самоевалуација и обезбедување и оценување на квалитетот на универзитетот и неговите единици во согласност со Правилникот за стандардите и постапката за самоевалуација и надворешна евалуација кој го донесува Националниот совет за високо образование,
24. донесува деловник за работа на сенатот,
25. презема мерки за унапредување и заштита на стандардот на студентите и вработените,
26. избира претседател на сенатот,
27. донесува општ акт за уредување на работата на центарот за кариера на универзитетот,
28. донесува општ акт со кој ја уредува работата и месечниот надомест на овластеното лице за прием на пријави на корупција,
29. донесува програма за обезбедување на технологија и/или адаптација на просторот во кој се одвива наставата заради овозможување пристап до високото образование на лицата со попреченост
30. формира комисија за самоевалуација на универзитетот и ги избира нејзините членови, и
31. врши други работи утврдени со овој закон и со статутот на универзитетот.

Начин на одлучување на Сенатот

Член 76

(1) Сенатот може да одлучува доколку на седницата присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број членови на Сенатот, а одлучува со мнозинство гласови од присутните членови, освен ако со овој закон не е поинаку предвидено.

(2) За изборот на органите на универзитетот и избор на претседател на Сенатот, сенатот одлучува доколку на седниците присуствуваат најмалку 2/3 од вкупниот број членови на Сенатот, а одлучува со мнозинство од присутните членови.

Претседател на Сенатот

Член 77

(1) Претседателот на Сенатот се избира од редот на сенаторите со тајно гласање за период од четири години, со право на уште еден избор.

(2) Претседателот на Сенатот ги свикува седниците на Сенатот, го предлага дневниот ред и претседава со седниците на Сенатот.

(3) Претседателот на Сенатот свикува седница на Сенатот најмалку еднаш месечно.

(4) Претседателот на Сенатот е должен на барање на најмалку една петтина од членовите на Сенатот, или на барање на ректорот да свикува седница на Сенатот.

(5) Доколку претседателот на Сенатот не постапи согласно со одредбите од ставовите

(3) и (4) на овој член, ректорот ја свикува седницата на Сенатот.

(6) Во случај на отсуство или спреченост на претседателот на Сенатот, седниците на Сенатот ги води член на Сенатот согласно со статутот на универзитетот.

(7) Претседателот на сенатот е одговорен за законитоста и статутарноста на работењето на сенатот.

(8) Постапката за избор и разрешување, како и за надлежностите на претседател на Сенатот поблиску се уредува со статутот на универзитетот.

(9) Вршењето на должноста претседател на Сенат е неспојливо со вршењето на друга државна функција или функција во политичка партија.

Ректор на универзитетот

Член 78

(1) Ректорот е раководен орган на универзитетот.

(2) Ректорот го претставува и застапува универзитетот во земјата и странство.

(3) Ректорот се избира од редот на редовните професори вработени на универзитетот за време од четири години, со право на уште еден последователен реизбор.

(4) Ректорот ја врши функцијата професионално. Правата и обврските од вршењето на функцијата ректор се уредуваат со посебен договор за вршење на функцијата, склучен во име на универзитетот од лице овластено со статутот, по одлука на Сенатот. Со договорот се уредува и обемот на неговиот наставен ангажман на единицата од која е избран, кој не може да надминува 30% од полното работно време

(5) Универзитетот има најмногу до шест проректори кои ги назначува ректорот од редот на редовните и вонредните професори од единиците на универзитетот, на начин и по постапка утврдени со статутот на универзитетот, при што се води сметка за соодветна застапеност на научните подрачја согласно Националната класификација. Проректорите имаат мандат од 4 години со право на учте еден последователен реизбор.

(6) Вршењето на должноста ректор и проректор е неспојливо со вршењето на друга јавна функција или функција во политичка партија.

(7) Ректорот може, под условите утврдени со статутот на универзитетот, да биде разрешен и пред истекот на времето за кое е избран. Начинот на разрешување на ректорот поблиску се уредува со статутот на универзитетот.

(8) Условите и постапката за нивното назначување, како и престанокот на мандатот на проректорите, поблиску се уредува со статутот на универзитетот.

Избор на ректор

Член 79

(1) Ректорот се избира на слободни, непосредни и тајни избори од страна на членовите на наставно-научните, научните и наставничките совети на сите единици, при што секиј глас еднакво се вреднува.

(2) Во првиот круг од гласањето за ректор е избран оној кандидат кој добил мнозинство гласови од вкупниот број членови на наставно-научните совети, научните и наставничките совети кои гласале, доколку на изборите излегле една третина од вкупниот број на членови.

(3) Доколку во првиот круг од гласањето за избор на ректор, не излезат една третина од вкупниот број на гласачи, целата изборна постапка се повторува во период од седум дена.

(4) Ако за ректор е предложен еден кандидат, а во првиот круг на гласањето не го добил потребното мнозинство гласови од ставот (2) на овој член, се повторува целата изборна постапка, во период од седум дена.

(5) Ако во првиот круг ниту еден кандидат за ректор не го добил потребното мнозинство гласови од ставот (2) на овој член, во вториот круг се гласа за двајцата кандидати кои во првиот круг добиле најмногу гласови.

(6) Вториот круг на гласање се одржува во рок од седум дена од денот на завршувањето на првиот круг на гласањето.

(7) Во вториот круг на гласање за ректор е избран кандидатот кој добил поголем број гласови.

(8) Сенатот на универзитетот, најдоцна шест месеци пред истекот на мандатот на постојниот ректор донесува одлука за започнување на постапка за избор на ректор.

(9) Ректор се бира на јавен оглас кој го распишува универзитетот. На јавниот оглас може да се јави кандидат кој ги исполнува условите за ректор.

(10) Поблиски одредби за условите и постапката за избор на ректор се утврдуваат со статутот на универзитетот.

Надлежност на ректорот

Член 80

Ректорот во рамките на раководењето со универзитетот:

1. ја усогласува високообразовната, уметничката, научноистражувачката и применувачка дејност и друга работа на универзитетот,
2. ги извршува одлуките и заклучоците на сенатот,
3. назначува еден или повеќе проректори од редот на редовните и вонредните професори од единиците на универзитетот, под услови и постапка утврдени со статутот на универзитетот,
4. дава иницијатива за свикување на сенатот,
5. им поднесува на сенатот и на ректорската управа предлози и одлуки и други општи акти и заклучоци за прашања чие разгледување и решавање е во нивна надлежност,
6. одлучува за финансиските и материјалните прашања кои не се во надлежност на другите органи на универзитетот;
7. промовира доктори на науки;
8. доделува награди на универзитетот;
9. ги свикува, го предлага дневниот ред и претседава со седниците на ректорската управа;
10. предлага разрешување на проректор;
11. суспендира декан или директор на единица на универзитет за непочитување на законот, статутот, општ акт или одлука на универзитетот,
12. Назначува вршител на должност декан, односно вршител на должност директор на единица согласно овој закон,
13. предлага избор и разрешување на генерален секретар на универзитетот;
14. ја води меѓународната соработка на универзитетот и иницира соработка со други универзитети во земјата и странство,
15. дава овластување на проректорите за вршење на дел од своите права и обврски,
16. се грижи за имотот на универзитет и се грижи за неговото одржување и
17. врши други работи утврдени со закон, статутот и други општи акти на универзитетот.

Извештај на ректорот

Член 81

(1) Ректорот е должен еднаш во годината до сенатот, универзитетскиот совет и основачот, да поднесува извештај за својата работа и за работата на универзитетот, во кој е содржан и финансиски извештај.

(2) Доколку сенатот не го прифатат извештајот од ставот (1) на овој член, може да покрене постапка за разрешување на ректорот, во согласност со овој закон и статут, при што на ректорот му се обезбедува право на изјаснување и право на заштита.

(3) Содржината и формата на извештајот од ставот (1) на овој член, поблиску се уредуваат со Правилникот за содржината и формата на извештајот за работата на ректорот кој го донесува Националниот совет.

Престанок на мандатот на ректорот

Член 82

(1) Мандатот на ректорот престанува пред истекот на периодот за кој е избран, во еден од следните случаи:

1. ако тоа сам го побара,
2. ако настане трајна спреченост за вршење на функцијата,
3. ако ги исполни условите за старосна пензија или
4. ако биде разрешен од должноста пред истекот на мандатот,
5. во моментот на именување на јавна функција во земјата или странство

(2) Во случај на престанок на мандатот на ректорот, до изборот на нов ректор, должноста ја врши проректор определен од Сенатот, согласно статутот.

(3) Вршителот на должноста ректор ги врши тековните и неопходни работи за непречено функционирање на универзитетот и не може да презема долгорочни, кадровски или статусни одлуки, освен ако тоа е неопходно заради спречување штета.

(4) Најдоцна во рок од 30 дена од денот на изборот на вршителот на должноста, се поведува постапка за избор на ректор, која мора да заврши во рок утврден со закон.

Одговорност на ректорот за законитоста и статутарноста

Член 83

(1) Ректорот се грижи за законитоста и статутарноста на работата на универзитетот и на единиците во неговиот состав и има право и должност да запре од извршување, односно да укине акт на нивните органи, за кој смета дека не е во согласност со закон, статут, општ акт или одлука на универзитетот.

(2) Единицата на универзитетот чиј акт е укинат, може да поднесе жалба до сенатот. Одлуката на сенатот е конечна.

(3) Во согласност со статутот на универзитетот ректорот може за непочитување на законот, статутот, општ акт или одлука на универзитетот да суспендира декан или директор на единица на универзитет.

(4) Сенатот во најкус можен рок, а најдоцна во рок од 30 дена од суспендирањето на деканот или директорот на единицата, одлучува за суспензијата на деканот односно директорот на единицата на универзитетот од ставот (3) на овој член. Доколку сенатот ја потврди суспензијата, на деканот односно директорот му престанува мандатот со денот на потврдувањето на одлуката за суспензија.

Ректорска управа

Член 84

(1) Ректорската управа е орган на управување и ја сочинуваат ректорот, проректорите, деканите на факултетите, директорите на високите стручни школи, директорите на научните институти во состав на Универзитетот и претставници на студентите.

(2) Со ректорската управа раководи ректорот.

(3) Организацијата и начинот на работата на ректорската управа, како и бројот на претставниците на студентите, поблиску се утврдуваат со статутот на универзитетот.

Надлежност на ректорската управа

Член 85

Ректорската управа:

1. ги подготвува и ги предлага актите и материјалите за прашања од надлежност на сенатот,
2. го утврдува и го објавува конкурсот за запишување на студиите од прв, втор и трет циклус на јавните университети, по претходна согласност од Владата,
3. на приватните университети го утврдува и го објавува конкурсот за запишување на студиите од прв, втор и трет циклус,
4. подготвува извештај за бројот на запишани студенти според студиски програми и го доставува до министерството надлежно за работите на високото образование и до Агенцијата за квалитет во високото образование,
5. дава мислење за студиските програми на факултетите, научните институти и високите стручни школи во состав на универзитетот,
6. донесува одлуки за тековната меѓународна соработка на универзитетот,
7. го уредува издавањето на дипломи и други документи за завршени студии на високо образование,
8. утврдува предлог за висината на партиципација и школарина на студентите на јавните високообразовни установи и
9. врши и други работи определени со статутот на универзитетот.

Универзитетски совет

Член 86

- (1) Универзитетскиот совет на јавен универзитет има 11 члена.
- (2) Од вкупниот број членови на универзитетскиот совет пет члена именува сенатот на универзитетот, од редот на вонредните и редовните професори, од лицата кои не се членови на сенатот, еден член именува универзитетското студентско собрание од редот на студентите; четири члена именува Владата од редот на вонредните и редовните професори од јавните университети, на предлог на министерот надлежен за работите од високото образование; и еден член именува Стопанска комора на Северна Македонија. Во работата на универзитетскиот совет учествува и ректорот без право на глас.
- (3) Мандатот на членовите на универзитетскиот совет трае четири години без право на повторен избор, освен за членовите избрани од редот на студентите на кои мандатот им трае две години без право на повторен избор
- (4) Конститутивната седница на универзитетскиот совет ја свикува највозрасниот член на Советот.
- (5) На конститутивната седница универзитетскиот совет од редот на своите членови избира претседател, на тајно гласање со двотретинско мнозинство од вкупниот број членови.
- (6) Начинот на работа на универзитетскиот совет поблиску се уредува со деловник за работа.
- (7) Стручните и административните работи на универзитетскиот совет ги врши стручната служба на универзитетот.
- (8) На членовите на универзитетскиот совет им следува месечен надоместок утврден со општ акт на високообразовната установа.
- (9) Членовите на универзитетскиот совет треба да имаат најмалку 15 годишно работно искуство и искуство во управување, организација и/или финансии.

Надлежност на универзитетскиот совет

Член 87

- (1) Универзитетскиот совет врши надзор над извршувањето на дејноста на универзитетот, задачите на универзитетот во согласност со овој закон, законитоста на неговото работење, рационалната употреба на кадровските и материјалните ресурси и врши други работи утврдени со актот за основање и статутот на универзитетот.
- (2) Универзитетскиот совет:

- ја одобрува оправданоста на предлогот за трошоците за основање правно лице чија главна дејност е остварување на мисијата на универзитетот и задоволување а потребите на студентите и универзитетот,

- врши надзор на извршувањето на финансискиот план на универзитетот и управувањето на финансиските сретства во согласност со закон и статут,

- донесува програма за инвестиции на универзитетот,

- дава мислење на извештајот на ректорот,

- доколку се посомнева во неправилност на работата на универзитетот универзитетскиот совет задолжително го предупредува Сенатот и ректорот, предлага мерки кои задолжително се превземаат за отстранување на неправилностите во определен рок. Доколку органите на универзитетот во определениот рок не ги отстранат неправилностите во работењето универзитетскиот совет може да запре од извршување одлука на Сенатот и ректорот, ако е спротивна на законот, односно статутот и да свика седница на Сенатот заради расправа на тоа прашање.

(3) Универзитетскиот совет во својата работа ги почитува начелата на автономијата на универзитетот.

(4) Универзитетскиот совет најмалку еднаш годишно во рамките на своите надлежности доставува информација до министерството надлежно за работите на високото образование и до сенатот на универзитетот.

(5) Од редот на редовните професори избира овластено лице за прием на пријави за корупција

(6) Дава мислење за статутот на универзитетот и единиците

Орган на основачот на приватна високообразовна установа

Член 88

(1) Приватен универзитет наместо универзитетски совет, формира орган на основачот.

(2) Бројот на членови и составот на органот од ставот (1) на овој член, го определува основачот со актот за основање на универзитетот и со статутот на универзитетот.

(3) Органот на основачот не може да има права и обврски со кои се ограничува и повредува автономијата на високообразовната установа или се ограничуваат правата и обврските на органите на универзитетот утврдени со овој закон.

Овластено лице за прием на пријави на корупција

Член 89

(1) Заради поефикасно спречување и заштита од корупција, универзитетскиот совет од редот на редовните професори на универзитетот избира овластено лице за прием на пријави на корупција.

(2) Пријавувањето на корупција се врши усно на записник или во писмена форма.

(3) Овластеното лице за прием на пријави на корупција, е должно:

- да постапува по пријавувањето од ставот (2) на овој член, согласно утврдените процедури;

- да ги заштити личните податоци на пријавувачот, односно податоците кои можат да го откријат идентитетот на пријавувачот кој бара да биде анонимен или пријавува доверливо, согласно со прописите за заштита на личните податоци и

- да го информира пријавувачот кој е познат за преземените мерки во врска со пријавата без одлагање, а најдоцна во рок од 15 дена од денот на приемот на пријавата.

(4) Овластеното лице за прием на пријави за корупција се избира за време од две години, со право на уште еден избор.

(5) Овластеното лице за прием на пријави за корупција најмалку два пати годишно доставува извештај за својата работа до универзитетскиот совет и Сенатот.

(6) Работата и надоместокот на овластеното лице за прием на пријави на корупција се уредува поблиску со општ акт кој го донесува Сенатот.

Оддел 2

ОРГАНИ И ТЕЛА НА ЕДИНИЦИТЕ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ

Органи на факултетот, научниот институт во состав на универзитет и на стручна школа

Член 90

- (1) Органи на факултетот се наставно-научен совет, декан и деканатска управа.
- (2) На факултетот се формира факултетска студентска организација како тело на факултетот.
- (3) Органи на научен институт, како единица на универзитет, се научен совет, директор и институтска управа.
- (4) Одредбите од овој Закон за факултет како единица на универзитет соодветно се применуваат и за научен институт како единица на универзитет.
- (5) Органи на високата стручна школа, како единица на универзитет, се наставнички совет, директор и управа на високата стручна школа.
- (6) На високата стручна школа, како единица на универзитет, се формира студентско собрание на високата стручна школа како тело на високата стручна школа.
- (7) Одредбите од оваа глава за висока стручна школа како единица на универзитет соодветно се применуваат и за висока стручна школа.

Наставно-научен совет

Член 91

- (1) Наставно-научниот совет е орган на управување и стручен орган на факултетот.
- (2) Наставно-научниот совет на факултетот од областа на уметноста или уметничка академија може да носи назив наставно-научен и уметнички совет.
- (3) Наставно-научниот совет го сочинуваат редовните професори, вонредните професори и доцентите кои се во работен однос на факултетот.
- (4) На факултет на кој се избрани повеќе од 150 наставници, наставно-научниот совет го сочинуваат претставници избрани од организационите единици (катедри, институти, центри и слично), од страна на редовните и вонредните професори и доцентите. Изборот се врши сразмерно на наставниците избрани, односно распоредени во организационата единица на начинот и според условите определени во статутот на универзитетот и статутот на единицата. Наставно-научниот совет на овие факултети го сочинуваат 150 претставници.
- (5) Во наставно-научниот совет свои претставници избираат и факултетскиот студентско собрание.
- (6) Бројот на претставниците на студентите и времето за кое се избираат се утврдува со статутот на универзитетот и статутот на факултетот.
- (7) Претставниците на студентите сочинуваат најмалку 10%, но не повеќе од 15% од вкупниот број на членови на наставно-научниот совет.
- (8) Наставно-научниот совет може за одделни студиски програми или за други потреби да формира стручни тела утврдени со статутот на универзитетот и/или статутот на факултетот.

Надлежност на наставно-научниот совет

Член 92

- (1) Наставно-научниот совет на факултетот:
 1. донесува статут на факултетот,
 2. донесува четиригодишна програма за развој и годишна програма за работа,
 3. избира декан на факултетот и му ја доставува одлуката за избор на сенатот за потврдување,

4. избира членови на сенатот на универзитетот во чиј состав е (сенатори),
 5. му предлага на сенатот студиски програми,
 6. донесува програма за научно-истражувачка, односно уметничка работа,
 7. врши избор во наставно-научни звања доцент, вонреден професор и редовен професор, во наставно-стручни звања лектор и виш лектор, во научни звања, во соработнички звања и демонстратори,
 8. избира членови на рецензентски комисии,
 9. ја утврдува соодветноста и сродноста на научните области при примената на одредбите од овој закон,
 10. предлага број на студенти кои се запишуваат во прва година на сите циклуси на студии,
 11. донесува одлука за распоред на работни задачи за наставниците и соработниците за секоја академска година,
 12. го усвојува финансискиот план и донесува завршна сметка (финансискиот годишен извештај) во рамките на единствениот финансиски план на универзитетот и консолидираната завршна сметка на јавниот универзитет,
 13. ги донесува општите акти на факултетот од негова надлежност,
 14. донесува мерки за создавање и усовршување на наставно-научниот и уметничкиот подмладок и за работа со особено успешни и талентирани студенти,
 15. донесува мерки и одлучува за унапредување на наставната, научно-истражувачката, уметничката и применувачка работа,
 16. избира и разрешува секретар на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на факултетот,
 17. ги избира членовите на комисијата за самоевалуација,
 18. одлучува за библиотеката, за библиотечно-информацискиот систем и за остварувањето на библиотечно-информациската и документационата дејност, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на факултетот,
 19. одлучува за организирање на собири, симпозиуми, советувања и слично,
 20. одлучува за остварувањето на меѓународната соработка согласно статутот на универзитетот и статутот на факултетот и
 21. врши и други работи утврдени со овој закон и статутот.
- (2) Наставно-научниот, совет полноважно одлучува доколку на седницата присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број негови членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.
- (3) При изборот во наставно-научни, наставно-стручни, научни и соработнички звања и демонстратори не учествуваат студентите.
- (4) За работите од ставот (1) алинеи 1, 3, 4 и 7 на овој член, наставно-научниот совет може полноважно да одлучува доколку се присутни две третини од вкупниот број негови членови, а одлуката се смета за донесена ако за неа гласало мнозинството од присутните членови на советот.
- (5) Наставнонаучниот совет одлучува со јавно гласање доколку не е поинаку определено со овој закон.
- (6) За избор и разрешување на декан и за избор на сенатори наставно-научниот совет одлучува со тајно гласање.
- (7) Со статутот на универзитетот или со статутот на факултетот може да се предвиди дека и за други прашања од ставот (1) на овој член наставно-научниот совет гласа тајно.

Наставнички совет

Член 93

- (1) Наставничкиот совет е орган на управување и стручен орган на високата стручна школа.
- (2) Наставничкиот совет го сочинуваат професорите, вишите предавачи и предавачите на високата стручна школа.

(3) Во наставничкиот совет свои претставници избира и студентското собрание на високата стручна школа.

(4) Бројот на претставниците на студентите и времето за кое се избираат се утврдува со статутот на високата стручна школа.

(5) Претставниците на студентите сочинуваат најмалку 10%, но не повеќе од 15% од вкупниот број на членови на наставничкиот совет.

(6) Наставничкиот совет може за одделни студиски програми или за други потреби да формира стручни тела утврдени со статутот на универзитетот и со статутот на високата стручна школа.

Надлежност на наставничкиот совет

Член 94

(1) Наставничкиот совет на високата стручна школа како единица на универзитет:

1. донесува статут на високата стручна школа,
2. донесува двегодишна програма за развој и годишна програма за работа,
3. избира директор и му ја доставува одлуката за избор на сенатот за потврдување,
4. избира членови на сенатот на универзитетот во чиј состав е (сенатори),
5. му предлага на сенатот студиски програми,
6. врши избор во наставни звања професор, виш предавач и предавач,
7. предлага број на студенти кои се запишуваат во прва година на студии,
8. донесува одлука за распоред на работни задачи за професорите, вишите предавачи и предавачите,

9. го усвојува финансискиот план и донесува завршна сметка (финансискиот годишен извештај) во рамките на единствениот финансиски план на универзитетот и консолидираната завршна сметка на јавниот универзитет,

10. му предлага на универзитетот, односно на основачот измена или проширување на дејноста во согласност со овој закон,

11. ги донесува општите акти на високата стручна школа како единица на универзитетот,

12. донесува мерки за работа со особено успешни и талентирани студенти,

13. донесува мерки и одлучува за унапредување на наставната и применувачката работа и за компјутерската мрежа,

14. избира секретар на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа,

15. ги избира членовите на комисијата за самоевалуација и донесува упатство за евалуација на високата стручна школа,

16. одлучува за библиотеката, за библиотечно-информацискиот систем и за остварувањето на библиотечно-информациската и документационата дејност, во согласност со статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа,

17. одлучува за организирање на собири, симпозиуми, советувања и слично,

18. одлучува за остварувањето на меѓународната соработка согласно статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа и

19. врши и други работи утврдени со овој закон и статутот.

(2) Наставничкиот совет полноважно одлучува доколку на седницата присуствуваат повеќе од половината од вкупниот број негови членови, а одлуките ги донесува со мнозинство гласови од присутните членови.

(3) При изборот во наставни звања не учествуваат студентите.

(4) За работите од ставот (1) алинеи 1, 3, 4, и 6 на овој член, советот може полноважно да одлучува доколку се присутни две третини од вкупниот број негови членови, а одлуката се смета за донесена ако за неа гласало мнозинството од присутните членови на советот.

(5) Наставнонаучниот совет одлучува со јавно гласање доколку не е поинаку определено со овој закон.

(6) За избор и разрешување на директор и заменик директор и за избор на сенатори наставничкиот совет одлучува со тајно гласање.

(7) Со статутот на универзитетот или со статутот на високата стручна школа може да се предвиди дека и за други прашања од ставот (1) на овој член, наставничкиот совет гласа тајно.

(8) Одредбите од ставовите (1) до (7) на овој член, соодветно се применуваат и на наставничкиот совет на висока стручна школа, која не е во состав на универзитет.

Научен совет

Член 95

Научните институти кои вршат високообразовна дејност, основаат научен совет за студиите од втор и трет циклус, кој го сочинуваат лицата избрани во научни звања кои учествуваат во изведувањето на наставата.

Декан на факултет и негови надлежности

Член 96

(1) Деканот на факултетот е раководен орган.

(2) Деканот го претставува факултетот, во земјата и странство во согласност со статутот на универзитетот и статутот на факултетот.

(3) Вршењето на должноста декан и продекан, е неспојливо со вршење на друга јавна функција или функција во политичка партија.

(4) Деканот, во рамките на вршењето на својата раководна функција:

1. ги извршува одлуките и заклучоците на сенатот и ректорот на универзитетот,

2. ги извршува одлуките и заклучоците на наставнонаучниот совет,

3. се грижи за усогласено вршење на високообразовната, уметничката, научно-истражувачката и применувачката дејност,

4. назначува еден или повеќе продекани од редот на наставнонаучниот кадар на факултетот, согласно статутот на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот. Мандатот на продеканот трае 4 години со право на уште еден последователен реизбор.

5. ги свикнува седниците на наставнонаучниот совет, го предлага дневниот ред и претседава со нив,

6. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува деканатската управа,

7. на наставно-аучниот совет му поднесува предлози на одлуки и заклучоци за прашањата чие разгледување и решавање е во негова надлежност,

8. распишува конкурс за избор на лица во наставнонаучни, наставно-стручни, научни и соработнички звања,

9. ги промовира дипломираните студенти и доделува награди,

10. управува со имотот на факултетот и се грижи за неговото одржување во рамките на овластувањата определени со статутот на факултетот и статутот на јавниот универзитет и

11. врши и други работи согласно со овој закон, статутот на универзитетот и статутот на факултетот.

(5) Деканот е должен најмалку еднаш во годината до наставно-научниот совет и до ректорот на универзитетот да поднесе извештај за својата работа. Извештајот содржи финансиски дел согласно завршната сметка и истиот се објавува на интернет страницата на факултетот. Ако наставно-научниот совет со квалификувано мнозинство, не го прифати извештајот, може да покрене постапка за разрешување на деканот, во согласност со овој закон и статут, при што на деканот му се обезбедува право на изјаснување и право на заштита.

(6) Деканот е одговорен за законитоста и статутарноста на работата на органите на факултетот и има право и должност да запре од извршување општ акт и одлука на овие органи за кои смета дека не се во согласност со закон, статутот на универзитетот и статутот на факултетот, и за тоа го известува ректорот кој донесува одлука по спорното прашање.

(7) За вршење на дел од своите права и обврски деканот може да овласти одделни продекани.

Избор на декан на факултетот

Член 97

(1) Деканот се избира од редот на редовните и вонредните професори на факултетот, а доколку нема редовни и вонредни професори и од редот на доцентите за време од четири години, со право на уште еден последователен реизбор реизбор, под условите утврдени со статутот на универзитетот.

(2) Факултетот може да има еден или повеќе продекани, кои ги назначува деканот.

(3) Постапката за избор на деканот и назначување на продеканите, поблиску се уредуваат со статутот на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот.

(4) Ако во определниот рок предвиден со статут на универзитетот единицата не избере декан, најдоцна во рок од три дена од истекот на мандатот на деканот, ректорот именува вршител на должност декан, по претходно добиена согласност од лицето кое го именува за време определено со статутот на универзитетот.

(5) Мандатот на вршител на должност декан трае најмногу шест месеци.

(6) Ако факултетот не може да избере декан во рок од една година, сметано од назначувањето на вршител на должност декан, ректорот именува декан со мандат од две години.

Престанок на мандатот на декан

Член 98

(1) Мандатот на деканот престанува пред истекот на рокот за кој е избран поради негово разрешување.

(2) Постапката за разрешување на декан и продекан поблиску се уредуваат со статутот на факултетот, во согласност со статутот на универзитетот.

Други основи за престанок на мандатот на декан

Член 99

(1) Мандатот на деканот престанува пред истекот на рокот за кој е избран и доколку:

1. поднесе оставка од функцијата за којашто е избран или именуван,
2. настане трајна спреченост за вршење на функцијата,
3. ако биде именуван за носител на јавна функција во земјата или странство и
4. во други случаи определени со закон и со статутот на универзитетот.

(2) Во случај на престанок на мандатот на деканот пред истекот на рокот за кој е избран од ставот (1) на овој член, ректорот во рок од 3 дена, именува времен вршител на должност декан, со ограничени овластувања, по претходно добиена согласност од лицето кое го именува.

(3) Мандатот на времен вршител на должност декан може да трае најмногу шест месеци, при што за времен вршител на должност декан едно лице може да биде именувано само еднаш.

(4) Најдоцна во рок од триесет дена од денот на именувањето на времениот вршител на должноста декан, наставно-научниот совет на факултетот започнува постапка за избор на нов декан.

Директор на висока стручна школа како единица на универзитет и негови надлежности

Член 100

(1) Директорот на високата стручна школа е раководен орган.

(2) Директорот на високата стручна школа ја претставува високата стручна школа во земјата и странство во согласност со статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа.

(3) Вршењето на должноста директор и заменик директор на висока стручна школа е неспојливо со вршење на друга државна функција или функција во политичка партија.

(4) Директорот во рамките на вршењето на својата раководна функција:

1. ги извршува одлуките и заклучоците на сенатот и ректорот на универзитетот,
2. ги извршува одлуките и заклучоците на наставничкиот совет,
3. се грижи за усогласено вршење на високообразовната, уметничката и применувачката дејност,
4. назначува заменик директор на високата стручна школа од редот на професорите на високата стручна школа, односно од редот на вишите предавачи согласно статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот,
5. ги свикува седниците на наставничкиот совет, го предлага дневниот ред и претседава со нив,
6. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува управата,
7. на наставничкиот совет му поднесува предлози на одлуки, и заклучоци за прашањата чие разгледување и решавање е во негова надлежност,
8. распишува конкурс за избор на лица избрани во наставни звања, шест месеци пред истекот на времето за кое се избрани,
9. ги промовира дипломираните студенти и доделува награди,
10. управува со имотот на високата стручна школа и се грижи за неговото одржување во рамките на овластувањата определени со статутот на високата стручна школа и статутот на јавниот универзитет и
11. врши и други работи согласно со овој закон, статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа.

(5) Директорот е должен најмалку еднаш во годината до наставничкиот совет и до ректорот на универзитетот да поднесе извештај за својата работа. Извештајот содржи финансиски дел согласно завршната сметка и истиот се објавува на веб-страницата на високата стручна школа. Доколку наставничкиот совет не го прифати извештајот за работата на директорот, на директорот му престанува функцијата, односно се смета за разрешен.

(6) Директорот е одговорен за законитоста и статутарноста на работата на органите на високата стручна школа и има право и должност да запре од извршување општ акт и одлука на овие органи за кој смета дека не е во согласност со закон, статутот на универзитетот и статутот на високата стручна школа и за тоа го известува ректорот кој донесува одлука по спорното прашање.

(7) За вршење на дел од своите права и обврски директорот може да го овласти заменикот на директорот.

(8) Одредбите од ставовите (1) до (7) на овој член, соодветно се применуваат и на директорот на висока стручна школа која не е во состав на универзитет.

Избор на директор на висока стручна школа

Член 101

(1) Директорот на високата стручна школа се избира од редот на професорите на високата стручна школа, а доколку нема професори и од редот на вишите предавачи за време од четири години, со право на уште еден последователен реизбор, под условите утврдени со статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот.

(2) Високата стручна школа може да има еден заменик на директор, кој го заменува директорот.

(3) Постапката за избор на директорот и за назначување на заменикот на директорот, поблиску се уредуваат со статутот на високата стручна школа, во согласност со статутот на универзитетот.

(4) Ако во определниот рок предвиден со статут на универзитетот не се избере директор на школата, најдоцна во рок од три дена од истекот на мандатот на директорот, ректорот именува времен вршител на должност директор, по претходна согласност на лицето кое го именува, за време определено со статутот на универзитетот.

(5) Ако во определниот рок предвиден со статутот на висока стручна школа која не е во состав на универзитет не биде избран директор, се назначува времен вршител на должноста директор на начин определен со статутот на висока стручна школа.

(6) Најдоцна во рок од триесет дена од денот на именувањето на времениот вршител на должноста директор, наставничкиот совет на високата стручна школа започнува постапка за избор на нов директор.

(7) Ако високата стручна школа во состав на универзитет не може да избере директор во рок од една година, ректорот именува директор со мандат од две години.

(8) Во случаите од ставовите (4) и (5) од овој член, мандатот на вршителот на должност директор може да трае најмногу шест месеци.

Разрешување на директор на висока стручна школа

Член 102

(1) Мандатот на директорот престанува пред истекот на рокот за кој е избран поради негово разрешување.

(2) Постапката за разрешување на директор и заменик директор поблиску се уредуваат со статутот на високата стручна школа.

Други основи за престанок на мандатот на директор на висока стручна школа

Член 103

(1) Мандатот на директорот престанува пред истекот на рокот за кој е избран и доколку:

1. поднесе оставка од функцијата за којашто е избран,
2. настане трајна спреченост за вршење на функцијата,
3. сенатот ја потврди одлуката за суспензија на директорот од страна на ректорот, и
4. во други случаи определени со закон и со статутот на универзитетот.

(2) Во случај на престанок на мандатот на директорот на високата стручна школа пред истекот на рокот за кој е избран од ставот (1) на овој член, до изборот на нов директор, функцијата ја врши заменикот директор

(3) Најдоцна во рок од триесет дена од денот на именувањето на времениот вршител на должноста директор, наставничкиот совет на високата стручна школа започнува постапка за избор на нов директор.

Член 104

Одредбите од членовите 101, 102 и 103 од овој закон, соодветно се применуваат и на директорот на висока стручна школа.

Деканатска управа

Член 105

(1) Деканатската управа, е орган на управување на факултетот и може да има најмалку пет, а најмногу 15 члена.

(2) Составот и начинот на избор на деканатската управа се утврдуваат со статутот на единицата, а во согласност со статутот на универзитетот.

(3) Деканатската управа ја свикува и со седниците претседава деканот.

(4) Деканатската управа, во рамките на својата надлежност:

1. се грижи за остварување на дејноста и развојот на факултетот, и за односите со пошироката општествена заедница и државните органи,

2. донесува акти кои не се во надлежност на наставно - научниот совет и кои со статутот на универзитетот или статутот на факултетот е определено дека нивното донесување е во надлежност на деканатската управа и го следи нивното извршување,

3. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува наставно-научниот совет

4. го усвојува извештајот од пописот и

5. врши и други работи определени со статутот на факултетот.

(5) На деканатската управа не можат да и се доверат надлежности ниту може да одлучува за прашања со кои се ограничува и повредува автономијата како единица на универзитетот.

(6) Организацијата, начинот на работа на деканатската управа, како и бројот и начинот на изборот на претставниците на студентите, поблиску се утврдуваат со статутот на факултетот.

Управа на висока стручна школа

Член 106

(1) Управата на високата стручна школа е орган на управување на високата стручна школа и може да има најмалку пет, а најмногу 15 члена.

(2) Составот и начинот на избор на управата на висока стручна школа се утврдуваат со статутот на школата, а во согласност со статутот на универзитетот доколку е единица во состав на универзитет.

(3) Управата на високата стручна школа ја свикува и со седниците претседава директорот.

(4) Управата на високата стручна школа во рамките на својата надлежност:

1. се грижи за остварување на дејноста и развојот на високата стручна школа и за односите со пошироката општествена заедница и државните органи,

2. донесува акти кои не се во надлежност на наставничкиот совет и кои со статутот на универзитетот или статутот на високата стручна школа е определено дека нивното донесување е во надлежност на управата и го следи нивното извршување,

3. ги подготвува и предлага актите и материјалите за прашања за кои одлучува наставничкиот совет и директорот,

4. го усвојува извештајот од пописот и

5. врши и други работи определени со статутот на високата стручна школа.

(5) На управата на високата стручна школа не можат да и се доверат надлежности ниту може да одлучува за прашања со кои се ограничува и повредува автономијата како единица на универзитетот.

(6) Организацијата, начинот на работа на управата на високата стручна школа, како и бројот и начинот на изборот на претставниците на студентите, поблиску се утврдуваат со статутот на високата стручна школа.

Одбор за соработка и доверба со јавноста

Член 107

(1) За да оствари соработка и доверба со јавноста, деловната заедница, професионалните комори и други институции и здруженија на граѓани од подрачјето во кое ја врши високообразовната дејност и научно-истражувачката работа или уметничкото творештво, како и да оствари јавност и одговорност за вршењето на дејноста од јавен интерес, единица на универзитет формира факултетски одбор за соработка и доверба со јавноста, односно одбор на високата стручна школа за соработка и доверба со јавноста.

(2) Во одборите за соработка и доверба со јавноста на високообразовните установи членуваат претставници на Владата за јавните високообразовни установи, односно во приватните установи - претставници на основачот, релевантни претставници на деловната заедница или нестопанството од делокругот на студиските програми.

(3) Составот, мандатот и начинот на предлагање на неговите членови се определува со статутот на факултетот, односно високата стручна школа.

(4) По прашањата за кои одборот за соработка и доверба со јавноста расправа, се усвојуваат мислења, предлози и препораки.

(5) Обврска на одборот за соработка и доверба е да дава мислење до сенатот на универзитетот по однос на студиска програма

(6) Сенатот на универзитетот задолжително го доставува мислењето по однос на студиската програма до Советот за квалитет во постапките за обезбедување квалитет пред нејзиното одобрение.

(7) Начинот на функционирање и надлежностите на одборот за соработка и доверба со јавноста ги пропишува министерот надлежен за работите на високото образование со подзаконски акти.

Глава деветта

ФИНАНСИРАЊЕ И ИМОТ НА ВИСОКООБРАЗОВНИТЕ УСТАНОВИ

Финасирање на високото образование

Член 108

(1) Средствата за финансирање на јавните универзитети, односно на јавните високи стручни школи и студиите од јавен интерес се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија и од други извори определени со закон.

(2) Националниот совет секоја буџетска година, најдоцна до 15 мај, на министерот надлежен за работите на високото образование му го предлага вкупниот износ на средства од Буџетот на Република Северна Македонија за финансирање на универзитетите и самостојните високи стручни школи за наредната буџетска година, согласно со Уредбата за мерила и критериуми за финансирање на високото образование.

(3) Средствата за финансирање на високообразовните установи вклучуваат средства од буџетската сметка со вклучена развојна буџетска компонента и компонента за успешност и тоа за:

- остварување на целите на јавните високообразовни установи усогласени со националните акти за стратешко планирање со мерливи индикатори,
- развојна компонента со активности кои ќе придонесат за остварување на целите,
- вкупен износ на средства проектирани за финансирање на јавната високообразовна установа со поединечни износи со буџетски ставки,
- обврска за годишен извештај за имплементација на целите,
- други одредби кои се од важност за финансирањето на високообразовните установи.

Финансиски план на јавните високообразовни установи

Член 109

(1) Финансирањето на јавните високообразовните установи се темели на реализираните годишни финансиски планови на високообразовните установи.

(2) Финансискиот план на јавните високообразовни установи е план за буџетската сметка и планови на сметките од самофинансирачки активности и донации со проекции на приливи и одливи за следните пет буџетски години со вклучена развојна компонента до 20% годишно.

(3) Финансискиот план на јавните високообразовни установи се донесува секоја календарска година.

(4) Финансиските планови на јавните високообразовни установи се збирни финансиски планови на сите нивни составни единици, согласно важечките законски прописи што го регулира системот на буџетирање и подзаконските акти во Република Северна Македонија, статутот на установата и овој закон.

(5) Финансиските планови на високообразовните установи за буџетската компонента се однесуваат на:

- плати и придонеси за вработените,

- материјални трошоци за работењето на високообразовните установи,
- комунални трошоци за работа на високообразовните установи,
- неопходни трошоци за тековно и инвестициско одржување како и трошоците за инфраструктурни инвестиции и развој,
- број на студенти за запишување на прв, втор и трет циклус на студии на јавната високообразовна установа со утврдена партиципација и школарина и
- неопходни трошоци за реализација на студиските програми согласно спецификите на јавната високообразовна установа од интерес на државата.

(6) Финансиските планови на високообразовните установи за развојната буџетска компонента се однесуваат на:

- трошоци за дигитализација,
- иновации во настава и наука и применувачка дејност,
- трошоците за модернизација на студиските програми,
- трошоци за развој на програми за регионален развој,
- зајакнување на општествениот ангажман на високообразовната установа,
- трошоци за обезбедување библиотечен фонд,
- трошоци за поддршка на студентите,
- трошоци за поттикнување на меѓународната соработка и мобилност со посебна поддршка за вмрежување на универзитетите во рамките на европските алијанси на универзитети,
- трошоци за реализација на студиска програма за заедничка диплома и/или двојна диплома,
- трошоци за реализација на тековни меѓународни проекти кои се изведуваат самостојно на високообразовната установа,
- трошоци за спроведување на проекти од интерес за Република Северна Македонија,
- мобилност на наставно-научниот, научниот, соработничкиот, стручниот и административниот кадар и
- сстварување други цели во согласност со националните стратешки определби на Република Северна Македонија.

(7) На предлог на јавните високообразовни установи финасискиот план за буџетската сметка, се доставува до надлежното министерство надлежно за работите на високото образование, кое врши проверка на усогласеност со буџетот и законитоста и дава согласност во тие рамки, согласно расположивиот буџет.

(8) Финансиските планови за сметките од самофинасирачки активности и донациите на јавните високообразовни установи може да ги содржат елементите од ставовите (5) и (6) од овој член, а се прифаќаат и одобруваат во целост согласно доставените проекции на установите, без промени од страна на Министерството за финансии, а по службена должност во секоја буџетска година.

(9) По исклучок на ставот (8) на овој член, Министерството за финансии може да изврши соодветни измени и порамнувања во финансиските планови за сметките од самофинасирачки активности и донациите, врз основа а во согласност со ставовите (1) и (2) на овој член.

(10) Доколку јавните високообразовни установи во тековната година реализирале над 75% од расходите на финасиски план, заклучно со третиот квартал во тековната година, може да се одобри зголемување на финансискиот план заради успешност до 15 % за негова реализација во наредната година.

Финансирање со средства од буџетот и самофинансирачката и донациска сметка на високообразовните установи на на Република Северна Македонија

Член 110

(1) На јавните високообразовни установи, неопходните трошоци за тековно одржување, комуналните трошоци, материјалните трошоци, трошоците за инфраструктурни инвестиции и

развој, за дигитализација, за опрема и потрошен материјал, а со цел реализација на студиските програми, за плати и придонеси на вработените согласно со закон и колективен договор како и неопходните трошоците за работењето на високообразовната установа, се обезбедуваат од буџетот на Република Северна Македонија, согласно финансискиот план на буџетската сметка.

(2) Од самофинансирачката сметка јавните високообразовните установи издвојуваат до 30% од средствата за:

1) подобрување на наставата и учењето (ИКТ опрема, модернизација на училници и амфитеатри, онлајн платформи за учење, обука на наставен кадар и друго),

2) истражување и научна работа (мали истражувачки проекти, учество на конференции и научни собири, лабораториска опрема и друго),

3) лаборатории и специјализирани центри (апаратура, реагенси, одржување на постоечка техника, надградба на специјализирани центри и друго),

4) студентски стандард и услуги (читални, студентски клубови, финансирање студентски проекти и натпревари, инкубатори и претприемачки програми, психолошки центри и друго),

5) развој на студиски програми (акредитација, ревизија, нови програми, вклучување на експерти од стопанство и друго),

6) меѓународна соработка (договори, заедничка и двојна диплома, размени на студенти и кадар, организирање конференции, летни школи и друго),

7) инфраструктура и одржување,

8) кадар и човечки ресурси (ангажирање асистенти, млади истражувачи и друго),

9) стимулирање на квалитет и

10) права од работен однос на вработените.

(3) Износот на средства од ставот 3 на овој член е кумулативен со цел подигнување на квалитетот на наставата а се согласно потребите и приоритетите на високообразовната установа за секоја календарска година.

Финансирање со средства од физички и правни лица

Член 111

(1) Високообразовните установи можат да стекнуваат средства од домашни и странски правни и физички лица.

(2) На средствата од ставот (1) на овој член домашните и странските правни и физички лица можат да имаат даночни и царински поволности утврдени со закон.

Други приходи на високообразовните установи

Член 112

(1) Високообразовните установи можат да стекнуваат средства и од:

- партиципации;

- школарини;

- вршење на образовни услуги на правни и физички домашни и странски лица;

- продавање на научни и стручни услуги и производи на правни и физички домашни

и странски лица;

- камати;

- приходи по основа на права на интелектуална сопственост чиј носител е високообразовна установа;

- приходи од вршење на уметничка дејност;

- легати, подароци, завештанија, прилози и

- други извори согласно закон.

(2) Средствата од ставот (1) на овој член, се сопствен приход на високообразовната установа со кој таа слободно располага во согласност со законот и општите акти на високообразовната установа.

(3) Високообразовните установи се должни најмалку 40% од средствата од партиципациите да ги вложат во развој на наставата, научно-истражувачката, односно уметничката дејност и мобилност.

(4) Средствата од ставот (1) на овој член, можат да се акумулираат и да се префрлуваат во наредната фискална година.

Партиципација

Член 113

(1) Јавен универзитет, на предлог на единица на универзитет може да воведи партиципација за трошоците за студирање, за студентите чие образование се финансира од Буџетот на Република Македонија.

(2) Максималниот износ од ставот (1) на овој член, го утврдува Владата.

Школарина

Член 114

(1) Приватен универзитет или приватна висока стручна школа, во рамките на бројот на студентите определен со конкурсот определува школарина за студирање.

(2) Јавен универзитет или јавна висока стручна школа, во рамките на бројот на студентите определен со конкурсот може да воведи школарина за студирање, за студентите чие образование не се финансира од Буџетот на Република Северна Македонија, по претходна согласност од Владата.

(3) Максималниот износ од ставот (2) на овој член, го утврдува универзитетот.

(4) Студентот чие финансирање се врши од Буџетот на Република Северна Македонија кој без оправдани причини не ги исполни условите утврдени со правилата за студирање на јавен универзитет, односно на јавна висока стручна школа, ги сноси трошоците за студирање во износот на школарината.

(5) Со школарината се утврдуваат трошоците за студирање за една студиска година.

Ослободување од плаќање партиципација

Член 115

(1) Јавната високообразовна установа нема да наплатува партиципација за:

- лица без родители помлади од 26 годишна возраст, доколку се невработени;
- лица со инвалидност определени со уредбата која ја донесува Владата, по предлог на Националниот совет;
- воени инвалиди;
- лица растени во домови за напуштени деца доколку се невработени и
- лица кои потекнуваат од самохрани и еднородителски семејства, доколку вкупните примања во семејството не ја надминуваат минималната плата утврдена во Република Северна Македонија.

(2) Средствата за партиципација на овие лица ќе се покриваат од основниот Буџет на Република Македонија.

Финансирање на научно-истражувачката и уметничка дејност

Член 116

За финансирање на научно-истражувачката и уметничка дејност на јавните високообразовни установи се применуваат одредбите за финансирање од Законот за научно истражувачката дејност.

Недвижен имот и други средства на високообразовни установи

Член 117

(1) Недвижниот имот и другите ствари на самостојна високообразовна установа и стварите стекнати од легати, наменски прилози, подароци, завештанија и другите средства стекнати согласно закон, се имот во сопственост на самостојната високообразовна установа.

(2) Самостојна високообразовна установа располага и управува со имотот и ги користи стварите, паричните средства, правата од интелектуална сопственост и другите материјални права заради вршење на високообразовна и научноистражувачката дејност, под услови определени со овој Закон и со статутот на самостојната високообразовна установа.

(3) Јавната самостојна високообразовна установа може да го отуѓува недвижниот имот само по претходно добиена согласност од Владата.

(4) Средствата добиени од продажба на имотот од ставот (3) на овој член се употребуваат за инвестиции, инвестициско одржување и опрема по претходно добиена согласност од Владата.

Наменско користење на завештанијата, средствата на фондациите или другите наменски фондови

Член 118

(1) Недвижностите и другите средства дадени како завештанија, средствата на фондациите или другите наменски фондови високообразовната установа ги користи исклучително според намената што ја определил донаторот, во согласност со закон.

(2) Недвижностите и другиот имот кој високообразовната установа ги стекнала врз основа на завештанија и подароци, се сопственост на високообразовната установа која го стекнала имотот.

Имот на високообразовна установа што престанала со работа

Член 119

(1) Кога единица на универзитет ќе престане со работа, имотот, средствата и приходите што остануваат по исполнувањето на обврските, му припаѓаат на универзитетот во чиј состав е единицата на универзитетот.

(2) Кога универзитет, односно висока стручна школа ќе престане со работа, имотот, средствата и приходите што остануваат по исполнувањето на обврските, му припаѓаат на основачот.

Глава десетта

ВИСОКООБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Оддел 1

ЦИКЛУСИ НА ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Академски и стручни студии

Член 120

(1) Високото образование се остварува преку реализација на академски и стручни студии врз основа на акредитирани студиски програми.

(2) Академските студии ги оспособуваат студентите за градење академска, уметничка, и професионална кариера преку стекнување академски, уметнички и стручни високообразовни квалификации.

(3) Стручните студии ги оспособуваат студентите за градење професионална кариера преку стекнување стручни високообразовни квалификации согласно пазарот на трудот.

(4) По завршувањето на академските студии се издава диплома со која се потврдува завршувањето на студиите и стекнувањето на одреден академски назив.

(5) По завршувањето на стручните студии се издава диплома со која се потврдува завршувањето на студиите и стекнувањето на одреден стручен назив.

(6) Академските и стручните називи се определуваат согласно правилник со кој се утврдуваат стручните и научните називи донесен од Националниот совет.

(7) Студиските програми од кратките циклуси, прв и втор циклус овозможуваат хоризонтална и вертикална проодност на сите циклуси на студирање во соодветното поле, врз основа на условите кои ги определува високообразовната установа.

Циклуси на високото образование

Член 121

(1) Студиските програми за стекнување на високо образование се распоредуваат во три циклуси на високото образование.

(2) Студии на прв циклус се:

- прв циклус на академски студии (додипломски студии) и
- прв циклус на стручни студии.

(3) Студии на втор циклус се:

- втор циклус на академски студии (постдипломски студии) и
- втор циклус на стручни студии

(4) Студии на трет циклус се:

- трет циклус на академски студии и
- трет циклус на стручни студии

(5) Секој циклус на студиите завршува со стекнување на одреден назив во согласност со Македонската рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за националната рамка на квалификации.

(6) Одредени студиски програми можат да се реализираат како интегриран прв и втор циклус.

(7) Секој циклус на студии мора да биде во согласност со европскиот кредит трансфер систем на пренос и акумулација на кредити (во натамошниот текст: ЕКТС), според кој за една година на студии се стекнуваат најмалку 60 ЕКТС кредити.

(8) Високообразовните квалификации се запишуваат во Регистрот на Македонската рамка на квалификации согласно Законот за националната рамка на квалификации.

Прв циклус на академски студии - додипломски студии

Член 122

(1) Првиот циклус на академски студии (додипломски студии) трае три или четири години и со неговото завршување се стекнуваат 180, односно 240 ЕКТС кредити.

(2) На прв циклус академски студии, како и на академски студии од областа на уметностите може да се запише лице кое положило државна матура, државна стручна матура, државна уметничка матура или меѓународна матура, или кое завршило четиригодишно средно образование според прописите кои важеле пред воведувањето на државната матура.

(3) Универзитетот, односно високата стручна школа одлучува кои наставни програми за средно образование се соодветни за упис на одделни академски или стручни студии.

(4) Учениците кои положили државна матура или меѓународна матура можат да се запишат на прв циклус на академски студии или стручни студии од сите подрачја на ISCED класификацијата согласно критериумите за запишување на високообразовната установа.

(5) Универзитетот, односно високата стручна школа ја определува соодветноста за упис на одделни академски студии од прв циклус, врз основа на положената државна стручна матура или државна уметничка матура и сличноста на наставната програма од средното образование

со студиската програма согласно ISCED квалификацијата, согласно критериумите за запишување на високообразовната установа.

(6) Со студиската програма за додипломските студии може да биде предвидена завршна работа (дипломска работа).

(7) Лицето кое ги завршило додипломските студии се стекнува со назив дипломиран и додавка која се изведува од соодветното потесно или детално подрачје според ISCED, ако со закон поинаку не е уредено.

(8) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на додипломските студии припаѓаат на нивото VIB за тригодишните додипломски студии, односно на нивото VIA за четиригодишните додипломски студии од Македонската рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка на квалификации и соодветствуваат на ниво 6 од Европската рамка на квалификации.

(9) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, академскиот назив по завршување на додипломските студии е bachelor или baccalaureus, односно baccalaurea.

(10) Студиските програми на додипломските студии на студентот му обезбедуваат знаења, вештини и компетенции во едно или повеќе подрачја согласно класификацијата на ISCED и го квалификуваат да работи независно во рамките на својата професија.

(11) Студиските програми од додипломските студии според содржината и резултатите од учењето треба:

1. да го воведат студентот во академските дисциплини во едно или повеќе подрачја, согласно класификацијата на ISCED преку вклучување на теории и методи за да може да се стекне со широки академски знаења и вештини.

2. да му овозможат на студентот академски знаења, теоретски и методолошки квалификации коишто ќе го оспособат за самостојно идентификување, формулирање и решавање на сложени проблеми во рамките на соодветните составни делови на предметните области и

3. да го оспособат студентот стекнатите неопходни основни вештини да ги применува за практикување на професијата на одредени стручни работни места и за влез во вториот циклус на академски студии.

(12) Барањето за реакредитација на студиската програма од прв циклус на студии се поднесува најдоцна во рок од една година пред истекот на важноста на одобрението.

Втор циклус на академски студии - постдипломски студии

Член 123

(1) Студиите од втор циклус на академски студии - постдипломските студии се организираат како студии кои траат една, односно две години и со нивното завршување се стекнуваат 60 односно 120 ЕКТС кредити.

(2) На постдипломските студии можат да се запише лице кое завршило соодветни студиски програми од прв циклус, од исто или слично подрачје од ISCED класификацијата. Деталните услови за упис на постдипломските студии се утврдуваат во студиските програми.

(3) На студиска програма од постдипломски студии која трае една година и со која се стекнуваат 60 ЕКТС кредити може да се запише само лице кое завршило додипломски студии во траење од најмалку четири години со кои се стекнуваат најмалку 240 ЕКТС кредити.

(4) Вкупниот број на кредити кои се стекнуваат на додипломските и постдипломските академски студии изнесува најмалку 300 ЕКТС кредити.

(5) Студиската програма за постдипломските студии задолжително содржи обврска за изработка на магистерски труд, како завршен дел на студиската програма на постдипломските студии.

(6) Студиската програма за постдипломски студии од областа на уметностите опфаќа и магистерски труд во пишана форма и јавна изведба/прикажување на уметничко дело или изложба.

(7) Посебните услови за постдипломските академски студии од областа на уметноста ги пропишува високообразовната установа со посебен акт.

(8) Лицето кое по завршувањето на постдипломските студии стекнало најмалку 300 ЕКТС кредити, вкупно од додипломските и постдипломските студии, се стекнува со назив – магистер на науки од соодветното потесно или детално подрачје според ISCED.

(9) Високообразовната установа нема да дозволи одбрана на магистерски труд на кандидат кој пред одбраната на магистерскиот труд нема објавено два научни труда од темата на магистерскиот труд како прв автор.

(10) За одбрана на магистерскиот труд од ставот (5) на овој член, се формира комисија составена од три члена, од кои најмалку двајца се од соодветно подрачје според ISCED поврзани со темата.

(11) Член на комисијата за оценка и одбрана на магистерскиот труд од ставот (6) на овој член, не може да биде лице кое со лицето кое го брани магистерскиот труд е роднина по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или му е брачен другар, лице со кое живее во вонбрачна заедница или роднина по сватовство до втор степен.

(12) Членовите на комисијата за оценка и одбрана на магистерскиот труд не смеат меѓусебно да бидат роднини по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или да се брачни другари, лица кои живеат во вонбрачна заедница или роднини по сватовство до втор степен.

(13) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, научниот назив по завршување на постдипломските студии е master, Master of Science (MSc), односно Master of Arts (MA).

(14) Во текот на една учебна година, еден наставник може да биде определен за ментор на најмногу шест кандидати кои изработуваат магистерски трудови.

(15) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на постдипломските студии од ставот (1) на овој член, припаѓаат на ниво VIIA од Македонската рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации соодветствуваат на ниво 7 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

(16) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на интегрираните академски студии од прв и втор циклус припаѓаат на нивото VПБ од Македонската рамка на високообразовни квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 7 од Европската рамка на квалификации.

(17) Барањето за реакредитација на студиската програма од прв циклус на студии се поднесува најдоцна во рок од една година пред истекот на важноста на одобрението.

Трет циклус на академски студии -докторски студии

Член 124

(1) Студиски програми од трет циклус на студии можат да организираат само универзитетите кои ги исполнуваат следниве услови:

- се меѓу првите четири рангирани универзитети, запишани во регистарот на високообразовни установи во државата, утврдени во последното рангирање согласно одредбите за национално рангирање на универзитетите да вршат високообразовна дејност најмалку 15 петнаесет години;

- да имаат запишано студенти на втор циклус студии најмалку десет години;
- да имаат најмалку три акредитирани ментори по докторска програма;
- да има учество во најмалку 50 меѓународни научноистражувачки проекти, во последните пет години и

- наставниот и соработничкиот кадар на универзитетот да има објавено најмалку 500 научни публикации во списанија со фактор на влијание во најмалку три научни подрачја во последните пет години, при што се земаат предвид трудовите објавени со афилијација на универзитетот;

(2) Условите од ставот (1) на овој член, треба да бидат исполнети кумулативно.

(3) Универзитетот кој ги исполнува условите од ставот (1) на овој член, поднесува барање за издавање на одобрение за организирање на студии од трет циклус-докторски студии.

Министерот надлежен за работите на високото образование одлучува по барањето врз основа на поднесената документација од ставот (1) на овој член. Одобрението се обновува на секои пет години, почнувајќи ја постапката една година пред истекот на важноста на одобрението.

(4) Проектот за акредитација на студиската програма се поднесува најдоцна во рок од шест месеци од денот на приемот на одобрението од став (3) на овој член.

(5) Ако универзитетот не исполни еден од условите во ставот (1) на овој член, универзитетот, односно неговите единици и придружни членки не можат да запишуваат нови студенти на трет циклус докторски студии, а студентите започнатите студии ги завршуваат согласно условите по кои се запишале.

(6) Начинот на издавање на одобрението од ставот (3) на овој член, го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

Докторски студии

Член 125

(1) Докторските студии траат најмалку три години и носат најмалку 180 ЕКТС кредити. Со јавната одбрана на докторскиот труд се стекнува научен назив доктор на науки (dr.sc, PhD) односно доктор по уметности (dr.Art).

(2) Докторските студии можат да се запишат по завршувањето на соодветни студии од вториот циклус на академски студии од исто или слично подрачје од ISCED класификацијата со стекнати најмалку 300 ЕКТС кредити од првиот и вториот циклус на студии (додипломски и постдипломски студии) збирно или по завршување на интегрирани студии. Соодветноста, како и условите за упис на постдипломските студии на кандидатите кои имаат завршено други студиски програми се утврдуваат со студиската програма. Универзитетот може да постави и други дополнителни услови за упис на докторски студии.

(3) Универзитетот со општ акт го уредува стекнувањето на ЕКТС кредити на докторските студии.

(4) Студиската програма за докторските студии задолжително содржи обврска за изработка на докторски труд (докторска дисертација), како завршен дел на студиската програма на докторските студии.

(5) На високообразовните установи кои изведуваат студиски програми од трет циклус на универзитетски - докторски студии, ментор на докторскиот труд може да биде редовен или вонреден професор, односно научен советник или виш научен соработник од соодветната или научна област, кој добил акредитација согласно Законот за квалитет во високото образование и науката и кој е вработен на високообразовната установа, редовен или вонреден професор, односно научен советник или виш научен соработник чиј работен однос е во мирување или редовен професор, односно научен советник или виш научен соработник во пензија, кој бил во работен однос на високообразовната установа.

(6) Комисијата за одбрана на докторскиот труд се состои од пет члена од кои најмалку три члена се од соодветната научна област.

(7) По исклучок на ставот (6) на овој член, доколу нема член од соодветната научна област, во комисијата за одбрана на докторски труд член може да биде и лице од друга сродна област на темата на дисертацијата. Сродноста и соодветноста ја утврдува наставно-научниот совет, научниот совет, односно наставно-научниот и уметнички совет.

(8) Членови на комисијата од ставот (6) на овој член, може да бидат лица избрани во наставно-научни звања редовен или вонреден професор или научни звања виш научен соработник или научен советник.

(9) Член во комисијата од ставот (6) на овој член, не може да биде лице кое со лицето кое го брани докторскиот труд (дисертација) е роднина по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или му е брачен другар, лице со кое живее во вонбрачна заедница или роднина по сватовство до втор степен.

(10) Членовите на комисијата од ставот (6) на овој член не смеат меѓусебно да бидат роднини по крв во права линија до кој и да е степен, а во странична линија до четврти степен, или да се брачни другари, лица кои живеат во вонбрачна заедница или роднини по сватовство до втор степен.

(11) Високообразовната установа нема да дозволи одбрана на докторски труд на кандидат кој пред одбраната на докторскиот труд нема објавено три научни труда од темата на докторскиот труд како прв автор, од кои два со фактор на влијание.

(12) По исклучок од ставот (11) на овој член, за одбрана на докторски труд од филологијата, фолклорот, археологијата, етнологијата и националната историја, кандидатот пред одбрана на докторскиот труд треба да објави три научни труда од темата на докторскиот труд како прв автор, од кои два во базата на Scopus.

(13) По исклучок од ставот (11) на овој член, за одбрана на докторски труд од уметностите, кандидатот пред одбрана на докторскиот труд треба да објави три труда од темата на докторскиот труд во референтна научна публикација како прв автор или еден труд од темата на докторскиот труд во референтна научна публикација како прв автор и две јавно изведени/прикажани уметнички дела.

(14) Пред одбрана на докторската дисертација, истата задолжително се објавува на веб-страницата на високообразовната установа на која се изведува третиот циклус на студии, како и во базата на отворени образовни и научни ресурси која ја води министерството надлежно за високото образование и која мора да биде јавно достапна на интернет.

(15) Бројот на студентите кои се запишуваат на докторската студиска програма за сите три години на докторските студии треба да биде во согласност со бројот на расположливите ментори.

(16) Еден професор, односно виш научен соработник и научен советник може истовремено да биде ментор на најмногу три докторанти кои кај него се обучуваат за научна работа.

(17) За едно научно поле/потполе може да се организира само една докторска студиска програма со модули според областите, освен во случаи на интердисциплинарни студиски програми.

(18) Студиската програма за докторски студии од ставот 1 на овој член опфаќа активна истражувачка работа под менторство и вклучува:

1. организирана академска обука, што содржи напредни и стручни курсеви,
2. независен истражувачки проект под менторство (докторски проект),
3. меѓународна мобилност, најмалку еднонеделен престој,
4. предавања и друг вид на комуникациски активности,
5. објавување во референтни научни публикации и активно учество на меѓународни собири во врска со докторскиот труд и
6. изработка и јавна одбрана на докторски труд врз основа на докторскиот проект.

(19) Докторскиот труд од областа на уметностите се состои од два дела: теоретски дел и јавна изведба/прикажување на уметничко дело.

(20) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на докторските студии од ставот 1 на овој член, припаѓаат на ниво VIII од Македонската рамка на високообразовни квалификации утврдена со Националната рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 8 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Стручни докторски студии

Член 126

(1) За практична примена на истражувањата во решавање на сложени проблеми универзитетот, од членот 124 од овој закон, може да организира и стручни докторски студии.

(2) Стручните докторските студии траат најмалку две години и носат најмалку 120 ЕКТС кредити. Со јавната одбрана на стручниот докторскиот труд се стекнува стручен назив стручен доктор по соодветната област (professional Doctorate –Prof D).

(3) Акредитацијата и евалуацијата на студиските програми за стручни докторски студии подлежат на истите процедури како и академските докторски студии, согласно Законот за квалитет во високото образование и наука..

(4) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на стручни докторските студии од ставот 1 на овој член, припаѓаат на ниво VIII од Македонската рамка на високообразовни

квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 8 од Европската рамка на квалификации

(5) На стручните докторските студии можат да се запишат кандидати кои се во работен однос, со работно искуство од над пет години и имаат завршено соодветни академски или стручни студии од вториот циклус на академски или стручни студии со стекнати најмалку 240, односно 300 ЕКТС кредити од првиот и вториот циклус на студии (додипломски и постдипломски студии) збирно или по завршување на интегрирани студии.

(6) Соодветноста, како и условите за упис на постдипломските студии на кандидатите кои имаат завршено други студиски програми се утврдуваат со студиската програма.

(7) Студиската програма за стручните докторски студии од ставот 1 на овој член, опфаќа:

- индивидуални напредни и стручни курсеви што обезбедуваат напредни знаења и вештини релевантни за професионалната област,
- применета работа во тековната професионална средина на кандидатот или нов контекст поврзан со неговата област,
- истражување за примена на теоријата во пракса кое вклучува идентификување на проблем во професионалната област, негово истражување и развивање практични решенија или унапредување и
- работа на применет истражувачки проект што ја потврдува способноста на кандидатот за практична примена на истражувањата во професионалната пракса.

(7) Ментор на стручниот докторскиот труд може да биде редовен или вонреден професор, односно научен советник или виш научен соработник од соодветната научна област кој е вработен на високообразовната установа и има предходно искуство во најмалку три апликативни проекти.

(8) Завршен дел на студиската програма на стручните докторските студии и изработка и одбрана на стручен докторски труд.

(9) Комисијата за одбрана на докторскиот труд се состои од пет члена од кои три се професори од соодветната научна област а два се од деловната заедница на високи раководни места и се на предлог на Стопанската комора на Северна Македонија.

(10) Лицето стекнато со звање доктор по соодветната област не моѓе да биде бирано во наставно-научни и научни звања.

(11) Поблиските постапки за стручен докторат се урадуваат со посебен акт на високообразовната установа.

Прв циклус на стручни студии - додипломски студии

Член 127

(1) Стручните студии се спроведуваат на универзитет и на висока стручна школа.

(2) На прв циклус стручни студии може да се запише лице кое положило државна матура, државна стручна матура, државна уметничка матура или меѓународна матура или лице кое завршило четиригодишно средно образование според прописите кои важеле пред воведувањето на државната матура.

(3) Универзитетот, односно високата стручна школа соодветноста за упис на одделни стручни студии од прв циклус, ја определува врз основа на видот на положената државна стручна матура или државна уметничка матура и припадноста на наставната програма од средното образование на исто или слично детално подрачје од ISCED квалификацијата, согласно критериумите за запишување на високообразовната установа.

(4) Учениците кои положили државна матура или меѓународна матура можат да се запишат на прв циклус на стручни студии од сите подрачја на ISCED класификацијата, согласно критериумите за запишување на високообразовната установа.

(5) Стручните студии од прв циклус траат три години и со нивно завршување се стекнуваат 180 ЕКТС кредити,

(6) Со завршување на стручните студии со 180 ЕКТС кредити се стекнува диплома и назив кој се изведува од соодветното потесно или детално подрачје според ISCED, ако со закон поинаку не е уредено.

(7) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, стручниот назив по завршување на првиот циклус на стручни студии е bachelor или baccalaureus, односно baccalaurea, со додавка која се изведува од соодветното потесно или детално подрачје според ISCED, ако со закон поинаку не е уредено.

(8) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма на првиот циклус на стручни студии припаѓаат на нивото VIБ за тригодишните стручни студии од прв циклус, согласно со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 6 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Кратки стручни студии

Член 128

(1) Високообразовна установа може да организира и кратки стручни студии од 90 - 120 ЕКТС кредити.

(2) Со завршување на кратките стручни студии од ставот (1) на овој член, се стекнува уверение во кое се наведува соодветната квалификација.

(3) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиската програма од став (1) на овој член, припаѓаат на нивото VA за кратки стручни студии согласно со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 5 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

(4) На лицето кое се стекнало со уверение од став (2) на овој член, според акредитирана студиска програма, квалификацијата може да му се признае како дел од високообразовна стручна студиска програма согласно одредбите на овој закон и според условите утврдени со општ акт на високообразовната установа.

(5) Високообразовната установа може да организира и стручно образование од 30 - 60 ЕКТС кредити за стекнување специфични вештини и знаења од одредена област, усвоена од органите на високообразовната установа, што не се признава како самостоен циклус на високо образование и не се вреднува како дел од организирани стручни и академски студии.

(6) Со завршување на стручното образование од ставот (5) на овој член, лицето стекнува кредити и уверение со назив во согласност со стекнатите практични и специјализирани вештини на соодветната струка, за работа на специфични работни места.

Втор циклус на стручни студии - постдипломски студии

Член 129

(1) Универзитетите и високите стручни школи можат да организираат стручни студии од втор циклус за лица кои завршиле соодветни студиски програми од прв циклус на стручни студии.

(2) Стручни студии од втор циклус се организираат како студии кои траат две години и со нивното завршување се стекнуваат 120 ЕКТС кредити.

(3) Вкупниот број на кредити кои се стекнуваат на прв и на втор циклус стручни студии изнесува 300 ЕКТС кредити.

(4) На стручни студии од втор циклус може да се запише лице кое завршило соодветна студиска програма од прв циклус. Соодветноста, како и условите за упис на постдипломските студии на кандидатите кои имаат завршено други студиски програми се утврдуваат со студиската програма.

(5) Студиската програма од втор циклус на стручни студии од 120 ЕКТС како завршен дел задолжително содржи обврска за изработка и јавна одбрана на завршен стручен труд кој има апликативен карактер и демонстрира напредни компетенции на студентот.

(6) Завршниот дел на студиската програма од втор циклус од 120 ЕКТС на стручни студии од областа на уметностите се состои од јавна изведба/прикажување на уметничко дело.

(7) Посебните услови за втор циклус стручни студии од областа на уметноста ги пропишува високообразовната установа со посебен акт.

(8) За стручните студии се применуваат одредбите од член 123 ставовите (9), (10), (11) и (14) од овој закон.

(9) Со завршување на втор циклус на стручни студии од 120 ЕКТС кредити се стекнува диплома со назив професионален магистер од одредена струка.

(10) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, називот по завршување на стручните студии од втор циклус со кои се стекнале 120 ЕКТС кредити е Professional Master of со додавка на струката или Applied Master со додавка на струката.

(11) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на студиска програма од втор циклус стручни студии припаѓаат на ниво VIII согласно со Законот за националната рамка за квалификации и соодветствуваат на ниво 7 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Специјалистички стручни студии од втор циклус

Член 130

(1) Специјалистичките студии се стручни студии од втор циклус.

(2) Специјалистички студии го оспособуваат студентот за вработување на работни места кои бараат специјалистички знаења, вештини и компетенции.

(3) Специјалистички студии траат најмалку една година и со нивното завршување се стекнуваат 60 ЕКТС.

(4) На специјалистички студии може да се запише лице кое завршило соодветни стручни студиски програми од прв циклус 180 ЕКТС кредити и/или академски студии од прв циклус. Соодветноста, како и условите за упис на кандидатите кои имаат завршено други студиски програми се утврдуваат со студиската програма.

(5) Специјалистичките студии завршуваат со извршување на студиските обврски и полагање на специјалистички испит.

(6) Со завршување на специјалистички студии се стекнува диплома со назив специјалист по професионални студии од одредена струка.

(7) Во меѓународниот промет и дипломата на англиски јазик, називот по завршување на специјалистичките студии е Specialist of professional studies (SPS) со додавка на струката.

(8) Квалификациите кои се стекнуваат со завршување на специјалистички студии припаѓаат на ниво VIII од Националната рамка на квалификации утврдена со Законот за националната рамка за квалификации соодветствуваат на ниво 7 од Европската рамка на високообразовни квалификации.

Стручен и научен назив

Член 131

Стручните и научните називи се определуваат согласно со закон и со правилник донесен од министерот надлежен за работите на високото образование, на предлог на Националниот совет.

Оддел 2

СТУДИСКИ ПРОГРАМИ

Студиска програма

Член 132

(1) Студиските програми се вреднуваат со кредити по ЕКТС. Секоја година на студиската програма содржи 60 кредити.

(2) Секој предмет од студиската програма се вреднува со одреден број на ЕКТС кредити.

(3) Студиските програми во сите студиски години на додипломските, постдипломските и докторските студии содржат задолжителни и изборни наставни предмети.

(4) Задолжителните наставни предмети во студиската програма треба да бидат од соодветната област на единицата на универзитетот, односно на внатрешната организациона единица (институт, катедра, оддел).

(5) Практичната настава во задолжителните наставни предмети во втората половина од студиите на студиските програми од прв циклус студии, за подрачјата каде што е тоа применливо, од 20% до 40%, по правило се реализира во високообразовната установа, односно во стопанството, јавниот сектор и сл.

(6) Практичната настава во задолжителните наставни предмети во стручните студии на студиските програми од прв циклус студии, за подрачјата каде што е тоа применливо може да се изведува како дуално образование под менторство на стручни лица од реалниот сектор и ментор од соодветната студиска програма на универзитетот.

(7) Изборните наставни предмети, студентите ги избираат од листата на изборни наставни предмети на дадената студиска програма. Студентите може до 10 % од кредитите предвидени за изборни предмети да ги избере од друга студиска програма на истата единица, односно друга единица од универзитетот.

(8) Бројот на кредити, односно соодносот на задолжителните и изборните наставни предмети во студиската програма го утврдува наставно-научниот/наставно-научен и уметнички совет/научниот совет. Застапеноста на кредитите за изборните предмети може да бидат од 10% до најмногу 40%.

(9) Студентите на прв циклус студии во текот на студиите задолжително изведува пракса надвор од високообразовната установа, која не може да биде пократка од 30 дена, како еден од условите за дипломирање.

(10) Студиски програми за: општа медицина, фармација, ветерина, архитектура, студиски програми за медицински сестри, акушерки, студиски програми за правни студии, студиски програми за одбрана и безбедност и студиски програми за наставници во основното и средно образование се студиски програми од јавен интерес и може да се организираат само на јавни и јавно-приватни високообразовни установи.

(11) Образовна програма која е насловена како студиска програма, а која не е акредитирана не се смета за студиска програма од кој било од циклусите на образование, ниту со нејзиното завршување може да се стекне кој било стручен или научен назив определен со овој закон.

Изготвување на студиска програма со модули

Член 133

(1) Студиските програми задолжително се изготвуваат со модули, односно доколку на програмата, студентите кои ги завршиле студиите на прв, втор, односно трет циклус, се стекнуваат со ист академски, односно стручен назив, а различна насока, тогаш таа студиска програма задолжително се изготвува како една студиска програма со различни модули, односно насоки.

(2) Исклучок од ставот (1) на овој член, претставуваат посебни студиските програми од интердисциплинарните студии, односно студии кои припаѓаат на различни научни области или полиња.

Содржина на студиските програми

Член 134

(1) Содржината на студиската програма се уредува со одредбите на Законот за квалитет на високото образование и науката.

(2) Содржината на студиските програми и критериумите за општествена оправданост на студиската програма подетално се регулира со Правилник за содржината на студиските програми кој го донесува Националниот совет за високо образование.

(3) Студиските програми се акредитираат согласно Законот за квалитет во високото образование и науката.

(4) Резултатите од учење на студиските програми се опишуваат согласно уредбата на Националната рамка на високообразовните квалификации.

Програми за стручно и професионално усовршување-доживотно учење

Член 135

(1) Универзитетите и високите стручни школи можат да организираат програми за стручно, односно професионално усовршување, во согласност со концептот на доживотно учење.

(2) Програмите од ставот (1) на овој член, се организираат заради усовршување, дополнување, продлабочување и осовременување на знаењето и вештините и не се сметаат за студии во смисла на овој закон. Со завршување на овие програми се стекнува потврда или сертификат, кој го издава универзитетот, односно самостојната висока стручна школа, без стекнување академски или стручен назив.

(3) Лицата кои учествуваат во програмите за стручно, односно професионално усовршување немаат статус на студенти во смисла на овој закон.

(4) Формите на стручно, односно професионално усовршување, нивната содржина, времетраење, начинот на проверка на стекнатите знаења, како и правата и обврските на учесниците, се уредуваат со општ акт на универзитетот и неговите единици, односно на самостојната висока стручна школа, во согласност со овој закон.

(5) Покрај програмите од ставот (1) на овој член, универзитетите и високите стручни школи можат да организираат и облици на неформално учење, како курсеви, летни и зимски школи, работилници и слично.

(6) Со завршување на облик на неформално учење од ставот (5) на овој член, се стекнува потврда, сертификат или микро-потврда, која не претставува квалификација ниту дел од студиска програма, и која ја издава универзитетот, неговата единица или високата стручна школа.

Студиски програми со заедничка диплома

Член 136

(1) Студиска програма за стекнување на заедничка диплома е студиска програма која високообразовната установа ја прифаќа и изведува заедно со една или повеќе високообразовни установи од Република Северна Македонија или од странство, акредитирани во земјата во која и е седиштето.

(2) Содржината и структурата на студиската програма за стекнување на заедничка диплома, организацијата, изведбата, завршувањето, носителот, содржината и начинот на издавање на завршниот документ, како и носителот на постапката за акредитација на заедничката студиска програма се утврдуваат со договор помеѓу високообразовните установи кои учествуваат во нејзиното изведување.

(3) Заедничката диплома е јавна исправа во која задолжително се наведени сите високообразовни установи кои заеднички учествувале при изведувањето на студиската програма.

(4) Студиските програми за стекнување заедничка диплома се акредитираат пред Совет за квалитет или друга меѓународна акредитациска агенција која е впишана во Европскиот регистар за осигурување на квалитет (EQAR). Ако акредитациската агенција не е впишана во EQAR, Агенцијата за квалитет во високото образование на Република Северна Македонија потпишува договор со таа агенција со кој се гарантира дека акредитацијата е во согласност со европските стандарди во областа на високото образование.

Студиски програми со двојна диплома

Член 137

(1) Студиска програма за стекнување на двојна диплома е студиска програма која високообразовната установа ја прифаќа и изведува заедно со една или повеќе високообразовни установи од Република Северна Македонија или од странство, акредитирани во земјата во која и е седиштето.

(2) Содржината и структурата на студиската програма за стекнување на двојна диплома, организацијата, изведбата, завршувањето, носителот, содржината и начинот на издавање на завршниот документ на студиската програма се утврдуваат со договор помеѓу високообразовните установи кои учествуваат во нејзиното изведување.

(3) Двојна диплома е јавна исправа која ја издава посебно секоја високообразовна установа која учествува во изведување на студиската програма.

Јазици на кои се изведува наставата

Член 138

(1) Наставата на високообразовните установи се изведува на македонски јазик.

(2) Припадниците на заедниците заради изразување, негување и развивање на својот идентитет и другите особености, имаат право наставата на јавните високообразовни установи, по соодветни студиски програми и содржини, да ја изведуваат на јазикот на заедницата, различен од македонскиот јазик, во согласност со овој закон и статутот на високообразовната установа. Финансирање од страна на државата ќе се обезбеди за високото образование и на јазикот на којшто зборуваат најмалку 20% од населението во Република Северна Македонија.

(3) Наставата на јавните педагошки високообразовни установи за образование на воспитувачи за предучилишно воспитание и наставници за основно образование како и по дидактичко-методичките предмети за наставници за средно образование, може да се одвива и на јазиците на припадниците на другите заедници кои не се мнозинство во Република Северна Македонија.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член, наставата на високообразовните установи може да се изведува на некој од светските јазици.

(5) Наставата на приватните високообразовни установи може да се изведува и на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Северна Македонија или на светските јазици.

(6) Кога наставата се изведува на јазиците на припадниците на заедниците кои не се мнозинство во Република Северна Македонија или на светските јазици, согласно со ставовите (2), (3) и (4) на овој член, македонскиот јазик се изучува како посебен наставен предмет и наставата се изведува на македонски јазик најмалку за уште два наставни предмети од студиската програма.

(7) На универзитетот наставата за најмалку две студиски програми за прв циклус на академски студии и најмалку две студиски програми за втор циклус на академски и стручни студии задолжително се изведува и се полага на англиски јазик.

Орган што ги донесува студиските програми

Член 139

(1) Студиските програми од прв, втор и трет циклус, кратките стручни студиски програми и студиските програми за професионално усовршување ги усвојува Сенатот на универзитетот на предлог на наставно-научниот/наставно-научниот и уметнички совет на факултетот, наставничкиот совет на високата стручна школа или научниот совет на научниот институт во состав на универзитетот, односно наставничкиот совет на високата стручна школа.

(2) Постапката за акредитација, како и постапката за утврдување на исполнетост на условите за почеток со реализација на студиските програми се регулираат со Закон за квалитет во високото образование и науката.

Студиски програми за регулирани професии

Член 140

По исклучок од одредбите на овој закон, времетраењето и содржината на студиите за звањата кои се стекнуваат на секој циклус на студии кои се поврзани со вршење на регулирани професии се:

1. академските студиски програми од областа на општа медицината опфаќаат најмалку шест години на школување и најмалку 5.500 часа на теоретска и практична обука која се изведува на универзитет;

2. специјализацијата од областа на медицината се уредува со посебен закон;

3. академска студиска програма од областа на стоматологијата (доктор по дентална медицина) опфаќа студиска програма во траење од најмалку пет години или 5.000 часа која се состои од теоретски и практичен дел;

4. специјализацијата од областа на стоматологијата се уредува со посебен закон;

5. основната академска студиска програма за доктор по ветеринарна медицина опфаќа теоретска и практична настава во редовна форма со минимално траење од пет години, која ја опфаќа како минимум програмата опишана со прописите на Европската Унија, спроведена на единица на универзитет која врши настава согласно овој закон;

6. основната академска студиска програма за медицински сестри и академската студиска програма за акушерки опфаќа теоретска и практична настава во редовна форма со минимално траење од четири години, која како минимум ја опфаќа програмата опишана со прописите на Европската Унија, спроведена на единица на универзитет која врши настава согласно овој закон, а практичната настава се изведува на здравствени установи кои ги исполнуваат условите утврдени со правилник донесен од Националниот совет.

7. студиска програма на стручни студии за медицински сестри со општ профил трае најмалку три години и најмалку 4.600 часа теоретска и клиничка обука, при што периодот на теоретската настава претставува најмалку една третина и периодот на клиничката настава претставува најмалку една половина од минималното траење на обуката;

8. студиската програма на стручни студии за акушерки вклучува теоретска и практична настава со минимално траење од три години, која како минимум ја опфаќа програмата опишана со прописите на Европската Унија;

9. основната академска студиска програма за фармацевти опфаќа теоретска и практична настава во редовна форма со траење од најмалку пет години, која ја опфаќа како минимум програмата опишана со прописите на Европската Унија, спроведена на единица на универзитет која врши настава согласно овој закон и која вклучува најмалку:

а) четиригодишна редовна теоретска и практична настава обезбедена на универзитет и

б) шестмесечно стажирање во аптека отворена за јавноста или во болница, под надзор на фармацевтскиот оддел на болницата;

10. специјализацијата од областа на фармацијата се уредува со посебен закон;

11. академската студиска програма за архитект задолжително опфаќа петгодишни студии кои завршуваат со успешно полагање на завршен испит и

Пренесување на кредити

Член 141

(1) Кредитите можат да се пренесуваат од една на друга иста, слична или различна студиска програма во рамките на еден универзитет, односно од еден на друг универзитет, односно од една на друга самостојна високообразовна установа.

(2) Критериумите и условите за пренесување на кредитите и условите за преминување меѓу студиските програми поблиску се уредуваат со општ акт на универзитетот, односно на високата стручна школа, односно со договорот склучен меѓу високообразовните установи.

Оддел 3

УСЛОВИ И НАЧИН НА ЗАПИШУВАЊЕ НА СТУДИИ

Начин на запишување на студии

Член 142

(1) Запишувањето на студии се врши врз основа на јавен конкурс кој го објавува универзитетот, односно високата стручна школа кој ги реализира студиите, најмалку пет месеци пред започнувањето на наставата.

(2) Конкурсот за запишување на студии од ставот (1) на овој член, содржи:

1. име на високообразовната установа и негова адреса,
2. назив на студиската програма,
3. место на изведување на студиската програма,
4. времетраење на студиите,
5. услови за запишување,
6. предвиден број на слободни места за запишување,
7. постапки и рокови за пријавување и за изведување на запишувањето на студиите и
8. висината на партиципацијата или школарината, доколку студентот е должен да ги плати.

(3) Универзитетот, односно високата стручна школа ја утврдува постапката за селекција на кандидатите за запишување на начин кој гарантира рамноправност на сите кандидати без каква било дискриминаторска основа.

(4) Универзитетот, односно високата стручна школа ги утврдува критериумите врз основа на кои се врши селекцијата и изборот на кандидатите за запишување на студиите.

(5) За јавна и приватна високообразовна установа конкурсот го објавува универзитетот или високата стручна школа на начин определен со нејзиниот статут.

(6) Студентите странски државјани се запишуваат на студии на јавните и приватните високообразовни установи под исти услови како и државјаните на Република Северна Македонија и плаќаат школарина во висина утврдена од страна на универзитетот, односно високата стручна школа.

Еднакво вреднување на странско образование

Член 143

(1) Се смета дека условите за запишување на студиски програми од прв втор или трет циклус на академски и стручни студии ги исполнува и лицето кое завршило соодветно образование во странство, по спроведена постапка за признавање на странска високообразовна квалификација.

(2) Со општ акт кој го донесува Сенатот на универзитетот се утврдуваат условите за упис од ставот (1) на овој член, за лицето кое не завршило еднакво образование во странство.

Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат

Член 144

(1) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на јавни високообразовни установи, чие образование се финансира од Буџетот на Република Северна Македонија, на предлог на јавната високообразовна установа, донесува Владата.

(2) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на јавни високообразовни установи надвор од бројот утврден во ставот (1) на овој член, донесува универзитетот, под условите утврдени во овој закон.

(3) Вкупниот број на студентите кои можат да се запишат на високообразовните установи според ставовите (1) и (2) на овој член, не може да биде поголем од бројот утврден со решението за акредитација на студиските програми.

(4) Одлука за бројот на студентите кои се запишуваат на приватна високообразовна установа, на предлог на наставно-научниот совет, односно наставничкиот совет, донесува основачот. Бројот на студентите не може да биде поголем од бројот утврден со решението за акредитација на студиските програми на приватната високообразовна установа.

(5) На одлуката за бројот на студентите кои се запишуваат на студии од трет циклус на приватна високообразовна установа согласност дава Владата, на предлог на наставнонаучниот совет, односно на советот на научната установа.

(6) Владата донесува одлука и за дополнителните квоти за запишување на студенти припадници на заедниците кои не се мнозинство во Република Северна Македонија.

(7) Пријавувањето и запишувањето на сите високообразовните установи се врши истовремено, а термините се утврдуваат со одлуката од ставовите (1), (3) и (4) на овој член.

Оддел 4

ОБЕМ НА СТУДИИ И ПРОВЕРКА НА ЗНАЕЊЕ

Почеток и завршување на студиска година

Член 145

(1) Студиската година започнува помеѓу 20 септември и 1 октомври, а завршува на 20 септември следната година и се дели на два семестри, зимски и летен или на три семестри, со можност наставата да се остварува во циклуси.

(2) Почетокот и времетраењето на наставата по семестри се определува со статутот на универзитетот, односно самостојната високообразовна установа.

Обем и организација на студиите

Член 146

(1) Во рамките на најмногу 40 недели годишно, вкупното оптоварување на студентите изнесува од 1.500 до 1.800 часа годишно.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, студиските програми од првиот циклус содржат најмалку 20, а најмногу 30 часа предавања, вежби и семинари неделно и 30 недели годишно.

(3) По исклучок, ако студиската програма содржи практично оспособување, вкупното оптоварување на студентот не смее да надмине 40 часа неделно и 45 недели годишно.

(4) Оптоварувањето на студентите од ставот (1) на овој член, опфаќа предавања, вежби, семинари, индивидуална настава и другите облици на студиите кои се соодветни на специфичноста на наставно-научната и уметничката област (практично оспособување, хоспитација, настапи, теренска работа и слично), консултативно-инструктивна настава, форми на континуирана проверка на знаењето и испити кои се сметаат како контакт часови, како и индивидуална студиска работа (спортска работа, истражување на литература, семинарски задачи, проектна работа), самостојно учење, како и изработката на дипломска (магистерска, докторска) задача.

(5) Вкупниот број на часови на предметните програми, бројот на групи, како и бројот на кандидати за испит рамномерно се распределуваат помеѓу сите наставници избрани на иста научна област.

Проверка на знаењето

Член 147

(1) Проверката на знаењето на студентот, по наставните предмети, се врши во текот на наставно-образовниот процес и се изразува во бодови.

(2) За исполнувањето на обврски за полагање на испитот (по делови или во целина) студентот добива оценка изразена во броеви од 5 (пет) до 10 (десет), при што оценката 5 (пет) означува недоволен успех.

(3) Проверката на знаењето по одделни наставни предмети се врши на начин утврден во акредитираната предметна програма, а кој начин се вградува во студиската програма и се спроведуваат во роковите утврдени со статутот на високообразовната установа.

(4) Универзитетот, односно високата стручна школа со општ акт кој го донесува сенатот на универзитетот, односно наставничкиот совет на стручната школа ги пропишува можните начини на проверка на знаењето.

(5) Завршното оценување задолжително се запишува во индексот или во некоја друга исправа и во пријавата за завршно оценување и/или во електронски систем.

(6) Уверението или документот за завршното оценување се издава врз основа на податоците во пријавите за испитите за секоја предметна програма, потпишани од наставникот.

(7) Просечниот успех на студентот претставува аритметичка средина на оценките од завршното оценување по сите наставни предмети во текот на студиите на студиската програма, вклучувајќи го и завршниот испит ако истиот е предвиден во студиската програма.

Член 148

Предавањата, вежбите, семинарите, индивидуалната настава и другите облици на студиите како и проверката на знаењата може да се релизираат и со платформи за далечинско учење (online), но не повеќе од 10% од вкупниот фонд на часови на предметната програма.

Оддел 5

ДИПЛОМА

Диплома и додаток на диплома

Член 149

(1) На студентот кој ги извршил сите обврски по студиската програма за добивање на високо образование во кој било циклус на образование универзитетот и единицата на универзитетот, односно високата стручна школа, врз основа на евиденцијата што се води за него му се издава диплома и додаток на диплома во хартиена и/или електронска форма.

(2) Со дипломата од ставот (1) на овој член, се потврдува дека студентот завршил студиска програма од прв, втор и трет циклус и се стекнува со соодветен стручен или научен назив. Составен дел на дипломата е додаток на дипломата.

(3) Диплома и додаток на дипломата на универзитетот ја потпишува ректорот и деканот односно директорот на единицата на универзитетот и се заверува со сув печат на универзитетот, на хартиената форма, односно се заверува согласно прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливи услуги за електронската форма.

(4) Дипломата и додатокот на дипломата на високата стручна школа ја потпишува директорот и се заверува со сув печат на високата стручна школа, односно се заверува согласно прописите од областа на електронските документи, електронската идентификација и доверливи услуги за електронската форма.

(5) Заедничката диплома и додаток на дипломата ја потпишуваат овластените лица на високообразовните установи кои организираат студиска програма за стекнување на заедничка диплома.

(6) На студентот кој ги извршил сите обврски по студиската програма за усовршување или само дел од студиска програма за стекнување на образование му се издава уверение, за завршениот дел од студиската програма која содржи податоци за нивото, природата и содржината на студиите, како и постигнатите резултати.

(7) Други јавни исправи, во смисла на овој закон се: уверение, студентска легитимација и индекс.

(8) Уверението, студентската легитимација и студентскиот индекс за припадниците на заедницата која зборува службен јазик различен од македонскиот јазик, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, а кои наставата ја следат на службен јазик различен од македонскиот јазик, се издава на македонски јазик и кирилско писмо и на јазикот и писмото на таа заедница.

(9) Дипломата и додатокот на дипломата за припадниците на заедницата која зборува службен јазик различен од македонскиот јазик, а го зборуваат најмалку 20% од граѓаните, а кои

наставата ја следат на службен јазик различен од македонскиот јазик, се издава на македонски јазик и кирилско писмо и на јазикот и писмото на таа заедница.

(10) Содржината и формата на дипломата и упатството за подготовка на додаток на дипломата и на другите јавни исправи определени со овој закон ги пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

Одземање на диплома

Член 150

(1) На студент кој се стекнал со диплома, согласно со овој закон, може да му се одземе издадената диплома, односно стекнатиот стручен или научен назив ако се утврди дека не ги исполнувал услови за добивање статус на студент на соодветната високообразовна установа, дека се здобил со стручен или научен назив спротивно на условите за стекнување на стручен, односно научен назив утврдени со статутот на високообразовната установа или со закон.

(2) Условите и постапката за одземање на издадената диплома се утврдуваат со правилник на универзитетот, односно на високата стручна школа.

Промоција за завршени студии

Член 151

(1) Промоцијата на лицата кои завршиле стручни или академски студиски програми од прв циклус на студии или студиски програми од втор циклус на студии ја врши деканот, односно директорот на единицата на универзитетот или директорот на високата стручна школа според постапка утврдена со правилата на единицата на универзитетот, високата стручна школа или научната установа.

(2) Промоцијата на лицата кои завршиле докторски студиски програми од трет циклус се здобиле со научен назив доктор на науки ја врши ректорот на универзитетот, според постапка утврдена со статутот на универзитетот.

Водење и заштита на личните податоци

Член 152

(1) Високообразовните установи ја водат следнава евиденција со лични податоци за студентите:

1. евиденција на пријавени за упис и запишани студенти;
2. досие кое се води за секој студент од започнување на студиите до завршување на студиите односно до отпишувањето;
3. записник за испитот со кој се евидентира пријавата кон испитот, текот на испитот и постигнатата оценка и
4. евиденција на издадени исправи за завршени студии.

(2) Евиденциите од ставот (1) точките 1, 2 и 4 на овој член, опфаќаат: име и презиме на студентот (за студентките и моминското презиме), пол, датум, место и дата на раѓање, држава на раѓање, живеалиште или престојувалиште, единствен матичен број на граѓанинот, државјанство, претходно стекнато образование, начин на студирање како и други податоци по посебни прописи.

(3) Евиденцијата од ставот (1) точка 2 на овој член, покрај податоците предвидени во ставот (2) на овој член опфаќа и податоци за положени испити, за напредувањето и завршувањето на студиите.

(4) Евиденцијата од ставот (1) точка 3 на овој член, опфаќа: име и презиме на студентот, (за студентките и моминското презиме), пол, единствен матичен број на граѓанинот, начин на студирање, година на студирање и студиска година на првиот упис, датум на испитот, податоци за тоа дали испитот го полага прв пат или го повторува, како и оценка добиена на испитот.

(5) Одредбите во врска со водењето, употребата и чувањето на личните податоци од евиденциите по овој закон се користат и за документација, врз основ на која биле собрани

личните податоци. Од документите за претходното образование по завршената уписна постапка се задржува копија од документите (во материјална или електронска форма), а оригиналите му се враќаат на студентот.

(6) Евиденцијата од ставот (1) точките 2, 3 и 4 на овој член, високообразовната установа ја чува 20 години од денот на завршувањето на студиите, односно од денот на престанок на статусот студент.

Матична книга на запишани студенти, главна книга на дипломирани студенти

Член 153

(1) На високообразовните установи се водат матична книга на запишани студенти и главна книга на дипломирани студенти и досие на секој студент.

(2) Формата и начинот на водењето (во хартиена и електронска) и содржината на матичната книга на запишани студенти и главната книга на дипломирани студенти ги пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(3) Матичната книга на запишани студенти и главната книга на дипломираните студенти се документи од трајна вредност.

Член 154

(1) Евиденцијата од членовите 152 и 153 од овој закон, како и индексот и студентската легитимација се води во хартиена и/или електронска форма што ја пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(2) Министерството надлежно за работите на високото образование, во соработка со Министерството за дигитална трансформација и/или јавната високообразовна установа воспоставува електронски систем кој ќе го користат јавните високообразовни установи во Република Северна Македонија.

Глава единаесетта

НАСТАВНО-НАУЧНИ, НАСТАВНО-СТРУЧНИ, НАСТАВНИ, НАУЧНИ И СОРАБОТНИЧКИ ЗВАЊА

Оддел 1

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Вработени лица на високообразовните установи

Член 155

(1) Вработените на високообразовните установи се:

1. лица избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања, кои вршат високообразовна дејност (во понатамошниот текст: наставен кадар) и

2. лица вработени во стручната и административната служба, стручни соработници (лаборант, виш лаборант, корепетитор, снимател, монтажер, продуцент, други стручни соработници), како и помошно-техничките лица (во понатамошниот текст: ненаставен кадар).

(2) Правата, обврските и одговорностите на вработените на високообразовните установи од став (1) точките 1 и 2 на овој член, се уредуваат со општите прописи за работните односи и одредбите од овој закон,

(3) Странски државјанин може да врши високообразовна дејност исто како и државјанин на Република Северна Македонија, под условите кои се утврдени со овој закон.

(4) На високообразовните установи се води електронска евиденција на работното време на ненаставниот кадар согласно прописите за работните односи.

(5) За наставниот кадар се води електронска евиденција за одржана настава во согласност со правилата на универзитетот, односно единицата.

(6) Наставниот кадар задолжително доставува извештај за спроведените активности на крај на секој семестар до деканот. Содржината на извештајот се уредува со правилник на високообразовната установа.

(7) За вработените во високообразовните установи од став (1) на овој член, се води евиденција во системот за вработени во јавниот сектор кај надлежно министерство.

Наставно-научни, наставно-стручни и наставни звања

Член 156

(1) Високообразовна дејност може да врши само лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно или соработничко звање за времето за кое е избрано.

(2) Лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно или соработничко звање може да врши високообразовна дејност на единица на универзитет или на висока стручна школа.

(3) Лице избрано во наставно звање може да врши високообразовна дејност само на висока стручна школа.

(4) По исклучок од ставот (1) на овој член, лице избрано во научно звање согласно со одредбите на Законот за научно-истражувачката дејност, може да врши високообразовна дејност на студии од втор и трет циклус во согласност со овој закон според еквивалентноста на звањата утврдени во овој закон.

(5) На факултетот наставно-научни звања се доцент, вонреден професор и редовен професор.

(6) На факултетите во областа на филолошките науки и на другите високообразовни установи на кои се изведува настава по јазик, наставно-стручни звања се лектор и виш лектор.

(7) На високите стручни школи наставни звања се предавач, виш предавач и професор на висока стручна школа.

(8) На високообразовните установи може да се врши избор и во научни звања согласно со Законот за научно-истражувачката дејност и правилникот на универзитетот за дополнителните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања,

(9) Лицето избрано во наставно-научно, наставно звање и наставно-стручно звање во текот на еден семестар од учебната година може да врши предавања и вежби најмногу 160 наставни часа (предавања и вежби) на наставни предмети на прв циклус на студии од иста или сродна област на универзитетот на кој засновал работен однос.

(10) Лицето избрано во наставно-научно, наставно, научно звање и наставно-стручно звање во текот на еден семестар од учебната година може да врши предавања и вежби најмногу 160 наставни часа на наставни предмети на втор циклус на студии од иста или сродна област на универзитетот на кој засновал работен однос.

(11) Во меѓународниот промет, за наставно-научните звања на факултетите се користат следните називи на англиски јазик:

1. за доцент - Assistant professor, со кратенка - Asst. Prof. Dr.sc,
2. за вонреден професор - Associate professor, со кратенка - Assoc. Prof. Dr.sc и
3. за редовен професор - Professor, со кратенка - Prof. Dr.sc.

(12) По исклучок од ставот (11) на овој член, во меѓународниот промет за наставнонаучните звања на стручно-уметничките предмети на факултетите се користат следните називи на англиски јазик:

1. за доцент - Assistant professor, со кратенка - Asst. Prof. Dr.art
2. за вонреден професор - Associate professor, со кратенка - Assoc. Prof. Dr.art и
3. за редовен професор - Professor, со кратенка - Prof. Dr.art.

Соработнички звања

Член 157

- (1) На факултетот соработнички звања се помлад асистент и асистент.
- (2) Соработниците од ставот (1) на овој член, се избираат за наставно-научна, односно уметничка област утврдена со Националната класификација.
- (3) Соработниците од ставот (1) на овој член, учествуваат во наставнообразовниот процес на начин и во обем определен со статутот на универзитетот и статутот на единицата, односно со статутот на висока стручна школа.
- (4) Лица избрани во соработничко звање, вработени на јавна високообразовна установа или на јавна научна установа, се ослободени од обврската за плаќање школарина и партиципација за трет циклус студии на јавната високообразовна, односно јавната научна установа во Република Северна Македонија, на којашто запишале докторски студии.

Демонстратори

Член 158

- (1) На факултетот, односно на високата стручна школа, можат да се избираат демонстратори како помошници во наставно-образовниот процес на првиот циклус на студии.
- (2) Демонстратор може да биде лице кое е студент на прв циклус и стекнал најмалку 120 ЕКТС или студент на втор или трет циклус на студии, со просечна оценка од најмалку 8 (осум).
- (3) За демонстратор на студиски програми од интегриран прв и втор циклус може да биде избран студент кој има остварено најмалку 180 ЕКТС кредити, со просечна оценка од најмалку 8 (осум).
- (4) Демонстратор се избира за период од една учебна година, со право да биде реизбран.
- (5) Посебните услови и постапката за изборот на демонстраторите, како и нивните права и обврски во наставно-образовниот процес се уредуваат со општ акт на универзитетот и општ акт на единицата на универзитетот, односно со општ акт на високата стручна школа.
- (6) Демонстраторите учествуваат во наставно-образовниот процес во обем и на начин определен со студиската програма.
- (7) Демонстраторите имаат право на месечен надоместок утврден со општ акт на единицата, но не помалку од 30% од една минимална плата исплатена по работник во претходната година во Републиката.
- (8) Факултетот, односно високата стручна школа и демонстраторот склучуваат договор со кој ги уредуваат меѓусебните права и обврски. Исплатата на надоместоците за избраните демонстратори се врши од сопствените приходи на факултетот, односно високата стручна школа, за што не се бара согласност од Министерството за финансии.

Оддел 2

Критериуми и услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања

Критериуми за избор во звања

Член 159

- (1) Критериуми за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се:
1. стекнато образование,
 2. резултати од научно-истражувачка работа и
 3. резултати и искуство во наставната дејност и подготвување на наставен и научноистражувачки подмладок,
 4. стручно-применувачка или стручно-уметничка дејност.

(2) Врз основа на критериумите од ставот (1) на овој член, се пропишуваат општите и посебните услови за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања.

Видови услови за избор во звања

Член 160

(1) Изборот во наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се врши според општи и посебни услови.

(2) Општите услови за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се определуваат со овој закон.

(3) Посебните услови за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се определуваат со правилник на Националниот совет.

Општи услови за избор во наставно-научни звања

Член 161

(1) Во наставно-научно звање доцент, може да биде избрано лице кое:

1. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите на прв и втор циклус, односно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите за регулирани професии согласно член 140 од овој закон, пред воведувањето на ЕКТС, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус, за регулираните професии од член 140 од овој закон,

2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира, како и завршен прв и втор циклус од исто или соодветно поле/потполе,

3. да има најмалку три години искуство во звањето асистент,

4. има објавени или прифатени за објавување најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација од кои најмалку три во списание со фактор на влијание (Web of Science), во последните пет години пред објавување на огласот за избор и најмалку h - индекс 3 и

5. има познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа.

(2) Во наставно-научно звање вонреден професор, може да биде избрано лице кое:

1. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус, односно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите за регулирани професии согласно член 140 од овој закон пред воведувањето на ЕКТС, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус, за регулираните професии согласно член 140 од овој закон.

2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира, како и завршен прв и втор циклус од исто или соодветно поле/потполе

3. има објавени или прифатени за објавување најмалку шест рецензирани научни труда во референтна научна публикација од кои најмалку четири во списание со фактор на влијание во базата на Web of Science, во последните пет години пред објавување на огласот за избор и најмалку h-индекс 5.

4. да бил претходно избрано во наставно-научно звање доцент и

5. да бил учесник на проект или раководител на проект

6. да има објавено учебно помагало

(3) Во наставно-научно звање редовен професор, може да биде избрано лице кое:

1. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус, односно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите за регулирани професии согласно член 140 од овој закон, пред воведувањето на ЕКТС, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот циклус и вториот циклус, за регулираните професии согласно член 140 од овој закон,

2. има научен степен доктор на науки од научната област за која се избира, како и завршен прв и втор циклус од исто или соодветно поле/потполе,

3. има објавени или прифатени за објавување најмалку седум рецензирани научни труда во референтна научна публикација од кои најмалку четири во списание со фактор на влијание во базата на Web of Science, во последните пет години пред објавување на огласот за избор и најмалку h –индекс 8,

4. да бил претходно избран во звање вонреден професор,

5. да бил учесник во најмалку два проекти или раководител на проект и

6. да бил ментор на кандидат или да бил член во комисија за одбрана на специјалистички или магистерски трудови или докторски дисертации, на единиците каде што има акредитирани специјалистички студии, односно студиски програми од втор и трет циклус студии.

(4) За повторен избор во наставно-научно звање редовен професор, лицето треба да:

1. било претходно избран во звањето редовен професор,

2. има објавени или прифатени за објавување најмалку седум рецензирани научни труда во референтна научна публикација од кои најмалку четири во списание со фактор на влијание во базата на Web of Science, во последните седум години пред објавување на огласот за избор и h –индекс најмалку 11,

3. да биде автор на книга или дел од книга согласно овој закон,

4. да бил ментор на кандидат или да бил член во комисија за одбрана на специјалистички или магистерски трудови или докторски дисертации, на единиците каде што има акредитирани специјалистички студии, односно студиски програми од втор и трет циклус студии и

5. било носител на најмалку три апликации за меѓународни проекти.

(5) Условите од ставот (1) точка 4, ставот (2) точка 3 и ставот (3) точка 3 и ставот (4) точка 2 на овој член, што се однесуваат на објавени трудови при избор во звања од филологијата, фолклорот, археологијата, етнологијата и националната историја, се сметаат за исполнети со прифаќање и објавување на трудови и во базата на Scopus.

(6) Објавените трудови и научноистражувачки проекти се вреднуваат доколку лицето го има наведено називот на универзитетот каде што е вработено согласно актите на универзитетот.

(7) На лицата кои се избрани во наставно-научно звање со заснован работен однос пред влегувањето во сила на овој закон нема да се применуваат одредбите од ставот (2) точка 1 и ставот (3) точка 1 на овој член, при наредните избори во исто или повисоко наставно-научно звање.

Член 162

(1) Во наставно-научно звање доцент од полето на уметностите може да биде избрано лице кое:

1. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус;

2. има научен степен доктор на науки од областа за која се избира, како и завршен прв и втор циклус од истото или соодветно поле/потполе;

3. има најмалку три години искуство во звањето асистент;

4. има објавено или прифатено за објавување најмалку шест рецензирани труда, од кои најмалку три објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор во последните пет години

пред објавување на огласот за избор или да има авторство во најмалку три уметнички дела презентирани или позитивно рецензирани во земјата или во странство во последните пет години пред објавување на огласот за избор; и

5. има познавање на најмалку еден странски јазик, определен со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа.

(2) Во наставно-научно звање вонреден професор од полето на уметностите може да биде избрано лице кое:

1. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус,

2. има научен степен доктор од областите за кои се избира како и завршен прв и втор циклус од истото или соодветно поле/потполе;

3. има објавено или прифатени за објавување најмалку седум рецензирани труда, од кои најмалку четири објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор во последните пет години пред објавување на огласот за избор или има авторство во најмалку четири уметнички дела презентирани или позитивно рецензирани во земјата или во странство во последните пет години пред објавување на огласот за избор;

4. да бил претходно избран во звањето доцент;

5. учествувало во научноистражувачки или уметничкоистражувачки проект; и

6. е автор или коавтор на еден објавен универзитетски учебник, учебно помагало или уметничка/научна книга, прирачник или на уметничка работилница.

(3) Во наставно-научно звање редовен професор од полето на уметностите може да биде избрано лице кое:

1. има остварено кумулативен просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус,

2. има научен степен доктор од областите за кои се избира како и завршен прв и втор циклус од истото или соодветно поле/потполе;

3. има објавено или прифатени за објавување најмалку седум рецензирани труда, од кои најмалку четири објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор во последните пет години пред објавување на огласот за избор или има авторство во најмалку пет уметнички дела презентирани или позитивно рецензирани во земјата или во странство во последните пет години пред објавување на огласот за избор;

4. да бил претходно избран во звањето вонреден професор;

5. учествувало во најмалку два научно-истражувачки или уметничко-истражувачки проект и

6. било ментор на кандидат или член во комисија за одбрана на најмалку еден магистерски труд или докторска дисертација на единиците каде што има акредитирани студиски програми од трет циклус студии.

(4) За повторен избор во наставно-научно звање редовен професор од полето на уметностите лицето треба да:

1. било претходно избрано во звањето редовен професор;

2. има објавено или прифатени за објавување најмалку седум рецензирани труда, од кои најмалку четири објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор во последните седум години пред објавување на огласот за избор или има авторство во најмалку пет уметнички дела презентирани или позитивно рецензирани во земјата или во странство во последните пет години пред објавување на огласот за избор;

3. е автор или коавтор на книга или дел од книга, учебно помагало или уметничка/научна книга, прирачник или уметничка работилница во последните пет години пред објавување на огласот за избор и

4. било ментор на кандидат или член во комисија за одбрана на најмалку еден магистерски труд или докторска дисертација на единиците каде што има акредитирани студиски програми од трет циклус студии.

(5) На лицата кои се избрани во наставнонаучно звање со заснован работен однос пред влегувањето во сила на овој закон нема да се применуваат одредбите од ставот (2) точка 1 и ставот (3) точка 1 на овој член, при наредните избори во исто или повисоко наставно-научно звање.

Член 163

Странскиот јазик односно јазици чие познавање се бара заради исполнување на условот за избор во соодветно звање согласно одредбите на овој закон, нивото на познавање и начинот на проверка на познавањето на странскиот јазик, односно јазици, поблиску се регулираат со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на самостојната висока стручна школа.

Член 164

(1) Доцент и вонреден професор може да бидат избрани во истото звање.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член, при повторниот избор во истото звање треба да ги исполнуваат условите од член 161 став (1) точка 3 и став (2) точки 4 и 5 од овој закон, во спротивно им престанува звањето и го губат работниот однос.

(3) Доколку лицата од ставот (1) на овој член, се од полето на уметностите при повторниот избор во истото звање треба да ги исполнуваат условите од член 162 ставот (1) точка 3 и ставот (2) точка 3, 5 и 6 од овој закон, во спротивно им престанува звањето и го губат работниот однос.

(4) Редовен професор кој не бил повторно избран (реизбран) во звањето редовен професор, а ги исполнува условите од членот 161 ставовите 1 и 2 од овој закон, може да биде избран во звањата вонреден професор или доцент.

(5) Редовен професор кој не бил повторно избран (реизбран) во звањето редовен професор од пплето на уметностите, а ги исполнува условите од членот 162 ставовите 1 и 2 од овој закон, може да биде избран во звањата вонреден професор или доцент.

(6) Доколку лицата од ставовите (4) и (5) на овој член, не бидат избрани во наведените звања им престанува звањето и го губат работниот однос.

(7) Лицето од ставовите (2), (3), (4), (5) и (6) на овој член, има право на приговор до органот кој одлучувал за изборот. Ако приговорот биде одбиен, лицето има право на жалба до Сенатот, кој формира комисија од три члена, составена од три професори од иста или сродна научна област од која е подносителот на жалбата, од кои најмалку два члена се од друга високообразовна установа. Комисијата поднесува извештај во кој дава оценка за изборот. Одлуката на универзитетскиот сенат е конечна.

Член 165

(1) Одредбите од член 161 од овој закон, соодветно се применуваат и за избор во научните звања научен соработник, виш научен соработник и научен советник.

(2) Лицата од ставот (1) на овој член, пред изборот во научно звање треба да бидат избрани во соработничко звање согласно Законот за научно-истражувачка дејност.

(3) Одредбата од став (2) на овој член, нема да се применува за лицата избрани во научно звање пред влегувањето во сила на овој закон.

Општи услови за избор во наставно-стручни звања

Член 166

(1) За лектор може да биде избрано лице кое:

1. има завршено студии од втор циклус на академски студии,
2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
3. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и на втор циклус.

4. има наставно и практично искуство во полето во кое се избира.
- (2) За виш лектор може да биде избрано лице кое:
1. има завршено студии од втор циклус на академски студии,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студиите на прв и втор циклус,
 4. има наставно и стручно искуство во областа во која се избира,
 5. било претходно избрано за лектор на високообразовна установа и
 6. има објавено научни и стручни трудови во областа во која се избира.
- (3) На лицата кои се избрани во наставно-стручно звање со заснован работен однос пред стапувањето во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот (1) точка 3 и ставот (2) точка 3 на овој член, при нивниот избор во исто или повисоко наставно-стручно звање без оглед на која високообразовна установа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во наставни звања на висока стручна школа

Член 167

- (1) За предавач на висока стручна школа може да биде избрано лице кое:
1. има завршено втор циклус на академски студии,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. има објавени најмалку пет научни, односно стручни трудови,
 4. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус и
 5. има најмалку седум годишно искуство во работите од својата струка.
- (2) За виш предавач на висока стручна школа може да биде избрано лице кое има:
1. завршено втор циклус на академски студии,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. бил претходно избран во звањето предавач,
 4. има објавени најмалку шест научни, односно стручни трудови и
 5. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус.
- (3) За професор на висока стручна школа може да биде избрано лице кое има:
1. научен степен доктор на науки,
 2. да бил претходно избран во звањето виш предавач,
 3. објавени најмалку шест научни, односно стручни трудови по изборот за виш предавач на висока стручна школа,
 4. ментор на најмалку 10 дипломски трудови и
 5. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус.
- (4) За повторен избор на професор на висока стручна школа лицето треба да има:
1. објавени најмалку шест научни, односно стручни трудови по изборот за виш предавач на висока стручна школа,
 2. да биде автор на книга или на дел од книга согласно овој закон и
 3. ментор на најмалку 10 дипломски трудови.
- (5) На лицата кои се избрани во наставно звање со заснован работен однос пред стапувањето во сила на овој закон, нема да се применуваат одредбите од ставот (1) точка 4, ставот (2) точка 4, ставот (3) точкаа 5 и ставот (4) точка 3 на овој член, при нивниот избор во исто или повисоко наставно звање без оглед на која висока стручна школа се врши новиот избор.

Општи услови за избор во соработнички звања

Член 168

- (1) За помлад асистент може да биде избрано лице кое:

1. има завршено прв циклус на академски студии со најмалку 240 ЕКТС кредити,
 2. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) од студиите од прв циклус и
 3. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.
- (2) На високообразовните установи кои имаат студиски програми на регулирани професии од член 140 став (1) точките 1, 3, 5, 9 и 11 од овој закон, за помлад асистент може да биде избрано лице кое:
1. ги има завршено интегрираните студии ,
 2. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии и
 3. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.
- (3) По исклучок од ставот (1) на овој член, помлад асистент во полето на правните науки може да биде избрано лице кое:
1. има завршено прв и втор циклус академски студии со најмалку 300 ЕКТС
 2. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот и вториот циклус на академски студии посебно.
 3. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.
- (4) За асистент може да биде избрано лице кое:
1. има завршено прв и втор циклус на академски студии со најмалку 300 ЕКТС кредити,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите на првиот и вториот циклус на академски студии,
 4. да има објавено најмалку два труда во референтна научна публикација и
 5. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.
- (5) По исклучок од ставот (1) на овој член, на високообразовните установи кои имаат студиски програми на регулирани професии од 140 став (1) точките 1, 3, 5, 9 и 11 од овој закон, за асистент може да биде избрано лице кое:
1. ги има завршено интегрираните студии
 2. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии,
 3. да има објавено најмалку два труда во референтна научна публикација и
 4. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.
- (6) На факултетите по општа медицина и дентална медицина, покрај условите од став (4) на овој член, за асистент може да биде избрано лице кое е запишано на специјализација согласно Законот за здравствената заштита.

Член 169

- (1) За помлад асистент од полето на уметностите може да биде избрано лице кое:
1. има завршено прв циклус на академски студии со најмалку 240 ЕКТС кредити,
 2. има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на првиот циклус на академски студии и
 3. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.
- (2) За асистент од полето на уметностите може да биде избрано лице кое:
1. има завршено прв и втор циклус на академски студии со најмалку 300 ЕКТС кредити,
 2. има стекнато назив магистер од соодветната област,
 3. има остварено кумулативно просечен успех од најмалку 8,00 (осум) изведен од просечните успеси од студиите од прв и втор циклус.
 4. има објавено најмалку еден рецензиран труд или има авторство во најмалку едно уметничко дело презентирano или позитивно рецензирано во земјата или во странство и
 5. има познавање на најмалку еден странски јазик на ниво Б2.

Плата на вработените во јавните високообразовни установи од буџетската сметка

Член 170

(1) Вработените во јавните високообразовни установи имаат право на плата, сразмерно на извршената работа и придонесот во единицата/универзитетот, надоместоци на плата, додатоци на плата и други примања, под условите утврдени со закон, колективниот договор и договорот за вработување.

(2) Платата на вработените во јавните високообразовни установи се исплаќа од средствата на буџетската сметка и од самофинасирачката сметка на универзитетот/единицата, доколку се остваруваат средства од сопствени приходи.

(3) Делот од платата од средства од сопствени приходи се утврдува со договор за вработување или анекс во зависност од видот, обемот, сложеноста и одговорноста во извршувањето на работата на работното место.

(4) Платата, надоместоците на плата, додатоци на плата и други примања, кои не се уредени со овој или друг закон се регулираат во колективниот договор и договорот за вработување.

(5) Основната плата на работникот се состои од:

- минимална плата,
- дел од плата за називот/звање и
- дел на плата за минат труд.

(6) Платата, односно основната плата од буџет на Министерството за образование и наука на работникот за полно работно време се утврдува на начин што износот на минималната плата во Република Северна Македонија, утврдена согласно со закон, се множи со коефициентот по назив/звање на работните места утврден во членот 171 од овој закон.

(7) Делот од плата за работниот стаж за работникот се вреднува во износ од 0,5% од основната плата од ставот (6) на овој член, за секоја навршена година, а најмногу до 20%.

(8) На лицето кое како прв автор објавило поголем број на научни трудови во списание со фактор на влијание во базата на Web of Science од предвидените научни трудови за избор во звање платата му се зголемува 10%, за период од една година од денот на изборот во звање, за што носи решение деканот, односно директорот.

Коефициент за исплата на плата на вработените во јавните високообразовни установи од буџетска сметка

Член 171

Коефициентот за исплата на плата од основната буџетска сметка се утврдува според следниов начин

Ниво	Назив/Звање на работно место	Коефициенти
I. НАСТАВЕН КАДАР		
A1	Редовен професор	4,4
A2	Вонреден професор	4,0
A3	Доцент	3,6
A1	Научен советник	4,4
A2	Виш научен соработник	4,0
A3	Научен соработник	3,6
	Виш лектор	4
	Лектор	3,6
	Лектор по македонски јазик во странство	4
	Асистент /асистент истражувач	2,7
	помлад асистент	2,6
A3	Професор на висока стручна школа	3,6
A5	Виш предавач на висока стручна школа	3,6
A6	Предавач на висока стручна школа	2,8

II. НЕНАСТАВЕН КАДАР

A1	генерален секретар на Универзитетот	4,0
A2	секретар на факултет/институт/единици во состав на Универзитетот	3,6
A3	Уметнички соработник: корепетитор, снимател, монтажер, продуцент и слично; стручен соработник: виш лаборант и сл.	2,5
	стручен соработник: лаборант и сл.	1,6
B1	советник на ректорот	2,8
B2	раководител на сектор	2,9
B4	раководител на одделение	2,7
B1	Советник	2,3
B2	виш соработник	2,1
B3	Соработник	2,0
B4	помлад соработник	1,9
Г1	Самостоен референт/технички секретар /информатичар	1,7
Г2	виш референт	1,6
Г3	Референт	1,5
Г4	помлад референт	1,4

III. ПОМОШНО-ТЕХНИЧКИ ЛИЦА

ПГ1	одржувач на хигиена/одржувач/ракувач на ложење (градинар), општ работник и други	1,2
ПГ2	чувар и други	1,3
1.2	возач и други	1,3
ПГ4	сервирка – садомијач, готвач и други	1,2
ПГ5	економ – домаќин, хаузмајстор, курир (доставувач) и други (стаклодувач, дреар...)	1,4

Табела за Медицински факултет

Ниво	Назив на работно место	Коефициенти
ЗДР А14	Доктор по медицина – специјалист примариус	3,0
ЗДР А16	Генетски советник	2,4
ЗДР А17	Доктор по медицина, дипломиран	
ЗДР Д01	фармацевт, магистар по фармација,	
ЗДР Д04	Дипломиран инженер по хемија,	
ЗДР Д06	Дипломиран биолог и биотехнолог,	2,3
	Дипломиран инженер по физика,	
	Дипломиран инженер по биологија –	
	биохемија и физиологија, Дипломиран	
	молекуларен биолог	
ЗДР Д02	Дипломиран лабораториски	2,3
	биоинженер магистер	
ОБН Г02	Лаборант со високо образование,	2,2
ЗДР Д04	Дипломиран лабораториски	
	биоинженер	

Правила за постапката за избор во звања

Член 172

Изборот во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања се врши според постапка утврдена со овој закон и со општ акт на универзитетот, односно со општ акт на висока стручна школа.

Конкурс за избор во звање и засновање на работен однос

Член 173

(1) Избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни и наставни звања и соработнички звања се врши по пат на јавен конкурс кој го распишува наставно-научниот, односно наставничкиот совет, што го објавува високообразовната установа во дневниот печат.

(2) Конкурсот за избор во звања од ставот (1) на овој член, и засновање на работен однос се распишува за избор во сите звања.

(3) Конкурсот за избор во соработнички звања и засновање на работен однос се распишува за избор во определено соработничко звање.

(4) Конкурсот за избор во звање и засновање на работен однос треба да ја содржи соодветната наставно-научна област за која се избира лицето, утврдена со Националната класификација, видот на работниот однос, рокот на траењето и општите и посебните услови за избор, документацијата која е од важност за изборот и други услови утврдени со закон или општ акт на универзитетот и единицата на универзитетот, односно општ акт на високата стручна школа.

(5) Стекнувањето на наставно-научно, наставно-стручно, односно наставно звање на избраните наставници е постапно.

(6) Постапката по конкурсот може да трае најмногу шест месеца сметано од денот на објавување на јавниот конкурс во дневниот печат. Доколку постапката не заврши во овој рок, постапката се запира и се распишува нов конкурс.

(7) Рокот од ставот (6) на овој член, не тече во периодот од 15 јули до 25 август во календарската година.

Постапка за избор

Член 174

(1) Изборот на кандидатите во наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни, научни и соработнички звања го врши наставно-научниот совет на факултетот, односно наставничкиот совет на високата стручна школа, врз основа на оценката во рефератот на рецензиона комисија.

(2) Повторниот избор на редовен професор и научен советник го потврдува сенатот на универзитетот.

(3) Рецензионата комисија од ставот (1) на овој член, се состои од најмалку три члена и ја формира наставно-научниот совет на факултетот, односно наставничкиот совет на самостојната висока стручна школа, по завршувањето на рокот за пријавување на кандидатите.

(4) Членовите на рецензионата комисија можат да бидат од високообразовната установа во која се врши изборот или од други високообразовни или научни установи, кои вршат високообразовна дејност во согласност со овој закон.

(5) Член на рецензиона комисија, под истите услови определени со овој закон, за членови на рецензиона комисија, може да биде и наставник од акредитирана високообразовна установа од странство со која универзитетот или неговата единица, односно високата стручна школа има склучено спогодба за меѓусебна соработка.

(6) Повеќе од половината членови на рецензионата комисија ја сочинуваат лица избрани во наставно-научни, наставно-стручни, научни и наставни звања од истата наставно-научна, односно уметничка област во која се избира кандидатот, а другите членови може да бидат од сродна наставно-научна, односно уметничка област.

(7) Членовите на рецензионата комисија не можат да бидат во пониско звање од звањето за кое се избира кандидатот.

(8) За сите пријавени кандидати рецензионата комисија поднесува реферат во писмена форма во рок од три месеци од денот на доставувањето на целокупната документација до сите членови на рецензионата комисија. Рефератот содржи оценка за остварувањата на кандидатите во согласност со општите и посебните услови за избор во соодветно звање, како и предлог за избор на кандидатот во соодветно звање.

(9) Високообразовната установа го објавува рефератот на рецензионата комисија од ставот (8) на овој член, во соодветниот билтен на универзитетот и на веб страницата на универзитетот, односно на високата стручна школа најмалку 15 дена пред денот на изборот.

(10) Рецензионата комисија во рефератот ги вреднува вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатите од почетокот на кариерата до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

(11) Ако наставно-научниот совет, односно наставничкиот совет не избере предложен кандидат, конкурсот се повторува.

(12) Изборот во звање е основа за засновање на работен однос на определено, односно неопределено време.

(13) Постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, наставни и соработнички звања на универзитетот поблиску се уредува со општ акт на универзитетот, односно на самостојната висока стручна школа.

(15) Изборот на лица во соработничко звање на високообразовните установи се врши по следните категории на приоритет:

1. а лице кое се стекнало со универзитетска диплома од соодветно поле, на универзитет кој во последните 10 години се наоѓал меѓу првите 200 рангирани универзитети на листата Academic ranking of World University Shanghai Xiao Tong (ARWU).

2. лице наградено со инженерски прстен од Инженерската институција на Македонија, или доколку се пријавиле на конкурсот.

3. лице од редот на 10 најдобри студенти од факултетот во последните 2 години и

4. лице од останатите пријавени кандидати.

(16) Доколку на конкурсот се пријават две или повеќе лица од истата категорија одлуката за избор ја носи рецензентската комисија

(17) Лице кое веќе има стекнато наставно-научно, научно или соработничко звање на високообразовна или научна установа во странство на универзитет кој во последните 10 години се наоѓал меѓу првите 200 рангирани универзитети на листата Academic ranking of World University Shanghai Xiao Tong (ARWU) има право да заснова работен однос без конкурс, по добиена согласност за вработување од Министерството надлежно за работите на високото образование и науката и Министерство за финансии, во исто или еквивалентно звање.

Засновање работен однос

Член 175

(1) Постапката за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање завршува со засновање на работен однос со полно работно време меѓу избраното лице и високообразовната установа, доколку поинаку не е уредено со овој закон. Работниот однос се заснова за времето на кое е избрано лицето.

(2) Лице избрано во наставно-научно, научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање кое засновало работен однос на јавна високообразовна, односно јавна научна установа може да премине и да заснова работен однос на друга јавна високообразовна, односно јавна научна установа со спогодба склучена помеѓу двете високообразовни установи и лицето кое преминува, при што заснова работен однос во исто, односно еквивалентно звање.

(3) Лицата избрани во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање со заснованиот работен однос остваруваат права и обврски од работен однос во согласност со овој и друг закон и колективен договор.

(4) Лицата избрани во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање кои се во работен однос на јавна високообразовна установа, вршат и здравствена дејност во јавна здравствена установа.

(5) Лицата кои се во работен однос во јавна здравствена установа, а се избрани во наставно-научно, научно и наставно звање односно во соработничко звање на јавна високообразовна установа, вршат и високообразовна дејност на јавна високообразовна установа.

(6) По исклучок од ставот (1) на овој член, лицата од ставовите (3) и (4) на овој член, високо-образовната, научноистражувачката и здравствената дејност ја вршат како неделива функционална целина со поделба на работното време во двете установи.

(7) Условите и начинот според кои лицата од ставовите (3), (4) и (5) на овој член, вршат здравствена, односно високообразовна и научноистражувачка дејност, се уредуваат со спогодба меѓу јавната високообразовна и јавната здравствена установа, во согласност со закон.

(8) Лицето кое е вработено како доктор по медицина во приватна здравствена установа, доколку ги исполнува условите за избор во наставно-научно, научно и наставно звање, утврдени во овој закон, може да биде избрано во звање на високообразовна установа, при што правата и обврските се уредуваат со договор меѓу лицето и високообразовната установа. Во конкурсот за избор се наведува дека изборот се врши без засновање на работен однос на високообразовната установа.

(9) Условите и начинот според кои лицата од ставовите (8) на овој член, вршат здравствена, односно високообразовна и научноистражувачка дејност, се уредуваат со спогодба меѓу високообразовната и здравствената установа, во согласност со закон.

(10) Едно лице не може да биде избрано истовремено во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање на повеќе од една високообразовна установа.

(11) При мирување на работниот однос, лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно или соработничко звање, има право да врши високообразовна дејност на прв циклус на студии без финансиски надомест.

(12) Лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно или наставно звање, на кое му мирува работниот однос, има право да држи предавања и да биде ментор на втор и трет циклус на студии, како и да врши други активности од високообразовната дејност.

(13) Редовен професор во пензија од јавна високообразовна установа може да држи предавања и да биде ментор на втор и трет циклус на студии на јавна високообразовна установа, како и да врши други активности од високообразовната и научноистражувачката дејност, согласно општ акт на високообразовната, односно научната установа.

Рокови за кои се вршат изборите

Член 176

(1) Доцент и вонреден професор на факултет, односно уметничка академија се избираат за време од пет години.

(2) Научен соработник и виш научен соработник се избираат за време од пет години.

(3) Редовен професор, научен советник и професор на висока стручна школа се избираат за време од пет години, а повторен избор се врши во рок од седум години од претходниот избор во звањето редовен професор, односно научен советник, односно професор на висока стручна школа. По повторниот избор редовниот професор, односно научниот советник, односно професорот на висока стручна школа заснова работен однос на неопределено време и го задржува соодветното звање доживотно.

(4) Предавач и виш предавач на висока стручна школа се избираат за време од пет години.

(5) Лектор и виш лектор се избираат за време од четири години.

(6) Асистент се избира за време од три години, со право на уште еден избор во истото звање.

(7) Помлад асистент се избира за време од три години.

Рок за избор во повисоко звање, односно за повторен избор во звање

Член 177

(1) Најрано седум месеци, а најдоцна шест месеци пред истекот на времето за кое е извршен изборот во наставно-научно, научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање, деканот на факултетот, односно директорот на високата стручна школа распишува конкурс за избор во сите наставно-научни, научни, наставно-стручни, наставни звања и соработничко звање асистент.

(2) Времето за распишување на конкурсот од ставот (1) на овој член се продолжува за времето кое е поминато на породилно отсуство, боледување подолго од три месеци, како и мирување на работниот однос во случаи определени со закон. На барање на лицето, рокот за распишување на конкурсот не мора да се продолжи.

Лица кои не се избрани

Член 178

(1) Ако при избор, лицето кое претходно било избрано во наставно-научно, наставно-стручно, научно и наставно звање биде предложено за избор во повисоко звање и не биде избрано во предложеното повисоко звање, повторно се гласа за избор во постојното звање во кое било претходно избрано.

(2) На лицето од ставот (1) на овој член, кое не е избрано ниту во постојното звање, му се повторува постапката за избор.

(3) Лицето од ставот (2) на овој член, има право на приговор до органот кој одлучувал за изборот. Ако приговорот биде одбиен, лицето има право на жалба до универзитетскиот сенат, кој формира комисија од три члена, составена од редовни професори од иста или сродна научна област од која е подносителот на жалбата, од кои најмалку два члена се од друга високообразовна установа. Комисијата поднесува извештај во кој дава оценка за изборот. Одлуката на универзитетскиот сенат е конечна.

Престанок на работен однос поради одземање на звање

Член 179

(1) На лицето избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање може да му престане работниот однос и пред истекот на времето за кое е избрано:

- ако се утврди дека подолго од шест месеци не ги исполнува педагошките и другите обврски утврдени од високообразовната установа,

- ако со судска одлука се утврди дека престанале да постојат основните услови врз основа на кои е извршен изборот и

- во други случаи утврдени со закон.

(2) Одлука за престанок на работниот однос поради одземање на звањето пред истекот на времето за кое е избрано лицето во наставно-научно, наставно-стручно, научно, наставно и соработничко звање во случаите од став (1) алинеите 1 и 2 на овој член, донесува наставно-научниот совет со двотретинско мнозинство од вкупниот број членови, врз основа на реферат на комисија составен од три редовни професори.

(3) Лицето од ставот (1) на овој член, има право на приговор до органот кој одлучувал за престанокот на изборот.

(4) Ако приговорот биде одбиен, лицето има право на жалба до универзитетскиот сенат, кој формира комисија од три члена, составена од редовни професори од иста или сродна научна област од која е подносителот на жалбата, од кои најмалку два члена се од друга високообразовна установа. Комисијата поднесува реферат во кој дава оценка за постоењето основи за престанок на работниот однос и на звањето.

- (5) Сенатот одлуката по жалбата ја донесува со мнозинство од вкупниот број членови.
- (6) Одлуката на универзитетскиот сенат е конечна.
- (7) Против одлуката на сенатот може да се покрене судска постапка.
- (8) Одредбите од овој член соодветно се однесуваат и на самостојните високи стручни школи и научните институти во состав на универзитет.
- (9) Постапката за престанок на работен однос поради одземање на звање поблиску се утврдува со општ акт на самостојната високообразовна установа.
- (10) На лице кое го стекнало звањето редовен професор, односно научен советник доживотно, не може да му се покрене постапка за предвремен престанок на изборот.

Право на вршење дејност во друга високообразовна установа

Член 180

- (1) Лице од една единица на универзитет може да врши високообразовна дејност во друга единица на универзитет во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставнонаучна, односно уметничка област.
- (2) Лице од еден универзитет може да врши високообразовна дејност во единица на друг универзитет, односно висока стручна школа во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставно-научна, односно уметничка област, надвор од времето во кое ги извршува наставно-образовните активности на универзитетот на кој засновал работен однос.
- (3) Лице од една висока стручна школа може да врши високообразовна дејност во друга висока стручна школа, во звањето во кое е избрано на иста или сродна наставно-научна, односно уметничка област, надвор од времето во кое ги извршува наставно-образовните активности на високата стручна школа на која засновал работен однос.
- (4) Условите, начинот и постапката под кои лицето од ставовите (1), (2) и (3) од овој член, може да врши високообразовна дејност се утврдуваат со општ акт на единицата, односно на високообразовната установа.
- (5) Надоместокот на лицата за вршењето на високообразовна дејност од ставовите (1), (2) и (3) на овој член, се исплаќа од сопствени приходи на другата високообразовна установа.

Гостински (визитинг) наставници

Член 181

- (1) По покана од наставно-научниот совет на факултетот, односно наставничкиот совет на високата стручна школа, наставници од акредитирани високообразовни установи, признати научници и истакнати уметници од земјата и странство, можат како гости, без распишување на конкурс, да извршуваат високообразовна и научноистражувачка, односно уметничка дејност за определено време.
- (2) Начинот, времето и условите под кои се врши дејноста од ставот (1) на овој член, се уредуваат со статутот на универзитетот, односно високата стручна школа.
- (3) Гостински наставник не може да биде носител на предметна програма ниту самостојно да оценува.

Афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката

Член 182

- (1) Афирмирани научници, уметници и стручњаци од практиката, без оглед на исполнетоста на условите утврдени со овој закон за избор во звање како специјалисти и експерти, по покана, можат да учествуваат во изведување настава, во обем и според условите определени со статутот на високообразовната установа.
- (2) Лицата од став (1) на овој член, не може да бидат носители на предметна програма ниту да учествуваат во оценување.

Еквиваленција на звања

Член 183

Заради вршење на високообразовна дејност, под условите утврдени со овој закон научните звања стекнати според одредбите на законот со кој се уредува научноистражувачката дејност, одговараат на следните наставно-научни звања утврдени со овој закон:

- научен советник на редовен професор,
- виш научен соработник на вонреден професор,
- научен соработник на доцент и
- соработник во научно-истражувачката дејност на соработник во високообразовна установа.

Почесен професор и почесен доктор на науки

Член 184

(1) На истакнат професор од универзитет во Република Северна Македонија и од странство, кој дал посебен придонес за развојот на високообразовната дејност, на предлог на единицата, универзитетот може да му додели звање почесен професор (*profesor honoris causa*).

(2) На истакнати научни, културни, деловни лица како и оштествени, хуманитарни дејци и спортисти од земјата и странство, кои со своите дела дале исклучителен придонес релевантен за високото образование, науката и културата, спортот и стопанството на предлог на високообразовна установа, односно на акредитирана научна установа, универзитетот може да им додели титула почесен доктор на науки (*doctor honoris causa*).

(3) Општите услови за доделување звање почесен професор и титула почесен доктор на науки ги утврдува министерот надлежен за работите во високото образование на предлог на Националниот совет, а посебните услови за доделување звање почесен професор и титула почесен доктор на науки и за нивните права се утврдуваат со статутот на универзитетот.

Професор емеритус

Член 185

(1) Универзитетот може, на предлог на наставно-научниот совет на факултет во негов состав да му додели звање професор емеритус на редовен професор во пензија, кој посебно се истакнал со својата научна, односно уметничка работа, кој стекнал меѓународна репутација и постигнал резултати во обезбедувањето на наставно-научен и соработнички подмладок во област во која е избран.

(2) Вкупниот број на професори емеритус не може да биде повеќе од 5% од вкупниот број на наставници на универзитетот.

(3) Професор емеритус може да учествува во изведувањето на настава на втор и трет циклус на студии, во областа во која е избран.

(4) Општите услови за доделување звање професор емеритус ги утврдува министерот надлежен за работите во високото образование на предлог на Националниот совет, а посебните услови за доделување звање професор емеритус и за неговите права се утврдуваат со статутот на универзитетот.

(5) Единицата е должна до Сенатот еднаш годишно да достави предлог на лица кои ги исполнуваат условите за избор од ставовите (6) и (7) на овој член, за доделување на звање професор емеритус.

(6) Лицата избрани во звањето професор емеритус, кои во текот на кариерата објавиле најмалку пет труда во индексирана база на Web of Science и имале академски статус (*Visiting professor, visiting scholar, post doctoral fellow, research fellow*) на еден од 500-те Униврзитети според Academic ranking of World University Shanghai Xiao Tong (ARWU), имаат право на месечен надомест во висина од 30% од платата на редовен професор, кој се исплаќа од сопствени средства на универзитетот.

(7) Лицата избрани во звањето професор емеритус, од областа на уметностите кои текот на кариерата имаат објавено најмалку седум рецензирани труда, од кои најмалку четири објавени во списание со меѓународен уредувачки одбор во последните пет години и има

авторство во најмалку десет уметнички дела презентирани во странство во последните пет години имаат право на месечен надомест во висина од 30% од платата на редовен професор, кој се исплаќа од сопствени средства на универзитетот.

Платено и неплатено отсуство (сабатна година)

Член 186

(1) На лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, научно, наставно и соработничко звање на негово барање, високообразовната установа може да му одобри платено отсуство во траење до една година, односно неплатено отсуство во траење до две години заради стручно усовршување, односно истражување во соодветната научна област, односно уметничка област или за престој во соодветна институција во странство, при што неговите обврски во наставата се прераспределуваат.

(2) Лицето од ставот (1) на овој член, по враќањето е должно да поднесе извештај до наставно-научниот, односно наставнички совет за резултатите од стручното усовршување, односно истражување во соодветната научна, односно уметничка област.

(3) Лицето кое користело отсуство од ставот (1) на овој член, има право повторно да користи отсуството по истекот на пет години од денот на враќањето.

(4) Доколку стручното усовршување, истражувањето, односно престојот од став (1) на овој член, е на некој од првите сто универзитети рангирани на последната објавена листа од Институт за високо образование при Шангајскиот Џио Тонг универзитет, покрај платеното отсуство, министерството надлежно за работите од високото образование ги надоместува трошоците за сместување, исхрана, здравствено осигурување и патни трошоци, доколку истите не се надоместени од институцијата на која се остварува престојот или од друга институција.

(5) Условите за користење на правата од ставот (1) на овој член, поблиску се уредуваат со статутот на универзитетот, односно со статутот на самостојната високообразовна установа.

(6) Условите за користење на правата од ставот (4) на овој член, поблиску се уредуваат со акт донесен од министерот надлежен за работите во високото образование.

(7) Лицата од ставот (1) и (4) на овој член, по враќањето се должни да поднесат извештај до наставно-научниот, научниот, односно наставнички совет за резултатите од стручното усовршување, односно истражување во соодветната научна, односно уметничка област, и се должни да ги применат резултатите од стручното усовршување, истражувањето, односно престојот на високообразовната установа на која се вработени во период од најмалку пет години.

(8) Содржината на извештајот, примената на резултатите и други прашања од ставот (7) на овој член, се утврдуваат со општ акт на високообразовната установа.

Престанок на работен однос поради исполнување на услови за пензија

Член 187

(1) На лицето избрано во наставно - научно звање или наставно звање и наставно-стручно звање му престанува работниот однос согласно со прописите за работни односи.

(2) По исклучок од ставот (1) на овој член, заради непречено вршење на дејноста на високообразовната установа, по претходно барање на работникот, еднаш годишно може да се продолжи договорот за вработување на лицето избрано во наставно – научно, наставно и наставно-стручно звање, до завршување на учебната година во која ги исполнува условите за стекнување старосна пензија или најмногу до завршување на учебната година во која полни 67 години возраст.

(3) Барањето за продолжување на работниот однос од ставот (2) на овој член, се поднесува еднаш годишно, најдоцна до 31 август во тековната година за продолжување на договорот за вработување за наредната академска година, а деканот/директорот е должен да му го продолжи работниот однос.

Рок во кој се стекнуваат правата и обврските на лица избрани во звања од матична комисија

Член 188

Лице избрано во наставно-научно, наставно-стручно, наставно и соработничко звање од матична комисија во постапката за основање на високообразовна установа ги стекнува правата и обврските кои произлегуваат од звањето во кое е избрано, утврдени со овој закон, со денот на запишувањето на високообразовната установа во регистарот на високообразовните установи.

Надоместоци за учество на меѓународни конференции и објавени трудови

Член 189

Надоместоците за учество на меѓународни конференции и објавени трудови за наставниците и соработниците избрани во звања на високообразовните установи се уредуваат согласно одредбите на Законот за научно-истражувачка дејност.

Глава дванаесетта

ЕКВИВАЛЕНЦИЈА И ПРИЗНАВАЊЕ НА ВИСОКООБРАЗОВНИ КВАЛИФИКАЦИИ

Оддел 1

ОСНОВНИ ОДРЕДБИ

Видови признавање на странски високообразовни квалификации

Член 190

(1) Еквиваленција и признавање на странски високообразовни квалификации се врши во согласност со овој закон и ратификуваните меѓународни договори.

(2) Признавањето на странски високообразовни квалификации може да биде:

1. стручно или
2. академско.

(3) Стручно признавање е признавање на еднаква важност на странска високообразовна квалификација со соодветна домашна високообразовна квалификација, со кое се овозможува вработување и пристап кон понатамошното образование во Република Северна Македонија.

(4) Академско признавање претставува изедначување на странската високообразовна квалификација со соодветна домашна високообразовна квалификација заради остварување на право на понатамошното образование во Република Северна Македонија.

(5) Стручно и академско признавање на странска високообразовна квалификација се врши со решение, со кое на носителот на странска диплома му се признава односно утврдува нивото, видот и називот на странската високообразовна квалификација и се класифицира во системот на високото образование во Република Северна Македонија определен со овој закон и другите закони и прописи и ратификувани меѓународни договори кои се однесуваат на слободното движење на лицата, професионалните квалификации и регулираните професии во Република Северна Македонија.

(6) Во текот на постапката за признавање на странска високообразовна квалификација се врши и еквиваленција, при што заедно со решението за признавање на странска високообразовна квалификација се издава и решение за еквиваленција или податоците за еквиваленција се содржани во решението за признавање на квалификација.

(7) Правилата на овој закон за еквиваленција и за признавање на странска високообразовна квалификација, соодветно се применуваат и на еквиваленцијата и признавањето на дел од студии поминати на странска високообразовна установа, заради продолжување и завршување на високото образование во Република Северна Македонија.

Лица кои можат да бараат признавање

Член 191

Право на признавање странски високообразовни квалификации имаат државјаните на Република Северна Македонија, странските државјани и лицата без државјанство.

Информативен Центар за признавање на странски високообразовни квалификации

Член 192

(1) Во министерството надлежно за работите на високото образование функционира Информативен центар за признавање на странски високообразовни квалификации (во понатамошен текст: Информативен центар) кој е надлежен за стручно-административните работи во спроведување на постапката за признавање на странски високообразовни квалификации.

(2) Информативниот центар го определува видот и нивото на странската високообразовна квалификација споредувајќи ја со нивото на високообразовните квалификации во Македонската рамка на квалификации. Признавањето на странските високообразовни квалификации се врши во согласност со трите квалификациони циклуси предвидени со Болоњскиот процес во Европскиот високообразовен простор (ЕНЕА) односно нивоата предвидени со Европската Рамка на квалификациите (EQF).

(3) Информативниот Центар е дел од единствената Европска мрежа на информативни центри/национални академски информативни центри за признавање (ЕНИК/НАРИК Мрежа) формирана од страна на Советот на Европа, УНЕСКО и Европската комисија.

Евиденција за признавањето на странски високообразовни квалификации

Член 193

(1) За признавањето на странските високообразовни квалификации се води електронска евиденција.

(2) Начинот на водењето на евиденцијата од ставот (1) на овој член, го пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

(3) Министерството надлежно за високо образование води регистар за признавањето на странските високообразовни квалификации, кој се објавува на неговата веб страницата.

(4) Формата и содржината на регистарот од став (3) на овој член, ја пропишува министерот надлежен за високото образование.

(5) Министерот надлежен за високото образование, најмалку еднаш во текот на календарската година, формира комисија составена од три члена, која врши ревизија на постапката на еквиваленција и признавање на странските високообразовни квалификации, на одреден број на предмети, по случаен избор.

Правилник за признавање и еквиваленција на странски високообразовни квалификации

Член 194

Условите, начинот, постапката и критериумите за еквиваленција и признавање на странските високообразовни квалификации, образецот на барањето за признавање на странска високообразовна квалификација, потребната документација која се приложува кон барањето за признавање, висината на надоместот, ослободувањето од плаќање на надомест на трошоците и другите прашања во врска со трошоците на постапката за признавање како и надлежноста, составот и работата на Информативниот центар поблиску се уредуваат со Правилникот за еквиваленција и признавање на високообразовни квалификации стекнати во странство (во понатамошен текст: Правилник за признавање), кој го донесува министерот надлежен за работите на високото образование.

Решение за признавање на странска високообразовна квалификација

Член 195

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование го донесува решението за признавање, односно за одбивање на признавање на странската високообразовна квалификација во рок 60 дена од денот на поднесувањето на барањето за признавање на странската високообразовна квалификација, на предлог од комисијата за признавање од соодветното подрачје.

(2) Министерството надлежно за работите на високото образование го донесува решението за признавање на странската високообразовна квалификација во рок од осум работни дена, доколку високообразовната квалификација е стекната на еден од првите 500 универзитети рангирани на последната објавена листа од Институт за високо образование при Шангајскиот Џио Тонг универзитет (Academic ranking of World University Shanghai Xiao Tong (ARWU)).

(3) Решението за признавање, односно одбивање на признавањето на странска високообразовна квалификација е конечно и се издава во три примерока од кои едниот примерок му се врачува на барателот, а два примерока остануваат во министерството надлежно за работите на високото образование.

(4) Против решението за признавање, односно одбивање на признавање на странската високообразовна квалификација, може да се поднесе тужба до Управниот суд.

(5) Решението за признавање на странската високообразовна квалификација ќе биде поништено од министерството надлежно за работите на високото образование во посебна постапка, доколку се утврди невалидност на странската високообразовна исправа или доколку истата е издадена од странска високообразовна установа која не е акредитирана во соодветна постапка.

Дипломи или други исправи стекнати во поранешна Социјалистичка Федеративна Република Југославија

Член 196

На лицата кои до 31 декември 1996 година се здобиле со диплома или други исправи за високо образование, последипломски студии и докторат на науки стекнати на подрачјето на поранешна Социјалистичка Федеративна Република Југославија, им се признава висока стручна подготовка, стручен назив специјалист, академски степен магистер, односно научен степен доктор на науки и за истото не се спроведува постапка за признавање.

Глава тринаесетта

ВОДЕЊЕ ЕВИДЕНЦИИ

Видови евиденции

Член 197

(1) Министерството надлежно за работите на високото образование, високообразовните установи, Националниот совет, Агенцијата за квалитет во високото образование, Интеруниверзитетската конференција и други субјекти надлежни за високото образование, согласно нивната надлежност, во рамките на својата законска надлежност, водат евиденции преку одржување бази на податоци.

(2) Министерството надлежно за работите од областа на високото образование обезбедува услови за формирање, техничко одржување и заштита на базите на податоци од ставот (1) на овој член, во согласност со закон.

(3) Покрај евиденциите од членот 57 од овој закон, се водат евиденции и за:

- акредитирани студиски програми на прв, втор, интегриран и трет циклус студии;

- податоци за нето расположив простор во м2 на високообразовната установа, број, површина и вид на простории кои ги користи, зелени површини во м2, сопственост, закуп и слично;

- придружни членки на универзитет;
- кандидати за запишување на прв, втор и трет циклус за секој уписан рок;
- запишани студенти на прв, втор и трет циклус за секој уписан рок;
- студенти кои завршиле на прв, втор и трет циклус;
- мобилност на студенти
- лица избрани во звања кои се во работен однос;
- лица избрани во звања кои не се во работен однос;
- визитинг професори;
- стручњаци од практиката;
- професор емеритус;
- мобилност на наставници и соработници;
- научна и друга работа на наставниците и соработниците;
- научноистражувачки проекти
- апликативни проекти;
- издавачка дејност;
- склучени меѓународни договори и
- други евиденции согласно податоците што ги водат надлежните субјекти од ставот (1)

на овој член.

(4) За потребите на креирање и следење на политики во високото образование и пазарот на труд се води “Опсерваторијата на вештини”, во натамошниот текст “Опсерваторијата на вештини”, која претставува информациски систем со веб базиран портал.

(5) Податоците за потребите на “Опсерваторијата на вештини” се обезбедуваат од информационите системи на министерството надлежно за работите на високото образование и другите субјекти надлежни за водење евиденции, согласно закон.

(6) Збирката на податоци прибриани за потребите на Опсерваторијата на вештини се чуваат 15 години по нивното прибирање во информациски систем на Министерството, согласно со прописите од областа на заштита на личните податоци.

(7) Субјектите надлежни за водење евиденции (Фондот за пензиско инвалидско осигурување, Управа за јавни приходи, Агенција за вработување на Република Северна Македонија, акредитирани високообразовни установи, Центар за образование на возрасни, Министерство за економија и труд, Центар за стручно образование и обука и Државен завод за статистика), содржината на евиденциите, начинот и постапката за собирање податоци и водење на базата на податоци и подеталните евиденции од став (5) на овој член, ги пропишува министерот надлежен за работите од областа на високото образование со Правилник за водење евиденции за високото образование.

(8) Пристап до статистичките извештаи и јавно достапни извештаи може да им се обезбеди на Министерство за економија и труд, Центар за образование на возрасните, Агенција за квалитет во високото образование, Националниот совет за високо образование, Државен завод за статистика, Агенција за вработување на Република Северна Македонија и акредитирани високообразовни установи.

Глава четиринаесетта

НАДЗОР НАД РАБОТАТА НА ВИСОКООБРАЗОВНАТА УСТАНОВА

Надзор над законитоста во работењето

Член 198

(1) Кога министерот надлежен за работите на високото образование ќе утврди дека високообразовната установа работи спротивно на овој закон и Правилникот за стандардите и постапката за основање на високообразовни установи и за вршење високообразовна дејност, со

записник ќе и укаже на високообразовната установа на незаконитоста во работењето и ќе и определи рок од најмалку еден месец за отстранување на незаконитоста.

(2) Ако приватната високообразовна установа не постапи по укажувањата од ставот (1) на овој член, министерот надлежен за работите на високото образование донесува решение за престанок на приватна високообразовна установа. Решението е конечно. Против решението за престанок на високообразовната установа може да се поднесе тужба до Управниот суд. По правосилноста на одлуката на Управниот суд, министерот надлежен за работите на високото образование донесува решение за бришење на високообразовната установа од регистарот на високообразовни установи и за истото го известува Централниот регистар.

(3) Ако јавната високообразовна установа не постапи по укажувањата од ставот (1) на овој член, министерот надлежен за работите на високото образование дава предлог до Владата за отпочнување постапка за донесување закон за престанок на високообразовната установа.

Незаконита одлука на високообразовна установа

Член 199

(1) Кога министерот надлежен за работите на високото образование ќе утврди дека високообразовната установа донела одлука која не е во согласност со овој закон, ќе и укаже на високообразовната установа за незаконитоста на одлуката и ќе определи рок за отстранување на незаконитоста, кој не може да биде пократок од еден месец.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, министерот надлежен за работите на високото образование формира соодветна комисија од пет члена која изготвува извештај со кој се констатира законитоста, односно незаконитоста на одлуката.

(3) Ако во определениот рок високообразовната установа не ја отстрани незаконитоста, министерот надлежен за работите на високото образование со решение ќе ја укине или поништи незаконитата одлука.

(4) Против решението од ставот (3) на овој член, високообразовната установа има право на жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка, постапка од работен однос и инспекциски надзор во втор степен.

(5) Против решението од ставот (3) на овој член, високообразовната установа има право да поднесе тужба пред Управниот суд.

Надзор над уставноста и законитоста на општите акти на високообразовните установи

Член 200

(1) Ако општиот акт на високообразовната установа не е во согласност со Уставот или со закон, министерот надлежен за работите на високото образование има право да го запре неговото извршување и е должен, во рок од осум дена од денот на донесувањето на решението за запирање, да поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста на запрениот акт пред Уставниот суд на Република Македонија.

(2) Министерот надлежен за работите на високото образование може пред да поведе постапка за оценување на уставноста и законитоста да ја извести високообразовната установа за запирањето на актот и да и укаже на високообразовната установа во рок од 30 дена од денот на доставувањето на решението за запирање, да ја отстрани незаконитоста.

(3) Ако високообразовната установа во овој рок не постапи според укажувањето, министерот надлежен за работите на високото образование, во наредниот рок од осум дена од денот на истекот на рокот од 30 дена, поведува постапка за оценување на уставноста и законитоста на запрениот акт.

Надзор над издавањето на дипломи

Член 201

Ако министерството надлежно за работите на високото образование во вршењето на правото на надзор над законитоста на работата утврди дека високообразовна установа издала диплома спротивно на одредбите од овој закон, донесува решение за поништување на

дипломата што се објавува во средствата за јавно информирање и поднесува до јавниот обвинител пријава за кривично гонење на одговорното лице.

Инспекциски надзор

Член 202

(1) Инспекцискиот надзор согласно овој закон го врши Државниот просветен инспекторат.

(2) Државниот просветен инспекторат е овластен:

1. да поништи упис на студент во прва година на студии преку бројот на студенти определен со решението за акредитација и конкурсот;

2. да поништи упис на студент кој е извршен спротивно на овој закон;

3. да забрани вршење на високообразовна дејност на правно лице кое нема дозвола за вршење на високообразовна дејност и се претставува како високообразовна установа;

4. да забрани вршење на високообразовна дејност на основач кој добил согласност на проект за основање од Владата на Република Северна Македонија, а сè уште не добил дозвола за вршење високообразовна дејност и не е запишан во регистарот на високообразовните установи и во Централниот регистар;

5. да забрани вршење на високообразовна дејност на основач кој добил институционална акредитација, а сè уште не добил дозвола за вршење високообразовна дејност и не е запишан во регистарот на високообразовните установи и во Централниот регистар;

6. да забрани вршење на високообразовна дејност на основач кој добил институционална акредитација и дозвола за вршење високообразовна дејност, а сè уште не добил програмска акредитација

7. да забрани рекламирање или која било форма на јавно информирање на правно лице кое нема акредитација, дозвола за вршење високообразовна дејност и не е запишан во регистарот на високообразовните установи и во Централниот регистар;

8. да забрани други дејствија на правни лица кои вршат работи кои се спротивни на овој закон

9. да поднесе барање за вонредна надворешна евалуација до Советот за квалитет и

10. да презема други мерки за кои е овластен со закон.

(3) Државниот просветен инспекторат врши надзор над законитоста на постапките за избор во наставни, наставно-научни и соработнички звања и над исполнетоста на условите за избор во звање и да покрене постапка пред надлежен суд најдоцна во рок од пет години од денот кога е извршен изборот.

Глава петнаесетта

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Глоба за прекршоци

Член 203

(1) Глоба во износ од 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице, ако:

- користи називи на високообразовни установи, без да е основано како високообразовна установа, согласно со овој закон (член 16 став (4) од овој закон),

- применува статут за кој не е добиена согласност од надлежниот орган од членот 17 став (3) од овој закон,

- не се именува вршител на должност декан согласно со членот 59 став (2) од овој закон,

- не формира центар за кариера согласно членот 67 од овој закон,

- не распише избори за факултетско студентско собрание согласно со членот 38 став (7) од овој закон,

- не распише избори за студентско собрание на висока стручна школа согласно со членот 39 од овој закон,

- наплати школарина на студиите, односно партиципација на студентите над износот утврден со овој закон (член 113 став (2) и член 114 став (3) од овој закон),
- запише студент спротивно на членот 142 од овој закон,
- во текот на една учебна година професор биде определен за ментор на повеќе од 6 кандидати за изработка на магистерски трудови (член 123 став (14) од овој закон),
- универзитетот не поднесе барање за издавање на одобрение за организирање на студии од трет циклус-докторски студии (член 124 став (3) од овој закон),
- универзитетот не поднесе проект за акредитација на студиска програма во рокот предвиден во член 124 став (4) од овој закон),
- еден професор биде истовремено определен за ментор на повеќе од три кандидати за изработка на докторски трудови (член 125 став (16) од овој закон),
- спроведува студиска програма со различна содржина од онаа која е акредитирана спротивно со членот 132 ставовите (3), (4), (5), (6), (7) и (8) од овој закон,
- не биде организирано изведување настава за студиски програми на англиски јазик од членот 138 став (7) од овој закон,
- високообразовната установа не постапи согласно со членот 22 став (3) од овој закон,
- не врши самоевалуација на универзитет, факултет, уметничка академија и висока стручна школа кои се во состав на универзитет и висока стручна школа која не е во состав на универзитет на начин и според услови определени со одредбите од законот за квалитет во високото образование и науката и со статут на универзитетот, факултет, уметничка академија и висока стручна школа кои се во состав на универзитет и висока стручна школа која не е во состав на универзитет,
- не бидат објавени на веб страницата резултатите од самоевалуацијата согласно одредбите на законот за квалитет во високото образование и науката,
- не објави конкурс за запишување на студенти најмалку пет месеци пред започнувањето на наставата или ако истиот не ги содржи потребните компоненти согласно овој закон или запише во прва година на студии студенти кои не ги исполнуваат условите пропишани со овој закон и со конкурсот (член 142 ставови (1) и (2) од овој закон),
- изврши упис на студенти повеќе од бројот утврден со одлуката за запишување студенти или повеќе од капацитетот за кој високообразовната установа е акредитирана (член 144 ставовите (1), (4), (5) од овој закон),
- изврши упис на студенти спротивно на член 144 став (3) од овој закон по студиска програма,
- не издаде студентска легитимација и студентски индекс согласно со членот 149 став (8) од овој закон,
- не води евиденција на личните податоци на студентите и нивна заштита (член 152 од овој закон),
- не води матична книга на запишани студенти и главна книга на дипломирани студенти или ако ги води спротивно на пропишаната форма и начинот на водењето и содржината (член 153 од овој закон),
- на лице избрано во наставно-научно и наставно звање му дозволи да врши предавања и вежби повеќе од 160 наставни часа на прв циклус на студии од иста или сродна област на универзитетот на кој засновал работен однос во текот на еден семестар од една учебна година (член 156 став (9) од овој закон),
- на лице избрано во наставно-научно и наставно звање му дозволи да врши предавања и вежби повеќе од 160 наставни часа на втор циклус на студии од иста или сродна област на универзитетот на кој засновал работен однос во текот на еден семестар од една учебна година (член 156 став (10) од овој закон),
- ангажира лице да врши високообразовна, односно уметничка дејност од друга високообразовна установа спротивно на нормативите и стандардите за вршење на високообразовна дејност (член 180 ставовите (2) и (3) од овој закон),
- изврши избор на наставници и соработници спротивно на одредбите на овој закон,
- не запише студент согласно член 209 став (1) од овој закон,

(2) Глоба во износ од 1.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече и на одговорното лице во правното лице за прекршоците од ставот (1) на овој член.

(3) Правното лице кое ќе започне вршење на високообразовна дејност без добиено решение за институционална или програмска акредитација и дозвола за вршење високообразовна дејност, или изврши избор во звање спротивно на овој закон или не го запази рокот за реакредитација согласно Законот за квалитет во високото образование и науката, ќе се казни со парична казна во износ од 15.000 евра во денарска противвредност и ќе му се изрече мерка забрана за вршење на високообразовна дејност, а одговорното лице во правното лице ќе се казни со парична казна во износ од 5.000 евра во денарска противвредност.

(4) Правното лице кое ќе врши високообразовна дејност спротивно 132 став (10) од овој закон, ќе се казни со парична казна во износ од 15000 евра во денарска противвредност и ќе му се изрече мерка забрана за вршење на високообразовна дејност, а одговорното лице во правното лице ќе се казни со парична казна во износ од 5.000 евра во денарска противвредност.

(5) Глоба во износ од 1.500 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на член на рецензиона комисија ако не постапи согласно со членот 174 став (8) од овој закон,

(6) Глоба во износ од 5000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на член на рецензиона комисија ако при избор на кандидат во наставно-научно звање биде предложен кандидат кој не ги исполнува условите согласно одредбите од овој закон.

(7) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице доколку лице избрано во наставно-научно или наставно звање држи предавања и вежби повеќе од 160 наставни часа на прв циклус на студии од иста или сродна област на универзитетот на кој засновал работен однос во текот на еден семестар од една учебна година.

(8) Глоба во износ од 3.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на одговорното лице во правното лице доколку лице избрано во наставно-научно или наставно звање држи предавања и вежби повеќе од 160 наставни часа на втор циклус на студии од иста или сродна област на универзитетот на кој засновал работен однос во текот на еден семестар од една учебна година.

Прекршочна постапка

Член 204

(1) За прекршоците утврдени во член 203 од овој закон, државниот просветен инспектор е должен на сторителот на прекршокот да му издаде прекршочен платен налог согласно Законот за прекршоците.

(2) Доколку сторителот го прими прекршочниот платен налог, истиот треба да го потпише. Примањето на прекршочниот платен налог од сторителот на прекршокот се забележува во записник.

(3) Во записникот од став (2) на овој член, се утврдува начинот на кој ќе се отстранат штетните последици од прекршокот, како и начинот на надминување на последиците од сторениот прекршок.

(4) Кога како сторител на прекршок се јавува правно лице, записникот и прекршочниот платен налог ги потпишува одговорното лице во правното лице или од него овластено лице.

(5) Државниот просветен инспектор е должен да води евиденција за издадените прекршочни платни налози и за исходот од покренатите постапки.

(6) Во евиденцијата од ставот (5) на овој член, се собираат, обработуваат и чуваат следните податоци: име и презиме, односно назив на сторителот на прекршокот, живеалиште, односно престојувалиште, седиште, вид на прекршокот, број на прекршочниот платен налог кој му се издава и исходот на постапката.

(7) Личните податоци од ставот (6) на овој член, се чуваат пет години од денот на внесување во евиденцијата, согласно прописите од областа на заштита на личните податоци.

(8) Формата и содржината на прекршочниот платен налог ги пропишува министерот надлежен за работите на високото образование.

Член 205

(1) За прекршоците утврдени во членот 203 од овој закон, прекршочна постапка води и прекршочни санкции изрекува надлежен суд.

(2) Сторителот на прекршокот е должен освен глобата, да ги отстрани неправилностите од сторениот прекршок.

Глава шеснаесет

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Продолжување со работа

Член 206

(1) Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје, Универзитетот „Свети Климент Охридски“ во Битола, „Универзитет во Тетово“ во Тетово, Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Универзитетот за Информатички науки и технологии „Св. Апостол Павле“ во Охрид и Универзитетот „Мајка Тереза – Скопје“ во Скопје, продолжуваат да работат согласно овој закон.

(2) Високообразовните установи акредитирани согласно досегашните прописи за високото образование продолжуваат да работат согласно издадената акредитација и решението за почеток со работа.

(3) Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, основан согласно досегашните прописи за високото образование, продолжува со работа како приватно-јавна високообразовна установа.

(4) Овој закон соодветно се применува и на јавна високообразовна установа од областа на одбраната и безбедноста, доколку со друг закон поинаку не е определено.

Национален совет за високо образование и научноистражувачка дејност

Член 207

(1) Членовите на Националниот совет за високо образование и научноистражувачка дејност продолжуваат да ја вршат функцијата до истекот на мандатот за кој се избрани.

(2) Националниот совет за високо образование ќе ги донесе актите предвидени со овој закон најдоцна во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

(3) Конститутивната седница на Националниот совет ја свикува министерот надлежен за работите на високото образование во рок од 15 дена од изборот на членовите на Националниот совет од страна на Собранието на Република Северна Македонија.

Проект за основање високообразовна установа

Член 208

Постојните високообразовни установи во рок од три месеци се должни да ги усогласат своите називи со член 53, став (1) точка еден од овој закон.

Трет циклус на академски студии -докторски студии

Член 209

Одредбата од член 124 став (1) алинеја 1 од овој закон, ќе започне да се применува по спроведено рангирање согласно одредбите на овој закон.

Студиска програма

Член 210

(1) Студентите запишани на студиските програми од членот 132 став (10) од овој закон, организирани на приватните високообразовни установи продолжуваат со студирање на програмите акредитирани пред да стапи на сила овој закон, до времетраење на акредитацијата на студиската програма. Доколку студентот не заврши во овој период, студентот по свој избор се префрла на јавна високо образовна установа, која ја изведува студиска програма од соодветното поле, а јавната високообразовна установа е должна да го изврши уписот на студентот.

(2) Со денот на влегување во сила на овој закон нема да се врши упис на студенти на студиските програми од член 132 став (10) од овој закон на приватни високообразовни установи.

Усогласување на општите акти на високообразовните установи со овој закон

Член 211

(1) Постојните универзитети и единиците во нивниот состав и самостојните високообразовни установи запишани во Регистарот на високообразовните установи во Република Северна Македонија во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој закон ќе го усогласат своето работење, ќе ги донесат статутите и другите општи акти утврдени со овој закон.

(2) До донесувањето на статутите и другите општи акти од ставот (1) на овој член, односно до истекот на рокот за нивно донесување, ќе се применуваат постојните општи акти, при што одредбите на општите акти на високообразовните установи кои се во спротивност со одредбите на овој закон, нема да се применуваат.

Постапка за основање високообразовна установа

Член 212

Постапката за основање на високообразовна установа која започнала до денот на влегувањето во сила на овој закон, ќе заврши според одредбите на законот според кој истата е започната.

Услови според кои ќе продолжи избор во звање

Член 213

(1) Изборот во наставно-научно, научно, наставно и соработничко звање започнат пред влегувањето во сила на овој закон ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 82/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 178/21, 58/24 и 124/25) и согласно прописите донесени врз основа на наведениот закон.

(2) За наставниците кои до моментот на стапување во сила на овој закон стекнале звање доцент или вонреден професор, при прввиот нареден избор во звање, нема да се применуваат одредбите од членот 161 од овој закон, кои се однесуваат на трудовите во списанија со фактор на влијание во базата од Web of Science и h-индекс.

(3) За наставниците од полето на уметностите кои до моментот на стапување во сила на овој закон стекнале звање доцент или вонреден професор, при следните избори во звање, нема да се применуваат одредбите од членот 162 ставот (1) точка 2 и ставот (2) точка 2 од овој закон.

(4) Избраните асистенти на факултетите од полето на уметностите кои имаат засновано работен однос како асистент во моментот на стапување во сила на овој закон, должни се да докторираат во рок од пет години од стапување во сила на овој закон, а дотогаш го задржуваат звањето асистент.

Редовни професори и научни советници и професори на високи стручни школи

Член 214

(1) Редовните професори и научните советници од јавните високообразовни установи, избрани до денот на влегување во сила на овој закон, засноваат работен однос на неопределено време и го задржуваат звањето редовен професор, односно научен советник доживотно.

(2) Професорите на високите школи избрани до денот на влегувањето во сила на овој закон, засноваат работен однос на неопределено време и го задржуваат звањето професор доживотно.

(3) Редовните професори по медицински науки, кои до денот на влегувањето во сила на овој закон, засновале работен однос на приватна здравствена установа, го задржуваат звањето од јавна високообразовна или јавна научна установа и правото на врчење на високообразовна дејност.

Ректор, проректор, декан, продекан, член на сенат, односно директор и заменик директор на висока стручна школа избрани пред стапување во сила на овој закон

Член 215

Ректор, проректор, декан, продекан, член на сенат, односно директор и заменик директор на висока стручна школа избрани пред влегувањето во сила на овој закон, продолжуваат да ги вршат своите функции до истекот на мандатот за кои се избрани.

Признавање на високообразовни квалификации стекнати во странство

Член 216

Постапката за признавање на високото образование стекнато во странство која е започната пред донесувањето на овој закон, ќе заврши според одредбите на Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 82/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 178/21, 58/24 и 124/25).

Престанување со важност

Член 217

Со денот на влегувањето во сила на овој закон престанува да важи Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 82/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 178/21, 58/24 и 124/25), освен оние одредби коишто, согласно овој закон, се применуваат и по влегувањето во сила на овој закон, а до истекот на роковите предвидени со овој закон.

Продолжување со важност на подзаконските акти

Член 218

До донесување на подзаконските акти на министерството надлежно за работите во високото образование, Агенцијата за квалитет во високото образование и Националниот совет за високо образование, утврдени со овој закон ќе се применуваат постојните подзаконски акти донесени според Законот за високото образование („Службен весник на Република Македонија“ број 82/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ број 178/21, 58/24 и 124/25), при што одредбите коишто се во спротивност со одредбите на овој закон, нема да се применуваат.

Влегување во сила на законот

Член 219

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.